

THEMAREKENING 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemeen	4
Voorwoord	5
Financieel resultaat 2022	9
Jaarverslag	11
Thema's	12
Thema Samen met Inwoners	13
Thema Zorg en Welzijn	19
Thema Wonen en Leven	30
Thema Werken en Ondernemen	50
Thema Toekomstbestendig en Duurzaam	56
Thema Financiën en organisatie	63
Paragrafen	69
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	70
Onderhoud kapitaalgoederen	82
Financiering	89
Bedrijfsvoering	95
Indicatoren	102
Samenwerking	103
Grondbeleid	122
Lokale Heffingen	129
WOO	138
Jaarrekening	140
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	141
Balans	148
Toelichting op de balans	150
Activa	151
Passiva	163
Elementen die buiten de balanstelling vallen	170
EMU-saldo	174
Overzicht lasten en baten en toelichting	175
Algemene dekkingsmiddelen	178
Overzicht incidentele lasten en baten	179
Overzicht lasten en baten per taakveld	182
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)	187
Overzicht reserves en voorzieningen	219
Investeringskredieten	223
WNT	231
Overige gegevens	233
Controleverklaring	234
Indicatoren	234

Algemeen

Voorwoord

Beste raadsleden,

Voor u ligt de jaarrekening van 2022. Met deze jaarrekening leggen we verantwoording aan u af over de uitvoering van de voorgenomen beleidsdoelstellingen. We lichten de afwijkingen op baten en lasten per product toe. Het gaat hierbij (zoals is opgenomen in de financiële verordening conform artikel 212) alleen om afwijkingen groter dan € 50.000. De afwijkingen per product zijn opgenomen in de thema's.

2022: in vele opzichten een belangrijk jaar

Het jaar 2022 was in vele opzichten een belangrijk jaar. De gemeenteraadsverkiezingen zorgden voor een nieuwe bestuursperiode met een nieuwe raadsagenda en hoofdlijnenakkoord. We hadden daarnaast nog steeds te maken met de nasleep van corona en we kregen in 2022 te maken met grote geopolitieke onzekerheid. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne trof ook de samenleving in Heerenveen rechtstreeks. De grote stroom vluchtelingen hebben we opgevangen, eerst in een sporthal en tegenwoordig in een hotel. We kregen daarnaast te maken met een energiecrisis en de grote inflatie was - *en is* - voor veel inwoners en ondernemers van grote invloed. Wij hebben hiervoor in 2022 een noodfonds voor inwoners en ondernemers opgericht, hierdoor kon de impact van de inflatie verzacht worden. Ook als gemeente zagen we in 2022 de stijging van de prijzen, zowel op de energiekosten als op producten en diensten. Dit terwijl de gemeente al in financiële onzekerheid zat.

Door deze grote financiële onzekerheid hebben we in 2022 een pakket van bezuinigingen doorgevoerd. Naast eenmalige inkomsten van het rijk en de inzet van eigen spaargeld waren bezuinigingen noodzakelijk om de voorzieningen in de dorpen en wijken op peil te houden. Gemeenteraad en college hebben samen opgetrokken om te komen tot een evenwichtige begroting met een goede balans tussen behoedzaam begroten en het doen van investeringen voor de samenleving.

We konden toch investeren in onze samenleving

Ondanks de onzekerheden is het ons gelukt in 2022 verder te investeren in onze samenleving. Zo zijn we in 2022 begonnen met de uitvoering van ons gezondheidsbeleid *Scoren voor gezondheid* en hebben we *Welzijn op recept* verder uitgerold zodat huisartsen eenvoudig inwoners kunnen doorverwijzen naar welzijnsorganisaties. Ook is het ons gelukt het aantal bijstandsuitkeringen weer te laten dalen naar het aantal van voor corona en zijn we begonnen met het uitvoeren van de nieuwe *Wet inburgering*.

In 2022 heeft u de nieuwe *nota kapitaalgoederen* vastgesteld waarmee we voor de komende jaren afspraken hebben over het kwaliteitsniveau van onze openbare ruimte en ons vastgoed. In Akkrum is positieve aandacht gevraagd voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. Wij hebben dit kunnen ondersteunen door een deel van de bomen van *BOSK* over te nemen. Later is een deel van dit bosk naar Heerenveen verhuisd. Voor het *Rozenveld* zijn we met kinderen aan de slag gegaan na te denken hoe we dit belangrijke speelveld opnieuw kunnen inrichten. Zowel het project Bosk als de herinrichting van het Rozenveld zijn prachtige voorbeelden hoe we als gemeente samenwerken met onze inwoners.

De uitvoering van het *Didam arrest* heeft ons in 2022 veel beziggehouden. Bij de verkoop van bedrijfskavels, woningbouwgronden en bijvoorbeeld snippergroen moesten we het Didam arrest volgen en ieder mogelijk geïnteresseerde gelijke kansen geven in de aankoop van grond. We hebben beleidsregels opgesteld en moesten zo nodig maatwerk toepassen wanneer we al in gesprek waren met mogelijke kopers. Hierbij was het steeds laveren tussen het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel. De voorbereidingen voor invoering van de *Omgevingswet* is ook in 2022 doorgegaan. Doordat de invoering van de wet meerdere malen is uitgesteld, konden we voldoende de tijd nemen alle noodzakelijke voorbereidingen op te pakken, de omgevingsvisie gebruiken bij ons dagelijks werk en oefenen met de organisatie van intaketafels bij initiatieven.

Ook in 2022 zijn we volop aan de slag geweest met onze belangrijke economische sector. We hebben actief onze contacten met het *mkb* onderhouden, waren vraagbaak voor hen (over bijvoorbeeld de stijgende prijzen, de energiecrisis) en we hebben bijeenkomsten georganiseerd om meer met de elkaar in verbinding te zijn. Daarnaast hebben we ons veel beziggehouden met de *energiecongestie* op bijvoorbeeld IBF en Heerenveen-zuid. Samen met ondernemers maken we plannen hoe we hiermee om kunnen gaan. Ook met onze recreatie & toerisme ondernemers trekken we nauw op. We zijn aan de slag gegaan met de uitvoering van de visie *waterrecreatie* in bijvoorbeeld Akkrum. Dit doen we samen met de ondernemers en het plaatselijk belang. Ook bij *De Heide* trekken we samen op met de inwoners en bezoekers van dit belangrijke gebied en denken we na hoe we De Heide kunnen opwaarderen. Heerenveen is daarnaast actief betrokken bij *Europa Pact Fryslân* en wil doelgericht aan de slag met de kansen die de Europese Unie en Brussel kan bieden aan Heerenveen en de regio.

In 2022 zijn we begonnen met het opstellen van Warmte uitvoeringsplannen en een energiecoach die bij de mensen thuis duurzaamheidsadvies geeft. Meer dan 12.000 huishoudens hebben gebruik gemaakt van de energiebespaarbox. We nemen biodiversiteit en klimaatadaptatie steeds meer mee in alle plannen die we maken (denk bijvoorbeeld aan KNO). In 2022 hebben we de *integrale huisvestingsplannen* voor het basis- en voortgezet onderwijs vastgesteld.

Onze organisatie verdient aandacht

Onze samenleving verandert. We krijgen steeds meer vragen en initiatieven waar wij als gemeente aan mee willen werken. Dit vraagt een andere aanpak van ons en van onze medewerkers. Er komen daarnaast grote nieuwe opgaven (zoals de omgevingsvisie, maar ook ontwikkelingen zoals het Didam arrest) op ons af. Dit alles vraagt veel van onze medewerkers die veel meer moeten samenwerken (integraal met andere medewerkers en met de buitenwereld). We zien daarnaast dat het lastig is nieuw personeel te vinden waardoor we regelmatig met tijdelijke inhuur moeten werken om onze taken uit te kunnen blijven voeren. Uit de benchmark overhead blijkt tot slot dat we weinig middelen inzetten voor automatisering, informatisering, huisvesting en facilitaire zaken.

Om als werkgever interessant te blijven voor onze huidige medewerkers en toekomstige medewerkers is het belangrijk dat we voldoende aandacht geven aan onze organisatie en bedrijfsvoering.

Omschrijving	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Totaal Lasten	-181.595	-205.447	-203.789	1.657
Totaal Baten	178.427	208.125	210.532	2.406
Saldo van baten en lasten	-3.168	2.679	6.742	4.064
Mutatie reserve	3.445	-2.679	-1.805	873
Resultaat	277	0	4.937	4.937

Het jaar 2022 sluit af met een positief financieel resultaat

In de jaarrekening 2022 presenteren wij u een positief resultaat van 4,9 miljoen euro. Voornaamste oorzaak van dit positieve resultaat is de uitkomst van de decembercirculaire. Dit heeft een positief effect van circa 2,4 miljoen euro. Het overige deel van het positieve resultaat wordt onder andere verklaard door een lager benodigde pensioenvoorziening voor oud- en toekomstige wethouders, de effectieve opvang van Oekraïners en minder uitgaven in het kader van jeugdhulp.

Het resultaat in de jaarrekening is echter een momentopname. Gedurende het jaar heeft u de begroting bijgesteld via verzamel- en separate raadsbesluiten. Gelet op deze bijstellingen kunnen we constateren dat ondanks een fors positief resultaat de structurele doorwerking van ontwikkelingen in bijvoorbeeld de Wmo en de bijstand in komende jaren fors zal zijn. Ook de uitdagingen in het fysiek domein zijn groot. Denk hierbij aan de implementatie van de omgevingswet, de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en energie vragen zowel middelen voor de uitvoering maar ook op het gebied van de bedrijfsvoering.

Gelijk aan het jaar 2021 zijn we ook in 2022 niet in staat geweest al het geplande werk uit te voeren. De uitvoering van de geplande investeringen en groot onderhoudswerkzaamheden zijn maar ten dele uitgevoerd. Ook dit heeft het impact op het resultaat maar ook legt het onnodig beslag op middelen voor de toekomst.

Tot slot zien we dat onze beschikbare gronden aan het afnemen zijn. Dit is het geval voor zowel de bedrijfsgronden als woningbouwgronden. Daarnaast zien we dat de stijgende kosten van invloed zijn op onze grondexploitaties. Hierdoor is het resultaat van onze grondexploitaties over geheel 2022 beperkt tot € 320.000 positief.

Tot op heden beschikt de gemeente over een algemene reserve met een flinke omvang. In de jaarrekening 2022 bedraagt deze circa 56,6 miljoen. Als we echter rekening houden met de besluiten die u eerder heeft genomen en de huidige spelregels wat betreft de benodigde weerstandscapaciteit, is de vrij beschikbare ruimte van deze reserve zeer beperkt. We zien dan ook dat de solvabiliteit van de gemeente de komende jaren terugloopt. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn de mogelijkheden om uitgaven incidenteel te dekken beperkt geworden.

Ondanks het positieve resultaat zien we op financieel gebied net als bij andere gemeenten een uitdagende periode aankomen. Belangrijke en impactvolle ontwikkelingen

voor burgers en inwoners vragen zowel structurele als incidentele middelen. In hoeverre het Rijk ons hiervoor voldoende compenseert is op dit moment nog onbekend. Bij de behandeling van het MJP zal hier meer duidelijkheid over zijn.

Burgemeester en wethouders van Heerenveen,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

J. van Leeuwestijn T. van der Zwan

Financieel resultaat 2022

De uitkomsten van de jaarrekening 2022

Het jaar 2022 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 4.937.000. In de onderstaande tabel zijn de uitkomsten van de jaarrekening 2022 opgenomen (x € 1.000).

Bedragen x € 1.000					
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Samen met inwoners	Lasten	-8.005	-8.608	-8.350	258
Zorg en Welzijn	Lasten	-96.205	-107.818	-108.017	-199
Wonen en Leven	Lasten	-53.800	-64.768	-62.169	2.599
Werken en Ondernemen	Lasten	-1.478	-1.673	-1.668	6
Toekomstbestendig en duurzaam	Lasten	-18.163	-17.501	-17.049	452
Financiën en organisatie	Lasten	-3.943	-5.079	-6.537	-1.459
Totaal Lasten		-181.595	-205.447	-203.789	1.657
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Samen met inwoners	Baten	450	824	1.522	697
Zorg en Welzijn	Baten	23.879	27.740	29.281	1.540
Wonen en Leven	Baten	23.894	34.694	31.003	-3.691
Werken en Ondernemen	Baten	140	140	130	-10
Toekomstbestendig en duurzaam	Baten	15.694	16.801	17.619	818
Financiën en organisatie	Baten	114.371	127.925	130.976	3.051
Totaal Baten		178.427	208.125	210.532	2.406
Saldo van baten en lasten		-3.168	2.679	6.742	4.064
Toevoegingen reserve		-556	-12.335	-13.694	-1.359
Onttrekking reserve		4.001	9.656	11.888	2.232
Resultaat		277	0	4.937	4.937

Toelichting van de belangrijkste verschillen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verschillen opgenomen waarbij uitgegaan is van het gerealiseerde resultaat. In deze verschillen zijn de onttrekkingen en stortingen in de reserves al meegenomen. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de thema's.

x 1.000 euro			
Thema	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Samen met inwoners	Appa en pensioenpremies wethouders	859	
Zorg en Welzijn	WMO: inflatie tarieven		475
Zorg en Welzijn	WMO: hogere inkomsten Beschermd wonen	829	
Zorg en Welzijn	Jeugd: minder jeugdigen hulp	450	
Zorg en Welzijn	Bijstand: meer klanten en voorziening debiteuren		548
Zorg en Welzijn	Lagere uitgaven en hogere inkomsten Oekraïne-opvang	671	
Zorg en Welzijn	Bijstand: toename individuele bijstand		216
Wonen en Leven	Minder ambtelijke inzet projecten	217	
Wonen en Leven	Meer inkomsten leges en rijksleges burgerzaken	141	
Wonen en Leven	Minder kosten onderhoud waterpartijen	136	
Toekomstbestendig en duurzaam	Lagere interne huur	720	
Toekomstbestendig en duurzaam	Riolering: lagere bestedingen (BCF effect)		520
Toekomstbestendig en duurzaam	Riolering: meer inkomsten rioolheffing	182	
Toekomstbestendig en duurzaam	Vrijval voorziening groot onderhoud vastgoed	724	
Financien en Organisatie	Decembercirculaire	2.407	
Financien en Organisatie	Voorziening verlofsparen		1.006
Financien en Organisatie	Lagere VPB-last	616	
Overig		549	799
Totaal		8.501	3.564
Saldo		4.937	

Jaarverslag

Thema's

Thema Samen met Inwoners

Kernboodschap

"Wij zijn ervan overtuigd dat de beste ideeën samen tot stand komen"

In Heerenveen luisteren we naar onze inwoners en we zijn ervan overtuigd dat de beste ideeën samen tot stand komen. Inwoners en ondernemers hebben de ruimte om zelf met plannen en voorstellen te komen. Daar helpen we bij. We zoeken naar mogelijkheden om regels te versoepelen of te verminderen.

We gaan aan de slag met:

- Nieuwe lokale democratie en Maak Het!
- De Omgevingsvisie
- Het thematisch raadsakkoord

Ontwikkelingen

Nieuwe lokale democratie

Wat hebben onze inwoners nodig van de gemeente? Deze vraag staat in de nieuwe lokale democratie centraal. Om hier zo goed mogelijk antwoord op te geven, zetten we ons elke dag opnieuw in om onze dienstverlening en vormen van samenwerking en participatie zo goed mogelijk te maken. Zo houden de lijnen met onze inwoners en ondernemers kort en sluiten we beter aan bij de wensen vanuit de samenleving. In het verleden hebben we hier verschillende onderzoeken naar gedaan. De uitkomsten vormen de basis van onze nieuwe dienstverleningsvisie en het werken vanuit de bedoeling.

Als lokale overheid hebben we ook een rol in grote maatschappelijke opgaven, waaronder duurzaamheid, wonen, migratie en bestaanszekerheid. In hoeverre inwoners hierbij kunnen participeren, is afhankelijk van de opgave en van onze rol als gemeente. Daarbij moeten we er rekening mee houden, dat we altijd onderdeel zijn van een netwerk met veel partners en stakeholders.

Visie dienstverlening

Om een goede dienstverlener te kunnen zijn, is het belangrijk dat iedereen binnen de organisatie weet hoe we dit willen zijn. We hebben behoefte aan een visie en kaderstelling op het gebied van dienstverlening die door de hele gemeentelijke organisatie wordt gedragen. Zo kunnen we sneller inspelen op ontwikkelingen en veranderingen, als het gaat om de verwachtingen en behoeften van onze inwoners.

Omgevingswet

De Omgevingswet is ervoor bedoeld om inwoners en bedrijven actiever te laten meedoen aan het maken van beleid en aan het nemen van initiatieven die niet vanuit de gemeente zelf komen. Hoewel de wet ook in 2022 nog niet in werking is getreden, weten we al wel ongeveer hoe we deze participatievorm willen neerzetten. We hebben dit uitgewerkt in een participatienota die we in 2022 opstelden en die aansluit bij de visie op dienstverlening. De uiteindelijke vorm en uitgangspunten zijn er nog van afhankelijk van de verantwoordelijkheid voor de participatie bij de gemeente, of bij de initiatiefnemers komt te liggen.

Nieuwe lokale democratie en Maak het!

Wat hebben we bereikt

We hebben de nieuwe dienstverleningsvisie concreter gemaakt en we hebben stappen gezet met het oppakken van nieuwe wet- en regelgeving voor onze digitale dienstverlening.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Visie op dienstverlening

We hebben de nieuwe dienstverleningsvisie concreter gemaakt aan de hand van enkele sessies met uw raad, inwoners en medewerkers van de organisatie. Tijdens een raadsessie is het thema Dienstverlening uit de raadsagenda vertaald naar vijf kernwaarden: betrouwbaar, toegankelijk, eenduidig, eenvoudig en menselijk.

We hebben ook gesprekken gevoerd over waar we nu als organisatie staan en waar we naartoe willen. Hierbij hebben we ook met inwoners en ondernemers gesproken. Dit als onderdeel van een 0-meting. Wat goed gaat is de bejegening van inwoners en bedrijven en het afhandelen van de enkelvoudige dienstverlening. Inspanningen waar we de komende jaren mee aan de slag moeten:

- Beter samenwerken bij complexe vraagstukken;
- Digitaliseren om dienstverlening te verbeteren;
- Verbeteren procesgericht werken, inclusief inrichting systemen en breed te beschrijven;
- Meer inzetten op sturings- en managementinformatie, bijvoorbeeld rondom kwaliteits- en servicenormen;
- Bepalen hoe we met onze dienstverleningskanalen willen omgaan.

Deze inspanningen vragen tijd en investeringen. De huidige budgetten zijn niet toereikend om het benodigde dienstverleningsniveau te behalen.

Gevolgen nieuwe informatiewetgeving

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) officieel ingegaan. Als voorbereiding op de invoering van de Woo hebben we begin 2022 een impactanalyse uitgevoerd en alle noodzakelijke vereisten geregeld. Op 1 december 2022 is door uw raad het ambitieniveau, de fasering en het beschikbare budget vastgesteld.

Sinds de invoering van de Woo zien we een toename van Woo-verzoeken. Dit komt deels omdat er meer bekendheid is gegeven aan de mogelijkheid voor het opvragen van informatie. Maar we herkennen hierin ook de verruiming van de maatschappij en een toenemend wantrouwen bij een deel van onze samenleving.

De bedoeling van de Woo is het meer transparant zijn over besluitvorming en standpunten. Meer informatie openbaar maken, draagt bij aan een meer gelijk kennisniveau bij participatietrajecten.

Begin december 2022 is Heerenveen aangesloten op de Single Digital Gateway. Hierdoor hebben burgers en bedrijven binnen de Europese Unie gemakkelijk digitaal toegang tot informatie over onze producten en diensten. We zijn ook gestart met de uitvoering van impactanalyses voor de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet digitale toegankelijkheid. Deze wetten moeten ervoor zorgen dat de samenleving meer gebruik kan maken van digitale dienstverlening en dat ze beter toegang heeft tot informatie. Dit leidt namelijk tot een betere samenwerking en participatie. De aansluiting op de Single Digital Gateway past goed bij deze ontwikkelingen.

Het ingaan van de nieuwe archiefwet is uitgesteld. Volgens het Nationaal Archief gaat de nieuwe archiefwet nu mogelijk in op 1 juli 2024.

Verbeteren bereikbaarheid

In 2022 hebben we gedurende het hele jaar extra mensen bij het Klantcontactcentrum ingezet. Dit heeft geholpen om de wachttijden op gemiddeld 2 minuten te houden. Dit is overigens flink hoger dan dat we in onze servicenormen beloven: maximaal 5 keer overgaan. Dit komt overeen met 20 seconden wachttijd.

We zijn in 2022 gestart met het (vakinhoudelijk) opleiden en coachen (op cultuur en gedrag) van onze medewerkers. Hierdoor is hun kennis en de klantgerichtheid groter geworden en dit zorgt weer voor een betere dienstverlening.

Het is nodig om de (telefonische) bereikbaarheid van de organisatie te verbeteren. Zowel op het gebied van systemen als processen, als op gedrag van en afspraken met de organisatie. Het verbeteren van de bereikbaarheid willen we vanuit de kaders van de dienstverleningsvisie verder oppakken.

Gezamenlijk invulling geven aan het verbeteren van de kwaliteit van informatie (privacy, beveiliging en archiveren) met de aanschaf van nieuwe softwarelicenties

We hebben in 2022 nieuwe softwarelicenties aangeschaft waarmee we in 2023 themapagina's gaan inrichten. Om de kwaliteit van onze informatie te verbeteren, hebben we onderzocht of we de telefooncentrale aan het klantregistratiesysteem kunnen koppelen. Dit lijkt in de huidige systemen niet te kunnen. We zijn daarom gestart met de voorbereiding voor een nieuwe, moderne telefooncentrale.

Tot slot hebben we de manier verbeterd waarop we onze informatiekwaliteit controleren.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Bestuurszaken	Lasten	-2.061	-2.167	-2.204	-37
College	Lasten	-4.474	-4.980	-4.992	-12
Erfgoed	Lasten	-65	-67	-71	-4
Plattelandsbeleid/wijkmanagement	Lasten	-1.272	-1.210	-1.016	194
Maak het! en nieuwe rollen	Lasten	-134	-184	-68	116
Totaal Lasten		-8.005	-8.608	-8.350	258
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Bestuurszaken	Baten	-	-	-	-
College	Baten	-	436	1.317	881
Erfgoed	Baten	-	-	-	-
Plattelandsbeleid/wijkmanagement	Baten	450	389	205	-184
Maak het! en nieuwe rollen	Baten	-	-	-	-
Totaal Baten		450	824	1.522	697
Saldo van baten en lasten		-7.555	-7.784	-6.829	955
Toevoegingen reserve			-48	-48	
Onttrekking reserve		58	148	123	-25
Resultaat		-7.497	-7.684	-6.754	930

College

Als gevolg van de pensioenafspraken die (voormalige) wethouders of hun nabestaanden hebben op de gemeente Heerenveen, is een voorziening gevormd. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de totale pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan heeft in 2022 een vrijval in de voorziening plaatsgevonden waardoor er sprake is van een bate van € 857.000.

Plattelandsbeleid/wijkmanagement

Voor de Regiodeal (Regiofondsen en DOM's) was voor 2022 een totaalbudget beschikbaar van € 763.000, waarvan in het 4e verzamelbesluit de restantmiddelen zijn overgeheveld naar 2023. In 2022 is in totaliteit € 198.000 aan subsidies uitgekeerd. Dit is aanzienlijk minder dan geraamd doordat er minder aanvragen zijn gedaan dan verwacht. Het restant blijft beschikbaar voor de volgende openstellingen, waarbij ondertussen is besloten om het aantal tenders uit te breiden om de beschikbare middelen alsnog volledig uit te keren.

Doordat er minder subsidies zijn verstrekt in het kader van de Regiodeal leidt dit ook tot een afname van de opbrengsten van de andere deelnemers doordat deze bijdrage direct gekoppeld is aan de totale subsidiekosten. Dit veroorzaakt de lagere baten.

Maak het! en nieuwe rollen

In totaal zijn de lasten € 116.000 lager dan begroot, dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de overgehevelde middelen van € 50.000 voor deregulering niet zijn uitgegeven en er nagenoeg geen uitgaven zijn gedaan voor het voortzetten van experimenten. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 46.000.

Thema Zorg en Welzijn

Kernboodschap

"We helpen inwoners van alle leeftijden om gezond en met plezier te kunnen leven"

Iedereen doet mee in onze gemeente. We bouwen veerkracht op voor inwoners in kwetsbare situaties en we helpen inwoners van alle leeftijden om gezond en met plezier te kunnen leven. Om dit te realiseren werken we aan doorontwikkeling van het sociaal domein en zoeken we verbinding met partners.

We gaan aan de slag met:

- Jeugdzorg
- Armoede
- Lezen en schrijven
- Zorg en ondersteuning
- Preventieve gezondheid
- Welzijn
- Sport

Ontwikkelingen

Het thema Zorg en Welzijn én de doelen uit de kadernota Sociaal Domein 2020 - 2025, hadden in 2022 onze volledige aandacht. Terecht, want de samenleving vraagt dit ook van ons.

Het financiële perspectief voor jeugdhulp ziet er inmiddels iets beter uit. Wij zien een steeds groter wordende groep inwoners een beroep doen op gemeentelijke ondersteuning. Gelukkig weten wij onze inwoners de juiste ondersteuning te bieden, wel zorgt dit voor een zwaardere druk op de begroting.

Op de uitvoering van de Wmo is een ombuigingstaakstelling opgelegd. De ombuigingen wat betreft het Wmo-vervoer zijn inmiddels gerealiseerd. Die voor hulp bij het huishouden nog niet. Hier komt bij, dat de kostprijs (indexaties) van de voorzieningen snel zijn gestegen als gevolg van de wereldwijde economische ontwikkelingen.

We zijn in 2022 ook voortvarend met nieuwe taken aan de slag gegaan. Bijvoorbeeld met de Wet Inburgering, het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet en de decentralisatie van het Beschermd Wonen.

Voor mensen die het even niet (alleen) konden redden, waren wij in 2022 een vangnet. We hebben kinderen geholpen die in fysieke en psychische nood verkeerden en ook hun ouders ondersteund. Langer thuis wonen en eenzaamheid kregen tijdens de coronacrisis een andere dimensie: we hebben er zo goed mogelijk voor gezorgd dat jong en oud kon blijven meedoen in de samenleving. De positieve ontwikkelingen op de arbeidsmarkt hebben ons hier bij geholpen.

We waren in 2022 ook een vangnet voor Oekraïense vluchtelingen. We vangen deze mensen sinds maart 2022 in onze gemeente op en dankzij de enorme ambtelijke inzet is dit allemaal succesvol verlopen. We begonnen met crisis-noodopvang in de Hoekstra Hal - zo hebben we tussen maart en juli 2022 Ter Apel meerdere keren kunnen ontlasten - en sinds juli vangen we mensen langduriger op in Hotel2 in Heerenveen (wat eerder bekend stond als Hajé Hotel). Eind 2022 verblijven hier 180 Oekraïners.

Onze wettelijke verplichtingen, ambities en de toegekende budgetten voor het sociaal domein zijn nog niet met elkaar in overeenstemming. We werken hier samen hard aan. Daarnaast moeten we nog afwachten wat het kabinet doet met bijvoorbeeld de veelbesproken Participatiewet en de Hervormingsagenda voor Jeugd.

Jeugdhulp

Wat hebben we bereikt

Opvoeden en opgroeien met samenhangende preventie

Er was na Covid niet direct sprake van een grote inhaalslag op het gebied van zorg voor jeugd. We zien langzaamaan wel dat de impact groter is dan we in eerste instantie dachten. We merken dit tot nu toe vooral bij schoolgaande kinderen. Dit wordt binnen het onderwijs goed opgepakt.

We constateerden in 2022 dat het lastig is om blijvend geld te besparen op de uitgaven voor jeugdzorg. Jeugdzorg bestaat in feite uit een optelsom van incidentele kosten,

waarbij elke casus maatwerk is. Dit is anders dan bij de Participatiewet of de WMO. We hebben echter ook geconstateerd dat we de uitgaven de afgelopen jaren te hoog hebben ingeschat. Dat, samen met enkele incidentele meevallers, zorgde ervoor dat de rekening over 2022 lager uitviel.

Sterke pedagogische basisvoorzieningen en kansengelijkheid

In 2022 hadden we nog tot het tweede kwartaal te maken met de corona maatregelen. We hebben altijd goed samengewerkt met onze partners om de opvang van de kinderen in die periode te regelen, met name ook voor om de meest kwetsbare groep kinderen.

In de laatste maanden van 2022 hebben we het versterken van de voorzieningen voor de voorschoolse periode onderzocht. Hiervan is de eerste fase afgerond en besproken met alle deelnemers. Dit heeft echter nog niet geleid tot een overeengestemd beeld. Daarom gaan we in 2023 verder in gesprek met de partners in het veld. Er wordt vooral verschillend gedacht over de vraag of er speciale voorzieningen nodig zijn voor een zeer beperkte doelgroep. Verder is er vooral tevredenheid over de voorzieningen en de samenwerking.

Getransformeerde en beheersbare jeugdhulp

We hebben met een aantal mensen uit de raad en met ondersteuning van externen hard gewerkt aan de uitwerking van een lokaal akkoord jeugd. Het moet gezegd: de inzet van alle betrokkenen was TOP. Echter, ondanks de goede voorbereiding, sterke discussies en heldere uitkomsten liepen de meewerkende partijen ertegenaan dat de uitwerking veel meer tijd kost dan we vooraf hadden gedacht. Daarom gaan we het proces iets anders inrichten. In 2023 wordt duidelijk op welke manier precies.

De samenwerking binnen Skoatterwiis kreeg in 2022 een vervolg. Deze verdere doorontwikkeling moest natuurlijk niet alleen binnen de school plaatsvinden, maar vooral ook in de wijk én in samenspraak met de wijk. We hebben onze partners in het veld, Caleidoscoop en de Kaai, gevraagd om hiervoor samen een plan te ontwikkelen. Dit heeft na een moeizaam proces in 2022 nog niet tot resultaat geleid. De school heeft op dit moment 42 leerlingen en aanwas vanuit de wijk vindt maar mondjesmaat plaats. Ongeveer 70% van de in de wijk aanwezige kinderen gaat naar een andere school. Het schoolbestuur moet nu eerst bepalen of de school nog bestaansrecht heeft op de lange termijn.

Het onderzoek naar het interne kostenspoor is afgerond en gaat in 2023 naar de raad.

Het woonplaatsbeginsel is ingevoerd en heeft voor Heerenveen niet tot extra kosten geleid, hoewel dit wel de verwachting was die uit de rijksmonitor kwam.

De verordening leerlingenvervoer is in 2022 door uw raad vastgesteld. Dit heeft niet tot grote veranderingen geleid in het beleid.

De inkoop specialistische jeugdhulp is in 2022 niet afgerond. In 2023 vindt een reset plaats. De nieuwe, meer begrenzende inzet vanuit de gemeenten loopt tegen juridische grenzen aan. Hierover moet de rechter zich uitspreken. We zijn daarom ook nog niet verder gegaan met het uitwerken van de verordening Jeugdwet. Dit doen we in 2023 en we proberen de nieuwe wijze van inkopen dan zoveel mogelijk mee te nemen.

De regiovisie Jeugdhulp via SDF is afgerond en wordt in 2023 door de raad vastgesteld.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Om op een goede en verantwoorde manier jeugdzorg aan te bieden, hebben we in 2022:

- samen met uw raad en met maatschappelijke ondersteuners gewerkt aan de opzet van een lokaal akkoord jeugd;
- met de medewerkers van het team Jeugd en Gezin in een aantal sessies onderzocht waar we nog efficiënter en goedkoper kunnen werken voor de gezinnen;
- met de onderwijspartners gemonitord in hoeverre Covid invloed heeft gehad op de geestelijke gezondheid van de Heerenveense jeugd;
- in Fries verband met Sociaal Domein Fryslân en de andere Friese gemeenten gewerkt aan de nieuwe inkoop voor specialistische jeugdhulp;
- en met de onderwijspartners onderzoek gedaan naar lacunes in het voorschoolse aanbod.

Zorg en ondersteuning

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijke ondersteuning bieden

Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend om zelfstandig te wonen of op een volwaardige manier aan de samenleving mee te doen. Met de inzet van onder andere huishoudelijke hulp en thuisondersteuning stimuleren we mensen om zelfstandig te blijven wonen. Door het aanbieden van vervoer en dagbesteding proberen we mensen ook te stimuleren tot een zinvolle dagindeling.

Wij bieden ondersteuning aan inwoners die dit willen en die niet in staat zijn om dit zelf, of in samenwerking met het eigen netwerk, te organiseren. In 2022 hebben wij aan bijna 4.000 inwoners enige vorm van ondersteuning geboden.

Deze ondersteuning betaalbaar houden

De kosten van de maatschappelijke ondersteuning stijgen en het aantal mensen dat er een beroep op doet, neemt toe. Dit komt door het abonnementstarief, de toenemende vergrijzing en sterk stijgende kosten. De budgetten staan hierdoor onder druk. Om de voorzieningen toegankelijk te houden voor iedereen die deze nodig heeft, hebben we in 2022 een nieuw protocol ingevoerd voor de toewijzing van huishoudelijke hulp. De gemiddelde inzet per cliënt is hierdoor gedaald van 2,33 uur per week naar 2,13 uur per week. Daarnaast droeg de verhoging van het Wmo-taxitarief in 2022 bij aan het betaalbaar houden van de ondersteuning.

Door personeelstekorten wordt het voor zorgaanbieders en ook taxibedrijven steeds lastiger om geïndiceerde ondersteuning te leveren.

Integratie van Beschermd wonen

De decentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld naar 2024. Deze Wmo-taak wordt nu nog uitgevoerd door centrumgemeente Leeuwarden (via SDF), die hier ook het budget voor krijgt. De bepaling van de hoogte van de budgetten per gemeente en de beoordeling van het woonplaatsbeginsel (welke gemeente moet voor welke cliënt betalen) zijn de oorzaken van het uitstel. De gemeente beoordeelt overigens al wel welke nieuwe cliënten beschermd kunnen wonen. In de aanloop naar de decentralisatie

zien we dat het aantal nieuwe Wmo-cliënten dat beschermd gaat wonen terugloopt. Dat komt omdat we vaker ondersteuning inzetten om mensen gelegenheid te geven zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Daar slagen we goed in.

Beschermd wonen wordt steeds meer een ondersteuningsvorm, met financiering uit de Wet Langdurige Zorg. Om te beoordelen of de financiering moest overgaan van de Wmo naar de Wet Langdurige Zorg, heeft het CIZ in 2022 een herindicatie uitgevoerd onder de huidige beschermd wonen cliënten.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Om goede en betaalbare maatschappelijke ondersteuning te blijven bieden hebben we in 2022:

- de nieuwe inkoop van ondersteunende voorzieningen voorbereid, waarbij we hebben afgestemd hoe we de voorliggende voorzieningen - waaronder vrijwilligerswerk, maatschappelijk werk, vrij toegankelijke voorzieningen en mantelzorgondersteuning - willen organiseren. Hiervoor is eind 2022 een projectleider aangesteld;
- mensen, die beschermd wonen of willen gaan wonen gestimuleerd om, met thuisondersteuning, zelfstandig te blijven wonen;
- Mensen met toenemende beperkingen gestimuleerd om een beroep te doen op de Wet langdurige zorg;
- een start gemaakt met de uitvoering van de taakstelling die u vanaf 2022 in de begroting heeft doorgevoerd.

Preventieve gezondheid, welzijn en Sport

Wat hebben we bereikt

Gezondheidswinst behalen

We hebben met het vaststellen van het gezondheidsbeleid Samen scoren voor gezondheid drie speerpunten gekozen waarmee we de meeste gezondheidswinst kunnen behalen. Ook versterken we de aandacht voor gezondheid in de maatschappelijke opgaven:

- gezonde leefstijl;
- psychosociale gezondheid;
- gezonde leefomgeving (fysiek en sociaal).

Meer mantelzorgers en vrijwilligers bereiken en ondersteunen

- Meer dan 12% van de mantelzorgers is overbelast. We willen deze overbelasting blijven verminderen. Mensen kiezen er niet voor om mantelzorger te worden, dit overkomt ze. Een mantelzorger wil niet anders dan zorgen voor zijn naaste. Om mantelzorgers te helpen om dit gedurende een langere periode vol te houden, hebben we ook in 2022 ondersteuning op maat geleverd.

Sport

- We zijn blijven investeren in breedtesport door iedereen te stimuleren om in beweging te komen. Met name om mensen in beweging te krijgen voor wie dit niet gebruikelijk is. Er zijn projecten uitgevoerd om statushouders te leren fietsen en zwemmen en er zijn verschillende activiteiten opgezet om kinderen en hun

ouders in beweging te krijgen of te houden, ook in de hoop dat kinderen zich aansluiten bij een vereniging.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

- Om gezondheidswinst te behalen, hebben we in 2022 activiteiten uitgevoerd die zijn vastgesteld in het uitvoeringsplan Samen scoren voor gezondheid.
- We hebben Welzijn op recept verder uitgerold, waardoor de huisartsen in Heerenveen op een eenvoudige manier patiënten kunnen doorverwijzen naar welzijnsinitiatieven en -organisaties.
- We hebben de speerpunten uit de sportnota en het lokaal sportakkoord verder uitgevoerd.
- We hebben in samenwerking met Sport Fryslân en alle basisscholen een afbouwregeling afgesproken, waarmee de kosten van de buurtsportcoaches als vakleerkracht op termijn volledig voor rekening van het onderwijs komen. De scholen zijn hier ook zelf verantwoordelijk voor. Hiermee realiseren we de ombuiging op de inzetkosten van onze buurtsportcoaches.
- De taakstelling op het Algemeen Maatschappelijk Werk is in het eerste jaar gerealiseerd door de verhuur van een deel van het gebouw van de Kaai. De extra inkomsten compenseren het eerste deel van de ombuiging. De verdere taakstelling betrekken we bij de heroriëntatie op het 'voorliggen veld' zoals eerder genoemd.

Armoede, Lezen en Schrijven

Wat hebben we bereikt

Samen op weg naar duurzaam passend werk

Het aantal mensen in de bijstand is in 2022 opnieuw gedaald. We gingen van 1.250 naar 1.220 bijstandsuitkeringen en daar zijn we blij mee. We zien echter ook dat deze daling nu niet verder doorzet.

Wij kunnen ruim voldoen aan onze taakstelling om mensen aan beschut werk te helpen. Op dit moment hebben twintig mensen een structureel dienstverband en is er geen wachtlijst. Ook dat is goed nieuws.

We zijn druk bezig om een corona-inhaalslag te maken voor alle acties die nog in het uitvoeringsprogramma Werk staan. Deze liepen tot 2022, maar zetten we door in 2023 in afwachting van nieuw beleid.

Tot slot hebben we natuurlijk leefgeld verstrekt aan de ruim tweehonderd Oekraïners die in onze gemeente verblijven. We hebben ook veel mensen uit deze groep aan werk kunnen helpen.

Financieel gezonder worden

Zo'n 15% van onze huishoudens leeft op of onder de armoedegrens. We zien dit terug in de grote hoeveelheid energietoeslagen die we in 2022 hebben verstrekt, aan maar liefst 3.000 huishoudens. We verstrekken deze in 2023 opnieuw. We hadden in 2022 volop aandacht en ondersteuning voor inwoners die door de energiecrisis in zwaar weer terechtkwamen. Het ultieme vangnet voor deze mensen is het noodfonds, maar het is belangrijker dat we hen met onze dienstverlening structureel helpen. Dit doen we in de

vorm van vroegsignalering, budgetbeheer en coaching en we zetten natuurlijk saneringskredieten in. Dertig keer in 2022, om precies te zijn.

We helpen meer mensen die moeite hebben met lezen en schrijven

Veel maatschappelijke problemen zijn te herleiden naar het niet goed begrijpen van (digitale) tekst. Daarom willen we inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven en/of met de digitalisering, graag helpen. Veel van onze communicatie is al 'laaggeletterdheid-proof' gemaakt (denk aan de budgetgids, flyers en beschikkingen). Daarnaast wordt er veel werk verzet in onze drie digitaal huizen en voeren we de acties uit die in het Uitvoeringsprogramma Schulden, armoede en laaggeletterdheid staan (zie raad 22 april 2021).

Caparis

Samen met de gemeenten Smallingerland, Leeuwarden en Opsterland hebben we een sterke sociale onderneming neergezet die de sociale werkvoorziening en onderdelen van de Participatiewet uitvoert. Daarnaast hebben we ons flink ingezet om de instroom - en daarmee de werkgelegenheid binnen Caparis - op peil te houden.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Het doel is bereikt om zo snel en passend mogelijk bijstand te verlenen aan mensen die dit nodig hebben, en tegelijkertijd het aantal bijstandsuitkeringen te laten dalen naar de beginstand van de coronaperiode. Dit waren er toen 1.240.

Met de acties uit het uitvoeringsprogramma Werk zetten we ons actief in voor duurzaam passend werk. De landelijke taakstelling voor beschut werk (zestien in 2023) hebben we al gehaald.

We voeren de nieuwe Wet inburgering uit.

Samen met de woningcorporaties hebben we meer statushouders kunnen huisvesten dan de ons opgelegde taakstelling (+16).

We hebben bij Caparis 240 fte aan werk en hier zijn dertig mensen op een baanafpraak geplaatst.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bijstand	Lasten	-23.813	-22.620	-23.092	-472
Gymnastiekonderwijs	Lasten	-249	-249	-252	-2
Jeugd	Lasten	-26.510	-26.430	-25.822	608
Maatschappelijk dienstverlening	Lasten	-1.912	-2.053	-1.911	142
Minimabeleid	Lasten	-3.075	-7.737	-7.930	-193
Onderwijs	Lasten	-3.880	-4.813	-4.927	-114
Participatie	Lasten	-11.775	-13.852	-13.637	215
Sociaal beleid algemeen	Lasten	-	-	-	-
Sport	Lasten	-1.038	-3.279	-3.096	182
Sportaccommodaties	Lasten	-2.121	-2.897	-2.791	106
Volksgezondheid	Lasten	-2.107	-2.107	-2.131	-23
WMO	Lasten	-19.725	-21.781	-22.426	-645
Totaal Lasten		-96.205	-107.818	-108.017	-199

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bijstand	Baten	21.872	19.201	19.125	-76
Gymnastiekonderwijs	Baten	-	-	-	-
Jeugd	Baten	813	918	921	3
Maatschappelijk dienstverlening	Baten	-	-	-	-
Minimabeleid	Baten	118	448	463	15
Onderwijs	Baten	5	905	905	-
Participatie	Baten	-	2.734	3.500	766
Sociaal beleid algemeen	Baten	-	-	-	-
Sport	Baten	65	2.154	2.153	-
Sportaccommodaties	Baten	208	553	556	3
Volksgezondheid	Baten	-	-	-	-
WMO	Baten	797	827	1.657	829
Totaal Baten		23.879	27.740	29.281	1.540
Saldo van baten en lasten		-72.326	-80.078	-78.736	1.342
Toevoegingen reserve			-190	-190	
Onttrekking reserve		263	974	660	-314
Resultaat		-72.064	-79.294	-78.266	1.028

Bijstand

De uitgaven op dit product vallen € 472.000 hoger uit. De belangrijkste verklaringen hierna verder toegelicht. De uitgaven BUIG en loonkostensubsidies zijn € 271.000 hoger dan begroot. Het aantal mensen in de bijstand is weliswaar afgelopen jaar weer minder geworden. En het aantal mensen met een loonkostensubsidie is verder gestegen. Dit betekent dus dat wij meer mensen aan het werk hebben geholpen maar dat het Rijksbudget (het zogenaamde BUIG budget) hierin niet evenredig mee oploopt voor onze gemeente. Hierdoor ontstaat een tekort. Dit is een terugkerend fenomeen omdat het landelijk verdeelmodel voor de BUIG altijd herverdeel effecten laat zien. In tegenstelling tot andere producten zit in dit product namelijk zowel de inkomsten voor alle uitkeringen die we verstrekken als ook de uitgaven. Daarnaast hebben we € 74.000 meer uitgegeven voor uitvoering van de BBZ. Ook verwachten we € 170.000 minder terug te ontvangen van de openstaande debiteuren. De baten uit terugvordering en verhaal zijn €76.000 lager dan begroot. Reden hiervoor is dat in afwachting op de uitkomsten van het onderzoek in 2022 de inspanningen hierop afgelopen jaar beperkt zijn geweest. Herijking van de kaders voor terugvordering en verhaal vindt in 2023 plaats in een apart raadsvoorstel conform afspraak met uw raad.

Jeugd

In het 4e verzamelbesluit 2022 hebben wij reeds aangekondigd dat over 2022 minder zal worden uitgegeven aan jeugdzorg. Voorzichtigheidshalve hebben wij u voorgesteld het budget 2022 met € 1.000.000 te verlagen ondanks dat de prognose een hoger overschot liet zien. Na verwerking van de productieverklaringen van de aanbieders blijkt dat de uitgaven op dit product € 608.000 lager uitvallen dan begroot. Voor algemene preventie is € 100.000 minder uitgegeven, reden hiervoor is dat organisaties door COVID-19 nog altijd moeite hebben de voorgenomen activiteiten uit te voeren. Het ontstane voordeel van € 50.000 op peuteropvang ontstaat doordat de Rijksmiddelen die wij ontvangen voor onderwijsachterstandbeleid voor meer beoogde en uitgevoerde activiteiten konden worden ingezet dan in eerste instantie werd gedacht. Ten opzichte van de aangescherpte raming in het najaar geven we voor gespecialiseerde jeugdhulp € 450.000 minder uit dan geraamd. De oorzaak van deze onderuitputting is met name de omstandigheid dat kosten voor gespecialiseerde jeugdhulp lager uitvallen omdat er minder jeugdigen hulp ontvangen dan we geraamd hebben (4.5% stijging aantal jeugdigen in zorg i.p.v. de door ons geprognoseerde 10%). Signalen uit het werkveld geven aan dat dit een tijdelijke vermindering is; verwacht wordt dat in 2023 een inhaalslag wordt gemaakt en dat de problematiek o.a. ten gevolge van de COVID 19 tot meer toewijzingen van hulp zal leiden. In hoeverre dit effect zich daadwerkelijk zal voordoen, kan nu niet nog worden gezegd. Een nadere analyse hierop en de prognose voor 2023 zal hier mogelijk meer helderheid over moeten geven. Wel zijn we in staat om aan de hand van het prognosemodel de verwachte declaraties realistischer in te schatten en de uitgaven nauwkeurig te monitoren.

Maatschappelijke dienstverlening

Het overschot van € 142.000 ontstaat grotendeels door dat de geraamde uitgaven in het kader van het noodfonds van € 76.000 in 2022 niet nodig zijn gebleken. Dit geldt ook voor het budget van € 50.000 voor participatie binnen de WMO. Noodzakelijke ondersteuning is in maatwerkvoorzieningen aan inwoners verstrekt en ook via de "normale" Wmo budgetten gefinancierd. Aangezien er om dezelfde reden ook geen

uitgaven voor het noodfonds nodig waren is ook de onttrekking uit de algemene reserve niet nodig geweest.

Minimabeleid

Op het gebied van minimabeleid is er in totaal € 193.000 meer uitgegeven dan begroot. Dit wordt grotendeels verklaard door hogere uitgaven voor individuele bijzondere bijstand. Hiervoor is € 209.000 meer uitgegeven dan begroot. Door toename van het aantal inwoners die gebruik hebben gemaakt van de collectieve ziektekostenverzekering vallen de kosten daarvoor € 85.000 hoger uit. Daartegenover hebben we € 38.000 minder besteed aan de uitvoering van de energietoeslag en hebben we geen uitgaven van € 38.000 gehad in het kader van het noodfonds.

Onderwijs

Voor de huisvesting in het onderwijs is € 114.000 meer uitgegeven dan begroot. Deze overschrijding wordt voor € 96.000 veroorzaakt door de vergoeding aan de schoolbesturen voor de 1e inrichting van schoollokalen voor de Buitenkans, De Burcht, De Roerganger en De Spring. De verwachting was dat deze in 2022 binnen beschikbare budgetten kon worden opgevangen. Door een toename van de reguliere huisvestingskosten binnen het onderwijs, als gevolg van de oplopende inflatie, was dit achteraf bezien niet mogelijk.

Participatie

Het product participatie laat zien dat de uitgaven € 215.000 lager uitvallen. Er is € 100.000 minder uitgegeven voor vluchtelingenwerk, subsidies kindpakket en inburgering. Deze voordelen compenseren de extra kosten in het kader van Beschut werken. Door extra afname van diensten van Caparis is er € 84.000 meer uitgegeven dan begroot. Voor de opvang van Oekraïners is € 210.000 minder uitgegeven.

De baten op dit product vallen € 766.000 hoger uit. Door de gedeeltelijke afronding van het project ESF hebben wij 80% van de verwachte subsidie kunnen verantwoorden. Deze opbrengst was nog niet begroot en betekent een voordeel van € 310.000. Dit geldt ook voor de extra middelen van € 67.000 die wij van de Veiligheidsregio hebben ontvangen voor de ambtelijke inzet voor de HUB-functie. Voor de opvang van Oekraïners is € 410.000 meer subsidie ontvangen dan begroot. In het 4^e verzamelbesluit 2022 hebben wij een voorzichtige inschatting gemaakt van de verwachte kosten en inkomsten. In goede samenwerking met het management van het Hotel2 is efficiënt omgegaan met de uitgaven zonder dat dit heeft geleid tot een mindere kwaliteit van de opvang. Ook de Rijksmiddelen vallen gunstiger uit.

Sport

De uitgaven op het product sport vallen € 182.000 lager uit dan begroot. Ten behoeve van Thialf en IJshockeyhal Thialf zijn in eerdere jaren middelen door u beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn niet in zijn volledigheid nodig geweest. Een deel hiervan, € 142.000, heeft betrekking op een voorschot vooruitlopend op de uitbetaling van de SPUK-IJZ-gelden. Aangezien deze middelen inmiddels zijn uitbetaald is het voorschot terugbetaald. Van de overige middelen is € 47.000 niet langer nodig voor de IJshockeyhal. Doordat de aandeelhouders, samen met andere stakeholders, al voor 2022 structureel middelen ter beschikking hebben gesteld waren de resterende middelen, € 77.000 niet langer nodig voor Thialf BV. De kosten voor de inzet van buursportcoaches valt € 84.000 hoger uit dan begroot. Inmiddels hebben wij afspraken gemaakt over de

inzet van de buursportcoaches voor 2023 en verder. Hiermee wordt een overschrijding in de toekomst voorkomen.

Sportaccommodaties

De uitgaven vallen € 106.000 lager uit dan begroot. Er is geen beroep gedaan op het noodfonds voor maatschappelijke organisaties. Hierdoor vallen de kosten € 76.000 lager uit. Als gevolg van hogere exploitatielasten voor onze accommodaties, onder andere door hogere energiekosten, is er € 40.000 meer uitgegeven dan begroot.

WMO

De lasten op het product vallen € 645.000 hoger uit. Voor de huishoudelijke hulp vallen de kosten € 254.000 hoger uit. Dit is het gevolg van een toename van 130 inwoners, die in 2022 gebruik zijn gaan maken van deze voorziening. Deze stijging is niet in de begroting verwerkt. Voor de thuis- en dagondersteuning is € 400.000 meer uitgegeven, ook als gevolg van de stijging van het aantal mensen dat er gebruik van maakt. Voor de uitvoering van de taakstelling op de huishoudelijke hulp is extra ondersteuning gevraagd van een externe partij. Hierdoor is er € 53.000 meer besteed. Op het gebied van preventie en algemene voorzieningen is € 80.000 minder uitgegeven. SDF verzorgt namens de Friese gemeenten de contractering en financiering van Beschermd wonen. Als gevolg van het feit dat het aantal cliënten waarvoor de kosten zijn overgenomen door de Wet langdurige zorg (wordt betaald door zorgkantoor) is er via de WMO minder uitgegeven dan verwacht. Ook hebben we door scherp te zijn aan de poort de toegang naar Beschermd wonen weten te beperken. We ontvangen hierdoor € 775.000, meer dan begroot, terug van SDF.

Thema Wonen en Leven

Kernboodschap

"Inwoners staan centraal bij de ontwikkeling van leefbare wijken en dorpen"

We willen graag dat iedereen in onze gemeente toegang heeft tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisvoorzieningen. Bereikbaarheid, veiligheid en duurzame ontwikkelingen in wijken en dorpen staan centraal. We spannen ons in voor het stimuleren van cultuur en een aantrekkelijke groene omgeving.

We gaan aan de slag met:

- Leefbare wijken en dorpen
- Vitale kernen
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Sport
- Cultuur
- Recreatie en toerisme

Ontwikkelingen

Toekomstbestendige inrichting en beheer openbare ruimte

De wereld verandert. Bij de inrichting en het beheer van onze openbare ruimte moeten we hier rekening mee houden en op inspelen. We zetten daarom in op een transitie naar een meer toekomstbestendige vorm van inrichting en beheer.

Klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit in de openbare ruimte

We staan als gemeente voor de taak om de openbare ruimte meer circulair te maken, te laten aansluiten bij het veranderde klimaat en om te zorgen voor genoeg biodiversiteit. Dit vraagt om een heel andere aanpak dan voorheen. Voorheen deden we bij het beheer van de openbare ruimte vooral ons best om alles zo goed mogelijk in stand te houden. Maar omdat we tegenwoordig steeds vaker te maken hebben met plaagsoorten en invasieve exoten, richten we ons nu op transitie en beheer.

Nieuwe vormen van mobiliteit

Nieuwe weggebruikers en nieuwe vormen van mobiliteit, vragen om ruimte. Die ruimte moeten we creëren. Bijvoorbeeld voor verder ontwikkelde vormen van zelfrijdende auto's en de (elektrische) fiets. Met name de snelle variant van de elektrische fiets zien we steeds vaker in het verkeer.

Voor elektrische auto's moeten we op korte termijn een laadstructuur creëren met voldoende laadvoorzieningen. Voor (elektrische) fietsers moeten we vooral ruimte maken. De behoefte om hier invulling aan te geven, bestaat niet alleen tussen gemeenten maar ook op provinciaal niveau.

In de volgende plannen is rekening gehouden met de bescherming en opkomst van de (elektrische) fietser:

- Actieplan fiets Heerenveen 2030
- Doorfietsroute Heerenveen-Drachten/Heerenveen-Sneek
- SPV subsidie verkeersveiligheid

Energietransitie

Ook de energietransitie heeft impact op de inrichting, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. Deze transitie vraagt zowel bovengronds als ondergronds om een andere ruimtelijke invulling. In thema 5 staan we hierbij stil.

Intensiever gebruik openbare ruimte

Sinds de coronapandemie ervaren we dat de openbare ruimte intensiever wordt gebruikt en dat ook de beleving is veranderd. Of dit leidt tot ander ruimtegebruik en een andere invulling van de openbare ruimte moet nog blijken.

Gemeentelijk vastgoed

Het verduurzamen van onze gemeentelijke gebouwen is één van de opgaven uit het programma Duurzaamheid. Het onderhoud dat we nu uitvoeren, is vooral gericht op het in stand houden van de bestaande installatietechniek en/of op de inzet van duurzame(re) alternatieven binnen de onderhoudsmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn. Er waren in 2022 geen specifieke middelen beschikbaar voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Hiermee moeten we de komende jaren aan de slag.

Leegstand gemeentelijke gebouwen

Er komt gemeentelijk vastgoed leeg te staan. Het gaat om onderwijsgebouwen en gebouwen die vroeger een maatschappelijke functie hadden, maar ook om gebouwen die voor de gemeente van belang waren voor de bedrijfsvoering of voor gebiedsontwikkeling. Het zou het beste zijn om al deze ontwikkelingen gezamenlijk te bekijken en hiervoor één strategie en/of perspectief te ontwikkelen.

Uw raad heeft eind 2021 de Strategische Nota vastgoedbeleid vastgesteld. We hebben de verdere uitwerking hiervan in 2022 voorbereid en het beleidskader uit de Nota strategisch vastgoed als basis aangehouden. De uitwerking is bedoeld om goede keuzes te kunnen maken als het gaat om het behouden, afstoten of (her)ontwikkelen van onze locaties en/of opstallen. Zo voorkomen we dat gemeentelijk vastgoed leeg komt te staan.

Duurzaamheid gemeentelijke gebouwen

In ons duurzaamheidsprogramma staat, dat we in 2030 49% CO2-reductie en 40% energiebesparing hebben gerealiseerd. Dit komt overeen met de landelijke ambities en doelen.

Eén van de doelen in ons duurzaamheidsprogramma is dat in 2050 al het gemeentelijk vastgoed energieneutraal is. Om dit gefaseerd aan te pakken en om een goed voorbeeld te stellen, willen we dat in 2030 de helft van de gemeentelijke gebouwen energieneutraal is.

De middelen om het gemeentehuis en Crackstate in 2030 volgens de wettelijke eisen energiezuinig te maken, zijn opgenomen in de Investeringsagenda. Omdat we nog in afwachting zijn van de besluitvorming over het gemeentelijke huisvestingsproject (zie ook Gemeentelijke huisvesting), hebben we dit nog niet vertaald in de begroting.

Voorbereiding en uitvoering Omgevingswet

Nadat de kaderstellende Omgevingsvisie in 2021 is vastgesteld, ging het bij de uitvoering van de Omgevingswet in 2022 vooral om:

- het voorbereiden van het opstellen van omgevingsplannen;
- het inregelen van processen en systemen;
- het opleiden van ons personeel (qua kennis en cultuur);
- het gewenste serviceniveau voor vergunningverlening.

Werken vanuit de bedoeling is sterk verweven met de uitvoering van de Omgevingswet. De resultaten zullen voldoen aan de landelijke, minimale eisen van de VNG.

Centrumontwikkeling

Met de inzet van het Fonds Vitale Kernen investeren we tussen 2022 en 2026 15 miljoen euro in het centrum van Heerenveen. Dit doen we op basis van de visie voor het centrum van Heerenveen. We investeren in projecten die bijdragen aan de vitaliteit en die passen binnen de thema's 'compact en compleet', 'ontvangen en ontmoeten' en 'bruisen en beleven'. Voor één van de gebiedsdeals is inmiddels, samen met WoonFriesland en lokale vastgoedinvesteerders, een visie opgesteld. Deze partijen investeren de komende jaren samen met de gemeente ook fors in de omgeving van het Burgemeester Kuperusplein. Voor de herinrichting van onder andere de pleinen en de bouw van een tweelaagse parkeergarage is het budget beschikbaar. De eerste bouwwerkzaamheden starten in

2023.

Herinrichting Burgemeester Falkenaweg

De (fiets)route Burgemeester Falkenaweg Noord en Zuid wordt veel gebruikt. Met name door woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer, afkomstig uit Heerenveen en de regio. Deze belangrijke fietsroute kent echter meerdere onoverzichtelijke situaties en de huidige wegconditie is onder de maat. We kunnen deze fietsroute aanpakken uit het budget voor het duurzaam veilig maken van de Burgemeester Falkenaweg. Het onderzoek naar de aanpak verwachten we vanaf 2024.

Veiligheidsdomein

Er zijn zowel beleidsmatig en operationeel ontwikkelingen en verschuivingen gaande van taken en bevoegdheden op het gebied van veiligheid en handhaving. We willen dat onze gemeentelijke organisatie kan inspelen op deze verandering.

Leefbare wijken dorpen

Wat hebben we bereikt

Dorps Ontwikkelings Maatschappijen (DOM's)

Als onderdeel van de Regio Deal Zuidoost Friesland doet Heerenveen als projecttrekker mee aan het project DOM's. Aan de hand van regionale samenwerking en het delen van kennis stimuleren we hiermee dorpsinitiatieven in de regio. Twee van deze projecten zijn gestart:

- DOM Aldeboarn
- DOM Groote Veenpolder

Binnen de DOM's ontstaat een goede samenwerking tussen het dorp en de gemeente en worden koppelkansen gezien en benut. Zo ontstaat een vliegwieleffect voor de ontwikkeling van de dorpen en hun mienskip.

Gasdossier

Het gasdossier is wat uitgedoofd, omdat er geen planologische aanvragen zijn ingediend. We blijven de ontwikkelingen rond gaswinning onder en rondom het Heerenveens grondgebied in de gaten houden. Als het nodig is, nemen we hierover contact op met onze buurgemeenten.

Beheer en onderhoud openbare ruimte

We hebben met ons beheer en onderhoud ingezet op het creëren en behouden van veilige, hele en schone wijken en dorpen, waar mensen prettig kunnen wonen, leven en werken (bron: Hoofdlijnenakkoord Heerenveen 2018-2022). Hierbij hebben we ingespeeld op de opgaven voor klimaat en biodiversiteit, circulariteit en energietransitie en de bestrijding van plaagsoorten.

Beheer en onderhoud vastgoed

We hebben een bijdrage geleverd aan bereikbare, duurzame en toegankelijke sport- en cultuurvoorzieningen, scholen en MFA's. Dit hebben we gedaan met het beheren van gebouwen en beeldende kunst, maar ook door het verhuren en verpachten van gebouwen en landerijen.

Huisvestingsbeleid

We werken aan geschikte, veilige en betaalbare huisvesting voor iedereen, nu en in de toekomst. Hiervoor hebben we een nieuwe woonvisie nodig, welke in 2023 aan de raad wordt voorgelegd. Een woonvisie die inspeelt op moderne ontwikkelingen en trends, goede (prestatie)afspraken met de corporaties en huurdersverenigingen en op een goede monitoring.

Programma implementatie Omgevingswet

In 2022 hebben we een flinke stap gezet in het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Concreet betekent dit:

- dat we hebben geëxperimenteerd met zogenaamde intake- en omgevingstafels: nieuwe overlegvormen om meer maatwerk te kunnen bieden. Hierbij worden ruimtelijke initiatieven eerst op wenselijkheid en pas daarna op haalbaarheid getoetst. We gaan hier in 2023 mee verder.
- dat we inzichtelijk integraal beleid maakten waarin de fysieke leefomgeving centraal staat. Hiermee is de basis gelegd voor het maken van omgevingsplannen.
- dat we al zo veel mogelijk overeenkomstig de inrichting van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) werken, ondanks dat het DSO nog niet in de lucht is (en de Omgevingswet als gevolg hiervan weer is uitgesteld al is de verwachte datum nu op 1 januari 2024). We hebben hiervoor in 2022 nieuwe werkprocessen opgesteld. Deze ondersteunen straks niet alleen de interne bedrijfsvoering, maar ook die met externe partijen. Een groot deel van de processen is al klaar, een deel hiervan is inmiddels ook in het nieuwe ICT voor VTH ingebouwd en wordt getest. Bij die testen kijken we naar de techniek (bijvoorbeeld de koppelingen met interne en externe systemen), de werking en naar de (interbestuurlijke) samenwerking. We verwachten dat we in 2023 al gebruik kunnen maken van het nieuwe ICT-systeem, ondanks dat de Omgevingswet is uitgesteld. De nieuwe processen die onder de Omgevingswet gelden, kunnen we dan afmaken en testen.
- dat het participatiebeleid Omgevingswet sinds december 2022 klaar is en in februari 2023 is behandeld in de raadsvergadering.
- dat we de dienstverlening met klantreizen een stap verder hebben gebracht.
- dat er een competentietraject onder medewerkers is uitgevoerd die past bij de wettelijke vereisten en ambities die voortvloeien uit de Omgevingswet.
- dat we de nodige werkzaamheden hebben verricht om taken over te dragen aan de FUMO. Alle gemeentelijke bedrijven zijn gescreend en omgezet naar de nieuwe manier van classificeren onder de Omgevingswet. Op basis hiervan blijkt welke gemeentelijke bedrijven overgaan en hiervoor moeten worden geconverteerd.

Toepassen maatwerk in het kader van de Omgevingswet

Werken vanuit de bedoeling sluit aan bij de ambities van de Omgevingswet. Van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. We gaan door met het meer op maat werken en dit realiseren we door te werken vanuit de bedoeling.

Wet kwaliteitsborging bouwen, preventieve bouwtoets

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) moet de kwaliteit van bouwwerken verbeteren en de positie van de opdrachtgever versterken. De aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van opdrachtgevers wordt uitgebreid. De invoering van de wet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Als organisatie bereiden wij ons hier op voor.

Gemeenten voeren nu nog een preventieve bouwtechnische toets uit voor alle aanvragen omgevingsvergunningen 'bouw'. Als de nieuwe wet ingaat, geldt dit alleen nog voor de complexe bouwwerken. Een bouwtechnische toets van alle andere bouwwerken wordt dan niet meer geregeld of uitgevoerd door de gemeente, maar door private marktpartijen.

Ontwikkeling veiligheidsdomein

We willen een gemeentelijke organisatie zijn die haar inwoners, bedrijven en instellingen goed kan beschermen en helpen. Hiervoor is het nodig dat we de gemeentelijke organisatie opnieuw inrichten als het gaat om openbare orde en veiligheid en leefbaarheid. We moeten de organisatie zo inrichten, dat we ons huidige takenpakket behoorlijk kunnen invullen en uitvoeren. We voorzien zo ook meteen in de nieuwe taken en bevoegdheden van de gemeente en burgemeester op dit gebied.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Instandhouding kapitaalgoederen openbare ruimte

Brede nota kapitaalgoederen 2023 – 2027

In december 2022 is de brede nota kapitaalgoederen 2023- 2027 vastgesteld door het college en uw raad. Hierin staat het kwaliteitsniveau waaraan ons kapitaalgoed moet voldoen en welke financiële middelen hierbij horen. Naast de kapitaalgoederen openbare ruimte is hierin ook het kapitaalgoed 'eigen vastgoed' meegenomen. De financiële gevolgen hiervan zijn opgenomen in de begroting 2023 en in het MJP (t/m 2026).

Beheerplannen openbare ruimte

De gemeente beheert in de openbare ruimte verschillende kapitaalgoederen. Hieronder vallen wegen (verhardingen en gladheidsbestrijding), groen en bomen, bruggen, oevers en kaden, steigers, duikers, straat- en parkmeubilair, maar ook verlichting, speelvoorzieningen, riolering, watergangen en bebordingen. Aan de hand van het kwaliteitsniveau dat in de nota kapitaalgoederen staat beschreven, bepalen we welke onderhoudsmaatregelen hierbij passen.

Volkshuisvestingbeleid

Als voorbereiding op de nieuwe woonvisie, is de startnotitie 'Heerenveen, hier wil je wonen' vastgesteld. Vanwege tussentijdse ontwikkelingen rondom het thema Wonen en Volkshuisvesting was het nodig om nog eens goed te kijken naar belangrijke keuzes, uitgangspunten, consequenties en instrumentarium. Uw raad heeft vervolgens - met de Raadsagenda 2022-2026 - om een nieuwe startnotitie gevraagd. Hierdoor liep het lopende proces van de woonvisie vertraging op. De startnotitie is in december 2022 aan uw raad voorgelegd in de vorm van een uitgangspuntennota. Met het vaststellen ervan, gaf uw raad ons concrete kaders mee die we in 2023 in de nieuwe woonvisie uitwerken.

De Woningwet schrijft ons voor dat we elk jaar op basis van de woonvisie prestatieafspraken maken. In 2022 zijn de prestatieafspraken voor 2023 nog gemaakt op basis van de oude woonvisie. In 2023 gebruiken we de nieuwe woonvisie om (meerjaren) prestatieafspraken te maken met de woningbouwcorporaties en huurdersbelangenverenigingen voor 2024 (en verder).

Het Ministerie voor Volkshuisvesting introduceerde halverwege 2022 de Nationale Woon-

en Bouwagenda met zes bijbehorende programma's. De drie kerndoelen van dit rijksbeleid zijn:

- tot 2030 inzetten op voldoende woningen voor iedereen (beschikbaarheid);
- woonlasten beter laten aansluiten op het inkomen (betaalbaarheid);
- en duurzame huisvesting bereikbaar maken voor iedereen (kwaliteit).

In lijn met deze programma's hebben Aedes, de Woonbond, VNG en het Rijk nationale prestatieafspraken met elkaar gemaakt. De provincie Fryslân is samen met de gemeenten begonnen met de concrete uitvoering van het rijksbeleid en de programma's. Onderdeel van het programma Woningbouw is 'versterking van de regie op realisatie'. Dit beleggen we onder andere in de regionale woondeals, waarin provincie, gemeenten, woningcorporaties en marktpartijen in regionaal verband strategieën of visies formuleren voor woningbouw. Begin 2023 sluiten we de regionale woondeal waarbij gemeente Heerenveen betrokken is. Met het oog hierop zijn er in 2022 geen nieuwe woningbouwprogramma-afspraken gemaakt.

Partijen in noordelijk Nederland hebben in 2022 ook gewerkt aan de uitwerking van plannen voor de Lelylijn. Dit is onderdeel van het Deltaplan voor het Noorden. Nieuw in 2022 waren de 'NOVEX-gebieden'. Als onderdeel van het Programma Nationale Omgevingsvisie Extra heeft het Rijk zestien gebieden in Nederland aangewezen waar de opeenstapeling van nationale opgaven in het fysieke domein zo groot is, dat dit om een gebiedsgerichte aanpak vraagt. Het globale traject van de Lelylijn is hierbij aangewezen als één van de NOVEX-gebieden, vanwege de uitdagingen voor onder andere wonen en mobiliteit. In 2023 maken we voor dit NOVEX-gebied een verstedelijkingsstrategie met de andere overheden die hierbij betrokken zijn.

Groen, spelen, biodiversiteit en plaagsoorten

Klimaatadaptatie, biodiversiteit en plaagsoorten

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte hebben wij het programma Klimaatadaptatie en Biodiversiteit uitgevoerd. In het laatste kwartaal van 2022 is de herfstmonitor Duurzaamheid afgerond met als resultaat deze aan uw raad voor te leggen. Hiernaast hebben wij bij het beheer en onderhoud ingezet op de bestrijding van plaagsoorten, waaronder de eikenprocessierups. Dit is onze zorgplicht en dit doen we op basis van de landelijke leidraad aanpak plaagsoorten op maat voor onze gemeente.

Actualisatie aanpak invasieve exoten

Ondanks onze aanpak van invasieve exoten zien wij hiervan een toename. We hebben onze aanpak van invasieve exoten daarom in 2022 geëvalueerd en begin 2023 doen we op basis hiervan een voorstel aan uw raad.

BOSK

Het BOSK in Leeuwarden kreeg een vervolg in Akkrum en een deel van het BOSK ging verder naar de kern Heerenveen. We geven hiermee aandacht aan vergroening, de meerwaarde van groen in beleving, biodiversiteit en klimaatadaptatie, gecombineerd met culturele activiteiten.

Richtlijn bomen en zonnepanelen

Wij zijn begonnen met het opstellen van een groenstructuurprogramma, in lijn met de aankondiging van het programma Groenstructuur, zoals vermeld in de omgevingsvisie. We stellen de groenstructuurvisie in de eerste helft van 2023 op, met hierin onder andere

een richtlijn voor bomen en zonnepanelen. Een eventueel verdere uitwerking volgt daarna.

Actualisatie beleidsplan spelen

Samen met inwoners hebben we een plan gemaakt voor onder andere het Rozenveld. Dit deden we op basis van nieuw te ontwikkelen 'BOSS' beleid (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen). BOSS is onderdeel van het nieuwe (speel)beleid dat we in de eerste helft van 2023 opstellen. We willen het gebruik van de openbare ruimte een positieve impact geven met BOSS en hierbij komen ook thema's als gezondheid, sport en leefomgeving aan bod.

Verhardingen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en oevers

Actualisatie beleidsplannen wegen, civieltechnische kunstwerken en oevers

De vastgestelde Brede Nota Kapitaalgoederen is het beleid dat ons kaders geeft voor de periode 2023 -2027. De beleidsdoelstellingen hebben wij zoveel mogelijk meegenomen in het Onderhoudsplan Infrastructuur Openbare Ruimte (verhardingen/civiel technische kunstwerken en oever/kade bescherming). Denk aan het verbeteren van het fietscomfort.

Realisatie materialenopslag

We hebben de opslag van materialen in 2022 nog op praktische wijze ingevuld, door gebruik te maken van beschikbare percelen op onder andere het IBF. Gezien de verwachte uitgifte van kavels, is dit na 2022 geen optie meer. De besluitvorming over - en de realisatie van - een definitieve materiaalopslag, is doorgeschoven naar een later moment.

Overdracht oevers vaarwegen

De gemeente heeft via ambtelijke en bestuurlijke weg invloed uitgeoefend op de beleids- en besluitvorming over de overdracht van de oevers en vaarwegen. Wij hebben Gedeputeerde Staten in een brief geïnformeerd over ons gemeentelijk standpunt en hiervan heeft u een afschrift ontvangen. Ondanks deze inzet heeft de provincie haar plan ongewijzigd doorgezet om te laten vaststellen. De verdere uitwerking en financiële effecten volgen in 2023.

Openbare verlichting

Zoals voorgeschreven in het lichtbeleid en het uitvoeringsplan dat hierbij hoort, is een deel van onze openbare verlichting omgezet naar LED-verlichting en is het aantal lichtmasten verminderd. We hebben daarnaast het reguliere beheer en onderhoud uitgevoerd en storingen opgelost. Een specifiek en succesvol project is de verbetering van de inrichting, en de aanpassing van de verlichting, van de Romkessteeg.

Watertaken

Riolering

In 2021 is het gemeentelijke watertakenplan vastgesteld. Op basis hiervan voeren we het jaarlijks beheer en onderhoud uit aan onze riolering. Na recente kwaliteitsinspecties hebben we reparaties of vervangingen uitgevoerd aan de riolering en rioolgemalen en daarbij ingespeeld op de klimaatontwikkeling. Zo maakten we, als het noodzakelijk was, combinaties bij het onderhoud met klimaatadaptieve maatregelen. Hiermee kunnen we in de toekomst mogelijke overlast door hevige(re) regenval voorkomen, dan wel het

moment dat er overlast ontstaat uitstellen.

In 2022 is onder andere de riolering in Akkrum (UT-wei/Mounedyk) op deze wijze aangepast. De traditionele riolering is aangepast en veranderd in een klimaatbestendige oplossing.

Beheerplan baggeren

Het beheer en onderhoud van het stedelijk water is in het verleden van de gemeente overgedragen naar Wetterskip Fryslân. In het kader hiervan is in 2022 een baggerplan opgesteld, wat inzicht geeft in waterdiepten die we nodig hebben. Dit geldt voor zowel het stedelijk water als voor aanlegplekken bij woningen die aan of dichtbij provinciaal vaarwater liggen. Het baggerplan moet bestuurlijk worden vastgesteld.

Vastgoed

Strategische nota vastgoed

Eind 2021 heeft uw raad de Strategische Nota Vastgoedbeleid vastgesteld. De verdere uitwerking hiervan is in 2022 voorbereid en de invulling baseren we op het beleidskader uit de Nota strategisch vastgoed. Uiteindelijk moet dit onze leidraad worden om te kunnen bepalen of we locaties en/of opstallen willen behouden, afstoten of (her)ontwikkelen. Zie eventueel ook bij de Instandhouding kapitaalgoederen openbare ruimte.

Beleid snippergroen

Het beleid snippergroen is eind 2021, direct na het opstellen van de begroting 2022, geactualiseerd en vastgesteld.

Uitwerking Didam-arrest inzake verhuur en verkoop gemeentelijk vastgoed en snippergroen

Als gevolg van het Didam-arrest hebben we project-specifiek beleidsregels voorbereid voor de verhuur en verkoop van gemeentelijke eigendommen.

Beheerplan gebouwen (en beeldende kunst)

We hebben adequaat beheer en onderhoud uitgevoerd aan ons vastgoed om ervoor te zorgen dat dit in redelijke staat van onderhoud blijft. De onderhoudsmaatregelen voor gemeentelijke gebouwen (en beeldende kunst) staan in het beheerplan gemeentelijke gebouwen. Eind 2022 is dit beheerplan voor de periode 2023 tot en met 2027 vastgesteld en onderdeel geworden van de vastgestelde Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 tot en met 2027.

Programma implementatie Omgevingswet

Onder de vlag van het programma Omgevingswet, werkten we in 2022 aan verschillende instrumenten die we gaan gebruiken wanneer de Omgevingswet officieel ingaat. Deze instrumenten zijn de omgevingsvisie, het programma Buitengebied en het omgevingsplan.

Wij gebruikten de omgevingsvisie in 2022 al in ons dagelijks werk, bij het maken van afwegingen en bij het beoordelen van initiatieven die niet in het bestemmingsplan passen. Bij de intaketafels, waar deze initiatieven zijn besproken, speelt de omgevingsvisie een belangrijke rol. Dit is mede te danken aan de 'ja, mits' benadering. Er was in 2022 geen aanleiding om de omgevingsvisie te wijzigen.

We zijn in 2022 begonnen met de voorbereiding van het programma Buitengebied. Dit wordt de beleidsmatige voorloper van het omgevingsplan, dat we opstellen voor het deelgebied buitengebied. We hebben ons in 2022 verdiept in dit nieuwe instrument. Zo hebben we onderzocht hoe we het programma kunnen gebruiken, wat we ermee kunnen bereiken en wat ervoor nodig is om een programma te maken dat ons kan helpen bij het maken van een omgevingsplan. De uitkomsten van deze verkenning zijn verwerkt in de startnotitie programma Buitengebied en MER. Wij leggen deze startnotitie in maart 2023 ter vaststelling voor aan uw raad.

Voor het maken van een omgevingsplan voor de gehele gemeente Heerenveen, doen wij ervaring op met de Pilot Akkrum-Nes. Deze pilot helpt ons om grip te krijgen op het maken van het omgevingsplan. Met vallen en opstaan hebben we in 2022 stappen vooruit gezet, maar de praktijk is weerbarstig. Onze gemeente bevindt zich in de 'kopgroep'. We moeten het wiel dus zelf uitvinden en er zijn geen goede praktijkvoorbeelden beschikbaar. Ook de ondersteuning van adviesbureaus levert niet altijd het resultaat of de antwoorden op waar we naar op zoek zijn. We hebben de opbouw, het systeem en de inhoudelijke bepalingen van de toekomstige regels in 2022 grotendeels neergezet. Ook hebben we deze extern getoetst, bij partijen die nauw betrokken zijn bij de landelijke uitwerking van het instrument omgevingsplan. We moeten de regels nu in detail uitwerken. Dit doen we in de praktijk, met het maken van het eerste omgevingsplan. Maar voordat we dit kunnen doen, moeten we eerst een belangrijke inhoudelijke stap zetten op het gebied van de milieuaspecten. Het Rijk hevelt allerlei milieuthema's over naar de gemeenten en het is aan ons om deze vraagstukken voor Heerenveen op te pakken en naar onze lokale situatie uit te werken. Dit vraagt om beleidsmatige verdieping en juridische keuzes en is voor ons een behoorlijk nieuw terrein. In 2022 kregen we wel steeds duidelijker zicht op de vraag waar de opgaven en keuzes precies liggen. De verdere uitwerking en vertaling pakken we op in 2023, voordat we feitelijk kunnen beginnen met het eerste omgevingsplan.

Toepassen maatwerk in het kader van de Omgevingswet

De Omgevingswet schrijft voor dat we beter en sneller besluiten nemen op maat, als het gaat om projecten in de leefomgeving. Wij doen dit in de pilot-sfeer met een integrale en samenhangende manier van werken van overheden, burgers en bedrijven. Kernwoorden zijn: open, flexibel, uitnodigend, innovatief en vertrouwen.

Wet kwaliteitsborging bouwen, preventieve bouwtoets

Voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging op 1 juli 2022 participeren we in 2022, net als in 2020 en 2021, in proefprojecten. Bij deze proefprojecten moedigen we aanvragers, bouwers, architecten en dergelijke aan ze volgens de nieuwe manier van werken voor te bereiden en te doorlopen. Zo geven we niet alleen onszelf, maar ook de 'bouwkolom' de kans om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op deze nieuwe manier van werken.

De gemeente is, samen met de gemeente Súdwest Fryslân, ambassadeurgemeente voor Friesland. Samen met bouwers in Friesland proberen we te wennen aan het nieuwe werken. Inmiddels zijn bijna alle gemeenten in Friesland aangehaakt bij het ambassadeursnetwerk Heerenveen-Súdwest Fryslân. Het delen van kennis en ervaringen tussen gemeenten is hiermee goed op gang gekomen en zetten we voort.

Ontwikkeling Veiligheidsdomein

We hebben in 2022 een integraal team gevormd binnen het veiligheidsdomein en willen de advisering, uitvoering en handhaving voortaan opgave gestuurd invullen. Zo zijn we een gemeentelijke organisatie die goed toegerust is qua openbare orde en veiligheid en leefbaarheid en die haar inwoners, bedrijven en instellingen naar behoren kan beschermen en helpen. We geven hiermee adequaat invulling aan ons huidige takenpakket én voorzien in de nieuwe extra taken en bevoegdheden van gemeente/burgemeester.

We brengen de beleidsmatige/juridische schil van het veiligheidsdomein op peil en creëren een volwaardig integraal BOA-team. Zo geven we invulling aan de leefbaarheid in het publieke domein.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat hebben we bereikt

Bereikbaarheid en mobiliteit

Wij hebben in 2022 aan een goede bereikbaarheid van onze wijken, dorpen en voorzieningen gewerkt. Doel hiervan is dat iedereen zich op een zo veilige mogelijke manier kan verplaatsen met de auto, (motor)fiets en te voet.

Bereikbaarheid A32

We willen dat Heerenveen bereikbaar blijft. Daarom zijn aanpassingen nodig om het toekomstige extra verkeer, door de uitbreiding van Skoatterwâld, het IBF en de andere ontwikkellocaties, goed te kunnen verwerken.

De speerpunten zijn:

- Reconstructie van de K.R.Poststraat en de A32 - Oranje Nassaulaan. De reconstructie van de aansluiting op de K.R.Poststraat is onlangs afgerond. De voorbereidingen voor de aansluiting op de Oranje Nassaulaan zijn in volle gang. Het betreffende ontwerp is vastgesteld en de ruimtelijke procedure is afgerond.
- Aanpassing van de kruising Burgemeester Falkenaweg - Oranje Nassaulaan. Dit is nodig om te voorkomen dat het verkeer vanaf de A32 vastloopt en de omgeving van Heerenveen Midden daar last van krijgt. Ook willen we voorkomen dat de veiligheid van langzaam verkeer in het geding komt.

Na een intensief participatieproces heeft uw raad besloten dat we de huidige rotonde Heerenveen Midden gaan vervangen door een kruispunt met verkeerslichten. Inmiddels heeft uw raad een verklaring van geen bedenkingen afgegeven voor de omgevingsvergunning. De projectinvestering die hiervoor nodig is, en de bijbehorende kapitaallasten, zijn opgenomen in de begroting. Wanneer dit is uitgewerkt, willen we het kruispunt in 2023 / 2024 realiseren. Zo maken we, na de reconstructie van de afritten, ook dit verkeersknooppunt klaar voor de toekomst.

Busstation

We werken met verschillende partijen aan het gebied rondom het busstation in Heerenveen. Aanpassingen aan het busstation en de directe omgeving zijn nodig om onder andere de gebruiksvriendelijkheid, ruimtelijke kwaliteit, verkeersveiligheid en de sociale veiligheid te verbeteren. We zoeken ook naar een toekomstbestendige oplossing

voor het fietsparkeren bij het busstation. De provincie neemt de verantwoordelijkheid op zich voor de uitvoering, de kosten en het risico van het project en de gemeente is vanwege haar bevoegdheden en belangen één van de partners in deze ontwikkeling. Aanpassingen in de openbare ruimte tussen het station en de Herenwal vallen buiten de reikwijdte van dit project. De meerkosten zijn voor rekening van de gemeente. We zoeken nog naar cofinanciering.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Doorfietsroute Heerenveen - Drachten / Heerenveen - Sneek

Op 8 juli 2022 heeft de provincie Fryslân de subsidieregeling 'Trochfytsrûtes 2022-2023: It paad foarút' gepubliceerd. Hieruit bleek dat er 50% cofinanciering mogelijk is voor de snelfietsroute op het tracé Drachten – Heerenveen. In september 2022 hebben we samen met de gemeenten Opsterland en Smallingerland een subsidieaanvraag ingediend van 5,4 miljoen euro voor cofinanciering uit deze subsidieregeling.

GVVP en Parkeervisie

In 2022 zijn we begonnen met een procesbeschrijving voor het opstellen van een mobiliteitsvisie Heerenveen. Ons huidige GVVP dateert uit 2017. Dit lijkt kortgeleden, maar er zijn de afgelopen jaren diverse ontwikkelingen geweest. Denk aan duurzame mobiliteit, anders werken, de verschraving van het OV op het platteland, deelvervoer en structureel meer aandacht voor de fiets. Het is hierom wenselijk om dit nu goed in beeld te brengen, om op basis hiervan het huidige GVVP op punten te evalueren en een geactualiseerde visie op te stellen.

SPV subsidie verkeersveiligheid

In 2021 en 2022 hebben we een subsidie gekregen in het kader van SPV (Strategisch Plan Verkeersveiligheid) van 1.757.000 euro. In 2021 en 2022 voerden we al verschillende maatregelen uit om de verkeersveiligheid te verbeteren en in de jaren 2023 tot 2027 geven we hieraan een vervolg. Het gaat om een totale investering van 2.277.600 euro. Hiervoor worden maatregelen genomen in de 30, 50 en 60 kilometerzones.

Actieplan fiets Heerenveen 2030

In november 2021 heeft het college het 'Actieplan Fiets 2030' vastgesteld, dat een uitwerking is van het ambitieniveau 'Zilver met een gouden randje'. Dit actieplan is de basis voor concrete uitvoeringsprogramma's die de komende jaren in Heerenveen kunnen worden verwezenlijkt. In de begroting zijn hiervoor alleen (nog) geen middelen opgenomen.

Verkeersregelininstallatie Rottumerweg

De voorbereidingen zijn gestart om de verkeersregelininstallatie Rottumerweg wordt in 2023 aangepast en up to date gemaakt.

Afsluitsysteem centrum

Het afsluitsysteem van het kernwinkelgebied van Heerenveen voor verkeer is verouderd en aan vervanging toe. Het huidige afsluitsysteem werkt met bollards en dateert uit 2006 / 2007. Doel van het systeem was - en is - om het centrum autoluw te houden. De bollards zijn echter aan het eind van hun technische levensduur, hebben vaak storing en

er zijn geen onderdelen meer voor beschikbaar. Als de bollards niet werken, wordt afsluiting alleen geregeld door verkeersborden en handhaving. Dit leidt tot auto- en vrachtverkeer in het centrum op ongewenste momenten, met een grotere kans op overtredingen en verkeersonveiligheid en meer overlast voor de bewoners. De kans dat het systeem in zijn geheel uitvalt wordt bovendien steeds groter. Vervanging is daarom noodzakelijk en kunnen we niet langer uitstellen. We investeren met camerahandhaving in een toekomstbestendig systeem en voeren dit in het voorjaar van 2023 uit.

(Top) Sport en Cultuur

Wat hebben we bereikt

Sportieve en culturele evenementen in Heerenveen

In 2021 werkten we aan de totstandkoming van evenementenbureau Heerenveen voor Goud. Dit evenementenbureau is direct gekoppeld aan de regiomarketing van Heerenveen 'n Gouden Plak. Het doel is om grote sport- en cultuurevenementen binnen te halen en om deze samen met diverse betrokken partijen te organiseren. Dit sluit aan bij het profiel van Heerenveen als sportstad van het noorden en 'n Gouden Plak voor iedereen.

Het evenementenbureau kan ook bestaande organisaties van evenementen ondersteunen. Denk aan hulp bij het aanvragen van subsidies en het verkrijgen van vergunningen, maar ook bij het organiseren van evenementen zoals dorpsfeesten.

Tot slot onderhoudt en werkt het evenementenbureau aan nieuwe relaties.

Toekomstbestendig en slagvaardig cultureel aanbod organiseren

We hebben in de gemeente Heerenveen een uitstekend vraaggericht aanbod van cultuur en cultuureducatie. Dit willen we behouden en versterken.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Sportieve en culturele evenementen in Heerenveen

We hebben in 2022, samen met onze partners, verdere invulling gegeven aan het evenementenbureau. Doel is om grote evenementen naar Heerenveen te halen en onze huidige organisatoren waar mogelijk te faciliteren bij de organisatie van de evenementen. Dit deden we onder andere door:

- event academies te organiseren;
- lobbywerkzaamheden uit te voeren;
- bestaande evenementen te ondersteunen bij het treffen van coronamaatregelen;
- marketing en promotie van de evenementen in onze regio.

Toekomstbestendig en slagvaardig cultureel aanbod organiseren

We hebben afspraken gemaakt met onze culturele partners om de ombuigingen te realiseren.

Met de zes culturele instellingen (vier culturele partners en museum Belvedere en Oranjewoud Festival) bouwen we verder aan de beoogde versterking van onze samenwerking. Hiervoor wachten we eerst de resultaten af van het (doelgroep)onderzoek dat de vier culturele partners samen uitvoeren. Dit omvat onder andere een gebieds- en

klantenscan en aansluitende programmering. Deze vier organisaties werken zo tegelijkertijd aan een intensievere onderlinge samenwerking.

Recreatie en toerisme

Wat hebben we bereikt

Overname Hooivaartbrug en brugbediening op afstand

Voor de overname van de Hooivaartsbrug en brugbediening op afstand is een afstemmingsproces gaande tussen de gemeente, Rijkswaterstaat en de provincie. Op een aantal punten is al overeenstemming bereikt, maar er is nog geen finale besluitvorming.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Overname Hooivaartbrug

Gemeente Heerenveen neemt de Hooivaartbrug over van Rijkswaterstaat. De brug ligt, door de aanleg van de Rijksweg, op gemeentelijk grondgebied en in een gemeentelijke weg. Volgens de Wet Brokx is de gemeente daarom de 'logische beheerder'. Rijkswaterstaat zorgt voor een goede overdracht van de brug, waarbij zowel het technische als het financiële plaatje goed met de gemeente is geregeld en afgestemd. De vermoedelijk overdracht vindt plaats in 2025.

Brugbediening op afstand

De Poolsbrug bij Gersloot (van de gemeente) en de Hooivaartsbrug bij Haskerdijken (nu nog van Rijkswaterstaat) krijgen bediening op afstand die door de provincie wordt uitgevoerd. Dit is nu in voorbereiding.

De provincie heeft in 2020 een glasvezelnetwerk aangelegd om de provinciale Warrebrug in Tijnje op afstand te kunnen bedienen, en de gemeente Heerenveen kan meeliften om ook de gemeentelijke Poolsbrug op afstand te laten bedienen. Rijkswaterstaat sluit hier met de Hooivaartsbrug op aan. De provincie bedient dan vanuit het Swettehûs in Leeuwarden alle drie de bruggen, in dezelfde vaarroute, op afstand.

De Poolsbrug wordt in 2023 aangepast en vanaf 1 april 2024 op afstand bediend. De Hooivaartsbrug wordt aangepast na de renovatie en na de overdracht van Rijkswaterstaat naar de gemeente Heerenveen. Deze brug zal de provincie naar verwachting een jaar later, in 2025, op afstand gaan bedienen.

In het thema Werken en ondernemen gaan wij tevens in op de ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Beeldende kunst	Lasten	-41	-46	-17	28
Begraafplaatsen	Lasten	-489	-524	-515	9
Beleid groen	Lasten	-1.188	-1.376	-1.240	136
Ruimtelijk beleid c.a.	Lasten	-1.465	-1.473	-1.447	26
Betaald parkeren	Lasten	-1.158	-1.183	-1.228	-45
Brandweer	Lasten	-3.394	-3.394	-3.403	-10
Cultuur en recreatie	Lasten	-2.644	-2.644	-2.709	-65
Dierenopvang	Lasten	-59	-72	-96	-24
Evenementen	Lasten	-334	-331	-335	-5
GEO	Lasten	-407	-407	-406	2
Grondbank	Lasten	-72	-72	-48	24
Grondexploitaties	Lasten	-16.858	-24.762	-22.750	2.012
Handhaving	Lasten	-1.375	-1.375	-1.255	120
Leges titel 1	Lasten	-1.631	-1.947	-1.931	16
Leges titel 2	Lasten	-170	-327	-333	-7
Leges titel 3	Lasten	-331	-331	-329	2
Openbare orde / rampenbeheersing	Lasten	-833	-989	-891	98
Planologisch beleid	Lasten	-1.244	-1.310	-1.096	214
Posthuis	Lasten	-1.887	-2.429	-2.372	57
Verkeersveiligheid	Lasten	-441	-680	-397	283
WABO	Lasten	-3.953	-5.115	-5.117	-2
Watergangen	Lasten	-612	-526	-552	-26
Wegen	Lasten	-4.842	-4.862	-5.252	-390
Wijken	Lasten	-8.090	-8.313	-8.221	92
Wonen	Lasten	-281	-281	-228	53
Totaal Lasten		-53.800	-64.768	-62.169	2.599

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Beeldende kunst	Baten	-	-	-	-
Begraafplaatsen	Baten	265	265	295	30
Beleid groen	Baten	-	-	-	-
Ruimtelijk beleid c.a.	Baten	128	192	216	24

Betaald parkeren	Baten	3.300	3.200	2.927	-274
Brandweer	Baten	-	96	96	-
Cultuur en recreatie	Baten	-	-	-	-
Dierenopvang	Baten	-	-	-	-
Evenementen	Baten	197	197	165	-32
GEO	Baten	3	3	3	-
Grondbank	Baten	55	55	60	5
Grondexploitaties	Baten	16.314	26.457	22.532	-3.925
Handhaving	Baten	-	-	8	8
Leges titel 1	Baten	626	702	827	125
Leges titel 2	Baten	2	2	1	-1
Leges titel 3	Baten	12	12	7	-4
Openbare orde / rampenbeheersing	Baten	-	68	68	-
Planologisch beleid	Baten	-	110	113	3
Posthuis	Baten	586	1.010	836	-174
Verkeersveiligheid	Baten	-10	10	4	-6
WABO	Baten	1.937	1.707	1.778	71
Watergangen	Baten	16	16	103	87
Wegen	Baten	176	176	504	329
Wijken	Baten	288	418	462	44
Wonen	Baten	-	-	-	-
Totaal Baten		23.894	34.694	31.003	-3.691
Saldo van baten en lasten		-29.906	-30.073	-31.165	-1.092
Toevoegingen reserve		-150	-3.739	-5.165	-1.426
Onttrekking reserve		455	2.707	5.385	2.678
Resultaat		-29.601	-31.106	-30.946	160

Beleid groen

Het voordeel in de lasten van € 136.100 heeft meerdere oorzaken, waarvan de grootste afwijkingen betrekking hebben op:

- De bestrijdingskosten van invasieve exoten zijn € 55.500 lager uitgevallen doordat de aannemer door de weersomstandigheden niet eerder kon begonnen met het verwijderen van de waterwaaier en er minder werkzaamheden zijn uitgevoerd dan gepland. De kosten voor de bestrijding van de eikenprocessierups zijn daarentegen hoger uitgevallen in 2022 (€ 46.000 nadeel).
- De onderhoud- en beheerkosten van speelvoorzieningen zijn € 53.800 lager uitgevallen door het niet doorgaan van een project waardoor het aantal geplande speeltoestellen niet geplaatst kon worden;

- Door een vertraging in de planvorming en daardoor niet doorgaan van projecten is minder geld uitgegeven aan projectkosten. Dit levert een voordeel op van € 77.700.

Het nadeel in de baten van € 200.000 ontstaat door een reserveonttrekking (opbrengst) die niet is gerealiseerd. Dit heeft te maken met de uit 2021 overgehevelde middelen voor de inrichting van speelvoorzieningen in 2022. Aangezien er bij beide speelvoorzieningen sprake is van een investering mag de algemene reserve niet ingezet worden om deze uitgaven te dekken. De reserveonttrekking heeft daarom niet plaatsgevonden.

Betaald parkeren

Het nadeel in de baten ontstaat met name door het gevolg van het niet tijdig publiceren van een nieuw aanwijzingsbesluit met de gewijzigde betaald parkeertijden. Door het ontbreken van een wettelijke grondslag (aanwijzingsbesluit parkeren) van het betaald parkeren na 18.00 uur is er parkeerbelasting betaald zonder rechtsgrond, en dus niet verschuldigd. Dit betekent dat een betrokkene de na 18.00 uur betaalde parkeerbelasting kan terugvorderen van de gemeente. Dit leidt tot een nadeel van € 150.000. Daarnaast zijn de extra parkeerinkomsten, zoals voorgenomen in het pakket van ombuigingen in de Perspectiefnota 2021, niet volledig gerealiseerd. Dat de extra opbrengst niet volledig gerealiseerd zou worden was al opgenomen in de risico's van de paragraaf Risicobeheersing en Weerstandsvermogen in de themabegroting 2022.

Cultuur en recreatie

Voor cultuur en recreatie is € 65.000 meer uitgegeven dan begroot. Aan de subsidies voor de 3 grote culturele partners is € 93.000 meer besteed. Bij de vaststelling van deze subsidie voor de bibliotheek, Ateliers majeur en de Museum Heerenveen zijn er meerkosten uitgekeerd als gevolg van hogere indexering. Tevens zijn er op de subsidies voor 'bevorderen amateurkunst' na de 2 coronajaren meer aanvragen ontvangen en gehonoreerd. Een deel van deze extra uitgaven wordt gecompenseerd door de € 33.000 aan lagere uitgaven in het kader van taalbeleid.

Grondexploitaties

Dit product sluit met een negatief resultaat van € 118.000 (inclusief reservemutatie) ten opzichte van de begroting. De belangrijkste verschillen in de grondexploitaties zijn:

- De kosten van faciliterend grondbedrijf zijn € 368.000 lager dan geraamd. De afwikkeling van de overeenkomst met Elkien met betrekking de voormalige melkfabriek Aldeboarn is doorgeschoven naar 2023 en ondertussen in januari 2023 afgewikkeld. Het gaat hierbij om een last van € 330.000. Ook de daarbij behorende baat te ontvangen van Elkien schuift door.
- Het resultaat van de actieve grondexploitaties zijn € 1,8 miljoen lager dan waar we van uitgingen in het Verzamelbesluit 2022-4 op basis van de begrote 90% van het geraamde resultaat. Hogere winstneming IBF en De Kavels, € 1,1 miljoen, omdat de afzet zich positief ontwikkelt. De voorzieningen voor verlies voor de grondexploitaties Skoatterwâld 1+2 en 3 en het Stadiongebied zijn fors verhoogd, € 3 miljoen vanwege stijgende kosten en een volledige actualisatie van het Stadiongebied. De resultaten van de actieve grondexploitaties zijn toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. Per saldo is er € 320.000 toegevoegd aan de algemene reserve.

- De baten van het faciliterend grondbedrijf zijn € 363.000 lager dan geraamd. Het gaat daarbij om de eerder genoemde bijdrage van Elken van € 330.000. Dit is per saldo neutraal.

In de paragraaf grondbeleid is een uitsplitsing per actieve grondexploitatie opgenomen.

Handhaving

De lagere lasten zijn ontstaan doordat er jaarlijks door de FUMO wordt afgerekend op basis van de werkelijk gerealiseerde uren op nacalculatiebasis. In de jaarrekening 2021 was rekening gehouden met een afrekening van € 36.000. De werkelijke afrekening bedroeg € 16.000 doordat er minder uren zijn gerealiseerd in 2021 dan aangenomen, dit levert in 2022 een voordeel op van € 20.000. Over 2022 is rekening gehouden met een voorlopige terugbetaling van de deelnemersbijdrage van € 65.000. De afrekeningen over 2021 en 2022 bedragen daarmee gezamenlijk € 85.000, waarmee de lasten zijn verlaagd (voordeel).

Naast de reguliere taken verzorgt de FUMO ook incidentele opdrachten. In 2022 zijn er weinig incidentele opdrachten geweest. Hierdoor ontstaat een aanvullend voordeel van € 35.000 ten opzichte van de begroting.

Leges titel 1

De opbrengsten uit leges titel 1 vallen in 2022 € 125.000 hoger uit dan begroot. In 2022 zijn er meer paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd dan begroot. Dit heeft geleid tot een vermeerdering van de inkomsten (rijks- en gemeenteleges) van € 50.000. Daarnaast vallen de precario-opbrengsten € 48.000 hoger uit dan begroot.

Openbare orde/rampenbeheersing

Het voordeel in de lasten ontstaat doordat de middelen voor het opstellen van een basiskaart Niet Gesprongen Explosieven (NGE's) niet zijn uitgegeven in 2022 (€ 50.000 voordeel). Daartegenover staan wel extra kosten voor onderzoek naar NGE's, deze kosten waren niet begroot (€ 9.000 nadeel). Daarnaast is een voordeel van € 55.500 ontstaan door het niet kunnen invullen van een BOA-vacature.

Tegenover de niet uitgegeven middelen voor het opstellen van een basiskaart NGE's (voordeel) staat een evenredig lagere opbrengst (nadeel inkomsten) doordat de middelen ook niet zijn onttrokken aan de algemene reserve.

Planologisch beleid

Op het dossier gaswinning is nagenoeg geen ambtelijke inzet gepleegd, hierdoor ontstaat een voordeel van € 62.000 ten opzichte van de begroting. Daarnaast zijn de beschikbare middelen voor het Fonds Vitale Kernen in 2022 niet volledig benodigd geweest. Enerzijds komt dit doordat de investeringen in Jubbega nog niet gerealiseerd zijn, anderzijds omdat het centrum Heerenveen nog volledig in voorbereiding is. Per saldo bedraagt het voordeel voor het Fonds Vitale Kernen € 163.000.

Posthuis

Door lagere uitgaven aan onder andere vervangingsinvesteringen, vallen de totale werkelijke lasten € 57.000 lager uit dan begroot.

De opbrengsten vallen € 174.000 lager uit dan begroot. Dit komt vooral doordat de definitieve verantwoording aan de provincie Fryslân van het Festival van Overmorgen

nog niet is afgerond en de verwachte subsidie-opbrengst van € 160.000 daarom niet in dit boekjaar is verantwoord. Deze verantwoording komt in de jaarrekening 2023.

Los van deze eenmalige subsidie van de provincie Fryslân vallen de opbrengsten in een jaar dat nog startte met COVID 19 beperkingen maar € 14.000 lager uit dan begroot. De geringe lagere opbrengsten worden ruimschoots gecompenseerd door de lagere uitgaven.

Verkeersveiligheid

De uit 2021 overgehevelde middelen voor het Gemeentelijk VerkeersVeiligheidsPlan (GVVP), mobiliteitsanalyse en fietsplan zijn ook in 2022 niet uitgegeven. Ten opzichte van de begroting levert dit een voordeel op van € 219.000. Ook de reguliere uitgaven voor verkeersveiligheid en - maatregelen blijven achter ten opzichte van de begroting (voordeel van € 60.000), per saldo leidt dit tot lagere lasten van € 279.000.

Tegenover de niet uitgegeven middelen voor het GVVP, mobiliteitsanalyse en het fietsplan (voordeel) staat een evenredige lagere opbrengst (nadeel) doordat de middelen ook niet zijn onttrokken aan de algemene reserve.

Wabo

De inkomsten zijn eind 2022 naar beneden bijgesteld (verzamelbesluit 4), echter blijkt dat in 2022 alsnog meer vergunningaanvragen zijn binnengekomen dan destijds ingeschat. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 71.000. Bij dit soort inkomsten is het van tevoren moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen er exact komen waardoor de inkomsten jaarlijks erg kunnen fluctueren.

Watergangen

De omvang van de voorziening groot onderhoud is per einde boekjaar opnieuw beoordeeld op basis van het recente beheerplan. Rekening houdend met de benodigde middelen voor het uit te voeren groot onderhoud de komende jaren resulteert dit in een gedeeltelijke vrijval van de voorziening van € 82.100 aangezien deze middelen niet meer benodigd zijn.

Wegen

Binnen het product wegen is sprake van diverse afwijkingen die leiden tot hogere lasten ten opzichte van de begroting:

- Hogere uitgaven openbare verlichting door hogere energielasten (€ 52.700 nadeel);
- Hogere uitgaven Light Challenge doordat er nog afrekeningen over 2021 hebben plaatsgevonden (€ 90.000 nadeel);
- Hogere advies- en onderhoudskosten voor civieltechnische kunstwerken, met name doordat er binnen de exploitatie onvoldoende budget beschikbaar is en genoemde kosten niet (meer) ten laste van de voorziening gebracht mogen worden;
- Hogere kapitaallasten voor verhardingen, met name doordat enkele investeringen alsnog met ingang van 2022 worden afgeschreven doordat achteraf is vastgesteld dat deze gereed zijn gekomen in 2021 (€ 165.500 nadeel);

Daarnaast zijn er ook hogere opbrengsten binnen het product wegen. Met name door de aanleg van glasvezel zijn meer leges/vergoedingen ontvangen dan geraamd. Bij deze

inkomsten is het van tevoren moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen er exact komen waardoor de inkomsten jaarlijks erg kunnen fluctueren. Het totaal aan extra opbrengsten bedraagt € 316.800 in 2022.

Wijken

De lasten zijn € 92.000 lager uitgevallen door lagere bestrijdingskosten van de waternavel en daarnaast is er sprake een aanbestedingsvoordeel voor het onderhoud van de waterpartijen.

Wonen

Het voordeel aan de lastenkant ontstaat met name doordat de beschikbaar gestelde middelen voor het opstellen van de Woonvisie niet volledig zijn uitgegeven (€ 48.200 voordeel). Deze middelen zijn per abuis niet meegenomen in de budgetoverheveling naar 2023 en worden daarom opnieuw aangevraagd in het 1e verzamelbesluit 2023 aangezien het opstellen van de Woonvisie pas in 2023 wordt afgerond.

Thema Werken en Ondernemen

Kernboodschap

"We willen middelen en kansen benutten voor een constante economische groei"

In Heerenveen willen we middelen en kansen benutten voor een constante economische groei. Er is voldoende werkgelegenheid en we willen zoveel mogelijk inwoners helpen aan passend werk. We voorzien in goede infrastructuur waar iedereen gebruik van kan maken en bevorderen innovatie.

We gaan aan de slag met:

- Economische ontwikkeling en werkgelegenheid
- Fatsoenlijk werk voor iedereen
- Circulaire economie

Ontwikkelingen

Economisch beleid

Algemeen

Met ons economisch beleid willen we als gemeente bijdragen aan een duurzame en vitale economie. We willen dat ondernemers zich kunnen aanpassen aan de eisen van de tijd en daarbij inspelen op kansen die zich voordoen. En we willen dat het onderwijs, ondernemers en overheden samenwerken aan maatschappelijke opgaven. De werkgelegenheid tot slot, moet aansluiten bij onze kracht en bij de behoefte van de samenleving. Dit economische beleid hebben we vastgesteld in 'Werken voor Heerenveen 2020-2030'.

Welzijn en welvaart

In onze gemeente komt economische ontwikkeling ten goede aan de welvaart van de regio en het welzijn van onze inwoners. We gaan uit van onze kracht: we zijn de banenmotor van Fryslân en laten iedereen meedoen. We stimuleren en faciliteren ondernemers, zodat zij kunnen ondernemen en we goede banen blijven bieden aan onze inwoners en aan de regio. Dit is belangrijk voor toekomstbestendige werkgelegenheid en economische ontwikkeling. We vinden het ook belangrijk om een duurzame, vitale gemeente te zijn met krachtige, levendige kernen en goed bereikbare voorzieningen. Een gemeente waar bedrijven volop ruimte en mogelijkheden krijgen om te innoveren, te vergroenen en te verdienen aan maatschappelijke opgaven.

Ons economisch beleid kent hierom de volgende pijlers:

- faciliteren en stimuleren van ons MKB;
- versterken van het vestigingsklimaat;
- inspelen op de kracht van Heerenveen.

Deze pijlers waren ook in 2022 onze rode draad.

Investeren in een toekomstgerichte en duurzame economie

Wat hebben we bereikt

Algemeen

De ontwikkeling van de werkgelegenheid in Heerenveen was, na een afname in 2020, volgens de laatste cijfers in 2021 weer positief. Er kwamen in Heerenveen ruim 800 banen bij, wat na Leeuwarden de grootste groei is onder gemeentes in Friesland. We zagen deze toename terug in de industrie, de zakelijke diensten, de gezondheidszorg en in de handel. In de horeca was sprake van een afname. De werkgelegenheidsontwikkeling vindt u in het provinciale dashboard werkgelegenheid.

We verkochten in 2022 zo'n 15 hectare aan bedrijventerrein.

Faciliteren en stimuleren van ons MKB

We willen een vitaal MKB dat toekomstperspectief heeft. In Heerenveen hebben we daarom vaak contact met onze MKB'ers, maar ook met grootbedrijven en ondernemersverenigingen. Zo weten we wat er speelt en kunnen we hen waar mogelijk faciliteren, ondersteunen en/of doorverwijzen.

In 2022 hebben we:

- onze dienstverlening verbeterd zodat we onze ondernemers optimaal kunnen ondersteunen;
- onze ondernemers gevraagd waaraan zij behoefte hebben (zij weten ons uitstekend te vinden);
- geïnvesteerd in ons regionaal, provinciaal en noordelijk netwerk. We hebben deze goed op orde.

Om ons MKB gezond en veerkrachtig te houden, moeten we ons relatiebeheer en de gemeentelijke dienstverlening continu aandacht geven, verbeteren en vernieuwen. Het gaat dus meer om de uitvoering dan om het doel.

Versterken van ons vestigingsklimaat

Het was in 2022 belangrijk om:

- te zorgen voor goede werklocaties, bruisende kernen en toerisme;
- de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs te versterken;
- de kwaliteiten van ons gebied professioneel uit te dragen (zowel voor werk en economie als voor de vrijetijdseconomie en toerisme);
- bedrijvenkavels uit te geven volgens de eisen van het Didam-arrest;
- met het oog op de netwerkcongestie te zorgen voor een passende energie-infrastructuur voor bedrijven.

Inspelen op de kracht van Heerenveen

Om onze identiteit te versterken en onze afzetmarkt in en buiten de regio te verstevigen, spelen we in op de kracht van Heerenveen. We werken hierbij waar mogelijk samen met onze F4-partners, het InnovatiePact Fryslân en met anderen.

We hebben vooral ingezet op:

- het faciliteren van ontwikkelingen rondom logistiek (groothandel, vervoer en opslag) en industrie;
- de verdere ontwikkeling van een circulaire economie.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Faciliteren en stimuleren van ons MKB

- Een groot deel van onze dienstverlening bestond uit het beantwoorden van de vele, uiteenlopende vragen van ondernemers en ondernemersverenigingen en uit het meedenken bij plannen en initiatieven.
- We legden bedrijfsbezoeken af en organiseerden diverse (digitale) bijeenkomsten.
- We voerden regelmatig overleg met de zeven ondernemersverenigingen over verschillende onderwerpen, zoals netwerkcongestie, de arbeidsmarkt en corona.
- We werden nog actiever in het provinciale netwerk van het Innovatie Pact Fryslân, Founded in Fryslân, YnBusiness, Vereniging Circulair Fryslân en kunnen onze ondernemers hierdoor beter doorverwijzen en verbinden.
- We professionaliseerden en intensifieerden onze communicatie. We zijn veel actiever op social media (LinkedIn) en besteden hier vooral aandacht aan ondernemers.
- We staken veel tijd in de verkoop van grond. Dit wordt door de toenemende schaarste aan bedrijfsground en het Didam-arrest steeds complexer en ook risicovoller. Want door de Didam jurisprudentie kunnen we niet altijd onze gemaakte afspraken met kopers nakomen hetgeen tot schadeclaims kan leiden.

- We zijn bezig geweest met een accountplan voor de verschillende sectoren en gebieden.

Versterken van ons vestigingsklimaat

- In 2021 bleek dat de Heerenveense bedrijventerreinen IBF, Heerenveen Zuid en Kanaal last hadden van de congestie op het net. Hierdoor ging de rem op verduurzaming, uitbreiding en/of de vestiging van bedrijven. We hebben tijdens meerdere bijeenkomsten samen met de ondernemers, Liander en de Gasunie naar oplossingen gezocht. Ook in 2023 vraagt dit onderwerp onze aandacht.
- Met de andere vier gemeenten in Zuidoost Fryslân hebben we een regionaal bedrijvenplan opgesteld. Hiermee hebben we zowel onderling als met de provincie overeenstemming bereikt over het doorontwikkelen van KNO.
- We stelden een selectie- en uitgiftebeleid op voor de verdeling van de kavels op bedrijventerrein IBF. Dit was nodig, omdat overheden hun bedrijfsgrond volgens het Didam-arrest op een transparante manier moet uitgeven. Zo kunnen partijen op basis van objectieve en redelijke criteria meedingen. Wij hebben ruim twintig bedrijfskavels uitgegeven en we begeleiden deze ondernemers de komende periode bij hun vestigingsproces.
- Voor Haskerveen maakten we een begin met het formuleren van selectie- en uitgifte criteria die gericht zijn op het aantrekken en faciliteren van bedrijven in de circulaire economie.
- Met een aantal andere Friese gemeenten stimuleerden we dat havens en bedrijven die aan water gebonden zijn, zich samen organiseren. Zo komen hun belangen en ontwikkelkansen steviger in beeld (Ports of Fryslân).
- We gingen aan de slag met de uitvoering van de visie waterrecreatie. Hiervoor gaf uw raad ons eind 2021 budget. Concreet hebben we nieuwe passantenplekken in Akkrum geïnventariseerd, een plan voor de bebording in Akkrum gemaakt, analyseerden we hoe we de inrichting van de gemeentelijke haven (Heechein) kunnen optimaliseren en de trailerhelling kunnen verplaatsen, deden we een pilot om het aantal doorvaarten te monitoren en verkenden we betaalsystemen voor liggelden en walstroom. Ook zijn we met een positioneringsplan waterrecreatie gestart. Bij alle plannen en maatregelen hebben we de belanghebbende ondernemers en PB's betrokken (bijeenkomst Akkrum).
- We hebben de Regionale toeristische ontwikkelstrategie Zuidoost Friesland vastgesteld en het bijbehorende programma uitgevoerd. Dit uitvoeringsprogramma maakt deel uit van Regio Deal project 'Het gastvrije andere Friesland'. Concrete onderdelen zijn een regionaal plan van aanpak voor vitale logies accommodaties, verduurzaming van de sector en versterking van de regiomarketing.
- We plaatsten uniforme borden bij de Turfroute, TOP's bij de Heide en in Jubbega, en we hebben de ontwikkeling voorbereid van de entreelocatie Akkrum en TOP Aldeboarn.
- Voor het project De Heide hebben we ervoor gekozen om de ontwikkelstijl Lazy Nature uit te werken. Dit besluit namen we op basis van de input van een grote groep inwoners.
- In overleg met de ondernemersverenigingen hebben we de middelen besteed die u vanwege corona beschikbaar stelde om het toerisme en de vitaliteit van kernen in het buitengebied een impuls te geven.
- Onze visie op de detailhandel en de horeca is begin 2022 vastgesteld. Deze visie biedt ons een kader voor het beoordelen en stimuleren van ontwikkelingen.

- We hebben met een gemeentelijke bijdrage en subsidie van de Friese Retailaanpak ondernemerschap, marketing en profilering een impuls gegeven. In 2022 deden we een tweede subsidieaanvraag voor het centrum van Akkrum. Ondernemersvereniging HNI diende een subsidieaanvraag in voor het centrum van Jubbega.
- We hebben samen met evenementenbureau Heerenveen 'n Gouden Plak aan onze regiomarketing en evenementen gewerkt. Uw raad stelde in 2021 middelen beschikbaar voor de vorming van dit evenementenbureau.
- We werkten intensief samen met de ondernemersvereniging van het centrum in Heerenveen. Doel was om de organisatie qua centrummanagement te professionaliseren en de samenhang te versterken tussen de profilering en de activiteiten in het centrum van Heerenveen. Dit leidde tot het samengaan van de HOV en CPH in één nieuwe ondernemersvereniging: HCOV (Heerenveense Centrum Ondernemers Vereniging), die door een nieuwe, onafhankelijke voorzitter wordt aangevoerd.

Inspelen op de kracht van Heerenveen

- We zijn samen met alle andere Friese gemeenten gestart met het Europa Pact Fryslân (voorheen de Friese Projectenmachine) en hebben een 'adviseur Europa' aangetrokken. Zo willen we meer Europese fondsen benutten en ons EU-bewustzijn vergroten.
- We hebben onze visie op Heerenveen als logistieke hotspot vastgesteld. Logistiek is één van de belangrijke pijlers van de economie in Heerenveen. Samen met ondernemers in de sector bepaalden we ons ambitieniveau: Heerenveen als Clean Energy Hub.
- we werken intensiever samen met onze F4-partners, het InnovatiePact Fryslân en de provincie om:
 - het ecosysteem, gericht op innovatie, in de circulaire kunststoffen te versterken;
 - de vestigingsmogelijkheden voor bedrijven te vergroten;
 - en onze acquisitie meer te laten renderen
- Samen met VCF en de ondernemers zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om (bestaande) bedrijventerreinen meer circulair te maken.
- We hebben de visie op Circular Valley afgerond. Op basis hiervan kunnen we bedrijven meer betrekken bij de circulaire economie. Kansrijke sectoren zijn verwerking reststoffen, de bouw, logistiek en food.
- We nemen deel aan het noordelijke samenwerkingsverband Chemport/Greenwise om de ontwikkelingen te stimuleren van de circulaire economie en specifiek circulaire plastics. We trekken hierin samen op met de gemeente Emmen, de provincie Fryslân, ondernemers, het onderwijs en overige partners. Voor onze inzet voor een circulaire economie zijn nog geen structurele middelen beschikbaar. Dit leggen we aan u voor in het MJP 2023.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Sociaal economisch beleid	Lasten	-1.478	-1.673	-1.668	6
Totaal Lasten		-1.478	-1.673	-1.668	6
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Sociaal economisch beleid	Baten	140	140	130	-10
Totaal Baten		140	140	130	-10
Saldo van baten en lasten		-1.338	-1.534	-1.538	-4
Toevoegingen reserve			-196	-196	
Onttrekking reserve			349	349	
Resultaat		-1.338	-1.380	-1.384	-4

Thema Toekomstbestendig en Duurzaam

Kernboodschap

"Samen beschermen we onze natuurlijke rijkdommen en zorgen we voor een gezonde leefomgeving"

Ons klimaat verandert en dat is merkbaar in de natuur. Actie is nodig om de effecten van deze verandering te bestrijden. Duurzame en moderne energie draagt daar aan bij. In Heerenveen willen we duurzaam leven, wonen en werken. We werken aan bewustwording om onze natuurlijke rijkdommen te beschermen. Samen zorgen we voor een gezonde leefomgeving.

We gaan aan de slag met:

- Duurzaamheid
- Energietransitie
- Duurzaam beheer bodem

Ontwikkelingen

Ambities duurzaamheidsprogramma

Halverwege 2019 heeft uw raad het duurzaamheidsprogramma vastgesteld, met daarin de uitvoeringsprogramma's en lange termijn ambities voor 2050 en onze opgave voor 2030.

Wat we willen bereiken, is dat de gemeente in 2050:

- energieneutraal is (dankzij 95% CO2-reductie) waarbij we energiearmoede voorkomen (energietransitie);
- afvalstoffen gebruikt als grondstof en in kringlopen denkt (circulaire economie);
- optimale leefomstandigheden kent voor inheemse dieren en plantensoorten (biodiversiteit);
- klaar is voor extremer weer, zoals extreme droogte, langdurige hitte en clusterbuien (klimaatadaptatie).

Duurzame Doorkijk

De uitvoeringsprogramma's liepen tot eind 2022. Op dit moment werken we aan een brede, programmatische aanpak voor de komende jaren vanuit het college-akkoord. De thema's biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulaire economie en energietransitie maken hier deel van uit en het resultaat wordt in het MJP 2023 aan u gepresenteerd. Een schets van de opgave voor 2030 is omschreven in de Duurzame Doorkijk die u in het voorjaar 2022 heeft ontvangen. Hierin zijn de opgaven en uitdagingen van de gemeente inhoudelijk beschreven en worden de bijbehorende kosten genoemd. Er zijn vanaf 2023 vanuit de gemeente geen incidentele en nauwelijks structurele middelen beschikbaar. Eind 2022 werd echter duidelijk dat het Rijk tot en met 2030 geld ter beschikking stelt voor de uitvoering van het klimaatbeleid. En hoewel dit niet genoeg zal zijn voor alles wat er moet gebeuren, is het wel een forse verlichting van de lokale structurele middelen die we nodig hebben. In de MJP die in 2023 verschijnt, gaan we de nodige keuzes maken.

Duurzaamheid

Wat hebben we bereikt

Heerenveen klimaatneutraal

Alle projecten en maatregelen die we uitvoeren, dragen bij aan onze lange termijn opgave. U heeft deze bekrachtigd via:

- Het duurzaamheidsprogramma 2019-2022;
- Het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie en biodiversiteit 2020-2022;
- Het Uitvoeringsprogramma circulariteit 2022;
- Separate besluiten over toonaangevende projecten, waaronder het Lokaal Energie Experimenten Fonds, het Energieloket, de voorlichting duurzaam wonen, groensubsidies, het lichtbeleidsplan, schoon belonen, de Light Challenge en geothermie.

Energietransitie

- In 2025 moeten in onze gemeente meer dan 23.500 woningen en de 2.500 andere gebouwen (waaronder scholen en kantoren) goed geïsoleerd zijn en gebruikmaken van duurzame warmte en schone elektriciteit. In 2030 moet 20% hiervan zijn gerealiseerd. In het thematisch raadsakkoord van de vorige raadsperiode heeft u

aangeven dat u experimenten die van onderop worden ontwikkeld - op initiatief van inwoners, lokale bedrijven, scholen of andere (maatschappelijke) organisaties - transparant en volgbaar wil faciliteren.

- In de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) zijn de Friese en Heerenveense doelen voor 2030 vastgelegd voor het opwekken van duurzame elektriciteit. Om zowel de landelijke als onze eigen doelen te bereiken, zetten we erop in om deze lokaal op te wekken.
- Een robuuste en betrouwbare energie-infrastructuur is van groot belang. Willen we nu en in de toekomst een aantrekkelijke gemeente zijn om te wonen en te ondernemen, dan moet de levering van energie betrouwbaar zijn. Daarom focussen we de komende jaren op (het oplossen van) netwerkcongestie en leverzekerheid.

Circulaire economie

- Het creëren van een circulaire economie is één van de speerpunten in zowel ons economisch beleid als in het duurzaamheidsprogramma. Circulaire bedrijvigheid één van de krachtige stuwende economische sectoren in Heerenveen. We werken hierbij steeds meer samen met kennisinstellingen en andere overheden in het Noorden.

Circulair Ambachtscentrum

Een 'circulair ambachtscentrum' is een centrale plek waar vrijgekomen grondstoffen, producten en afval in de gemeente worden verwerkt en hergebruikt. In 2021-2022 deden we een haalbaarheidsonderzoek, gingen we na wie mogelijk geschikte stakeholders zijn en brachten we een mogelijke locatie in beeld. In 2023 weten we of de realisatie qua planning haalbaar is en daarna leggen we het plan aan uw gemeenteraad voor.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

- In de uitvoeringsagenda staan tien projecten waarin we omschrijven hoe we samen met inwoners, bedrijven en organisaties onze buitenruimte klimaatbestendig en biodivers kunnen maken.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Recent heeft u van ons de Wintermonitor Duurzaamheid 2019-2022 ontvangen, met daarin een goed overzicht van onze uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten. Daarom houden we het nu bij de volgende highlights:

- We zijn begonnen met warmte uitvoeringsplannen. Eerst alleen in buurt Heidemeer Waterfase en later in 2022 ook in Aldeboarn. Het project LEEF - in de gebieden Oudeschoot, Nieuweschoot, De Streek en De Greiden - kan een opstap zijn voor de warmte uitvoeringsplannen die we nog willen ontwikkelen. We organiseren hiervoor regelmatig netwerkbijeenkomsten om kennis te delen en resultaten te bespreken. In 2023 ronden we dit project af.
- De acties rond de energiebespaarboxen voor inwoners waren succesvol. In totaal maakten zo'n 12.000 huishoudens hiervan gebruik. We zijn ook gestart met een energiecoach. Onze energiecoach Jinke heeft veel huishoudens voorzien van tips en advies over energie besparen in de woning. Ook verzorgt zij - vaak samen met voorlichter Marije Olthof - voorlichtingen bij wijk- en dorpsbijeenkomsten. We organiseren alle acties in nauw overleg met woningcorporaties en huurdersbelangenverenigingen.
- Het zonneparkbeleid is in 2022 aangepast, met meer aandacht voor lokale participatie en draagvlak.

- Om het elektriciteitsnetwerk toekomstbestendig en duurzaam te maken, hebben we meerdere bijeenkomsten georganiseerd voor en met ondernemers, Liander en Gasunie om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken. Met bedrijven (Heerenveen Zuid) werken we aan een pilot om de huidige knelpunten te ondervangen. Hierbij is ook het LEEF experiment Heerenveen Zuid betrokken. Bedrijventerrein IBF staat op de Liander prioriteitenlijst (NU-Lely) om op korte termijn te worden opgelost.
- De visie op Circular Valley is afgerond. Hiermee willen we bedrijven meer betrekken bij de circulaire economie. Kansrijke sectoren zijn verwerking reststoffen, bouw, logistiek en food.
- We doen mee aan het noordelijke samenwerkingsverband Chemport/Greenwise om de ontwikkelingen te stimuleren van de circulaire economie en specifiek circulaire plastics. We trekken hierbij samen op met de gemeente Emmen, provincie Fryslân, ondernemers, onderwijs en andere partners. Voor onze inzet op circulaire economie is nog geen structurele financiering beschikbaar. Dit leggen we u voor in het MJP 2023.
- In 2022 hebben we samen met Vereniging Circulair Fryslân en met ondernemers onderzocht wat de mogelijkheden zijn om (bestaande) bedrijventerreinen meer circulair te maken. Zo zijn we voor Haskerveen begonnen met een inventarisatie van wat de selectie- en uitgiftecriteria moeten zijn voor bedrijven in de circulaire economie.
- In 2021 en 2022 was de subsidieregeling 'groener (be)loont' actief. Hiermee hebben we maatregelen aan/nabij woningen en bedrijven gestimuleerd die bijdragen aan klimaatadaptatie.
- We hebben lokale initiatieven gefaciliteerd, waaronder Buitenlokaal Akkrum Nes, het inzaaien van bermen (de Heide), Le Roy tuinen.
- We ontwikkelen een uitvoeringsprogramma om de knelpunten op het gebied van wateroverlast, droogte en hitte de komende jaren te beperken.
- Pilot KNO natuurinclusieve landbouw, pilot natuurinclusief bermbeheer in het gebied De Deelen.
- Bij het masterplan KNO en de planuitwerking van KNO hebben we speciale aandacht voor de biodiversiteit. We zijn in gesprek met de lokale energiecoöperaties (SHEC) over de invulling van de ontwikkeling van het zonnepark en de biodiversiteit ter plaatse.
- We zijn begonnen met het maken van een groenstructuurvisie die de basis moet vormen voor ons natuurnetwerk.
- Bij herinrichting vergroten we de biodiversiteit met het aanplanten van bollen en een variatie aan (insectvriendelijke) beplanting.
- We voerden projecten uit die gericht zijn op bewustwording, zoals Steenbreek (De Spil) en het wildcameraproject.

Duurzaam beheer bodem

We willen in Heerenveen duurzaam met de bodem en de ondergrond omgaan. Om de juiste keuzes te kunnen maken voor de toekomst, hebben we meer inzicht nodig in de bodem en ondergrond zodat we een goede strategie kunnen maken. De bescherming van waarden in de ondergrond moet in balans zijn met het vervullen van de maatschappelijke behoeften. Het wordt namelijk steeds drukker in de ondergrond en vooral in de diepe ondergrond kunnen functies zoals gaswinning, geothermie en drinkwaterwinning elkaar bijten. Meer aan de oppervlakte zoeken we ruimte voor waterberging, bomen, kabels en leidingen. En ook voor de energietransitie en de communicatietechnologie is ruimte in de ondergrond nodig, voor warmtenetten, verzwaarde elektriciteitsnetten en glasvezel. In

het Veenweidegebied tot slot werken we samen met de betrokken stakeholders en overheden aan een duurzaam toekomstperspectief voor dit gebied.

Wat hebben we bereikt

Strategie bodem en ondergrond

We konden in 2022 geen capaciteit vrijmaken voor de gewenste strategie bodem en ondergrond. Hiervoor zijn ook geen middelen beschikbaar gesteld. De urgentie voor zo'n strategie loopt verder op.

Veenweidegebied idem

We zijn in 2022 voortvarend verdergegaan met het gebiedsproces Aldeboarn-De Deelen. Er zijn goede stappen gezet om een koersdocument te maken dat de aanzet vormt voor een integraal gebiedsplan voor deze omgeving.

We hebben ook aan een funderingsaanpak gewerkt. Hiermee willen de Friese overheden woningeigenaren in het Veenweidegebied ondersteunen bij de aanpak van funderingsproblemen. De ontwerp-aanpak heeft ter inzage gelegen nadat de provincie, het Wetterskip en de Veenweidegemeenten het eens waren over de inhoud.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

- De gemeente is bestuurlijk en ambtelijk nauw betrokken bij de samenwerking van Provincie Fryslân, Wetterskip, de Friese Veenweidegemeenten en andere stakeholders in het kader van het Veenweideprogramma 2021-2030.
- We ondersteunen het gebiedsproces Aldeboarn-de Deelen.
- De ingediende zienswijzen zijn samen met het advies van de funderingstafel van een reactie voorzien en er zijn enkele wijzigingen in de aanpak aangebracht. In december heeft het college ingestemd met de definitieve funderingsaanpak en deze voorgelegd aan de raad.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Afvalinzameling	Lasten	-6.427	-6.946	-6.912	34
Duurzaamheid	Lasten	-1.364	-2.157	-2.101	57
Riolering	Lasten	-5.571	-5.575	-6.095	-520
Vastgoed	Lasten	-4.801	-2.822	-1.941	881
Totaal Lasten		-18.163	-17.501	-17.049	452
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Afvalinzameling	Baten	7.494	7.945	7.909	-36
Duurzaamheid	Baten	125	960	908	-52
Riolering	Baten	6.267	6.267	6.450	183
Vastgoed	Baten	1.808	1.629	2.353	724
Totaal Baten		15.694	16.801	17.619	818
Saldo van baten en lasten		-2.469	-699	571	1.270
Toevoegingen reserve		-202	-1.385	-1.386	-1
Onttrekking reserve		1.446	1.367	1.367	
Resultaat		-1.224	-717	551	1.269

Duurzaamheid

Het Koepelproject is een samenwerking van 45 gemeenten in Zuidoost-Friesland. De gezamenlijke gemeenten hebben minder middelen ingezet dan dat er beschikbaar was. Dit leidt tot lagere kosten van € 41.000, maar ook tot lagere opbrengsten € 52.000 die hier direct aan gekoppeld zijn. Aan de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen is € 10.000 minder besteed dan bij de overheveling was ingeschat (4e verzamelbesluit 2022). De totale bestedingen in het kader van duurzaamheid zijn ook € 39.000 lager dan verwacht.

Riolering

De totale kosten van riolering zijn, na aftrek van de extra storting van € 946.000 in de voorziening, € 407.000 lager dan begroot. De belangrijkste reden dat de kosten van riolering achter blijven bij de doelstellingen van het in december 2020 vastgestelde watertakenplan is het onvoldoende kunnen vrijmaken van capaciteit. Ook kunnen we de formatie voor een specialist riolering (nog) niet invullen. Geplande werkzaamheden blijven daardoor liggen.

De baten van riolering zijn daarentegen € 183.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door hogere opbrengst voor aansluitingen op het riool van (nieuwe) woningen en bedrijven. Daarnaast is de opbrengst van rioolheffingen € 191.000 hoger dan geraamd. Bij de woningen is er sprake van de stijging van de baten met ± €145.000. Bij de producenten is er sprake van de stijging van de baten met ± €46.000.

Lagere investerings- en exploitatielasten zorgen daarnaast voor een lagere compensabele btw-verrekening van € 418.000. Dit laatste heeft een nadelig effect voor de exploitatie. De extra baten, lagere lasten en een lagere compensabele btw leiden tot een fors hogere storting in de voorziening van € 946.000. Deze hogere storting is zichtbaar in de lasten van riolering (per saldo daardoor hogere lasten).

Vastgoed

Op het product vastgoed is een voordeel zichtbaar in de lasten van € 881.000. Deze wordt met name veroorzaakt doordat de lagere kapitaalslasten (verzamelbesluit 3) van € 720.000 niet geleid hebben tot een aanpassing van de kostentoedeling aan de bedrijfsvoerings-budgetten in de begroting. Tegenover dit voordeel binnen vastgoed staat nagenoeg een gelijk nadeel bij de bedrijfsvoering in thema Financiën en organisatie.

Het nadeel in de huuropbrengsten op het product vastgoed ontstaat met name door leegstand, afrekeningen over eerdere jaren en een gewijzigde interne verrekenmethodiek van huuropbrengsten waardoor de huuropbrengst zich binnen een ander thema voordoet.

De omvang van de voorziening groot onderhoud is per einde boekjaar opnieuw beoordeeld op basis van het recente beheerplan. Rekening houdend met de benodigde middelen voor het uit te voeren groot onderhoud de komende jaren resulteert dit in een gedeeltelijke vrijval van de voorziening van € 795.200 aangezien deze middelen niet meer benodigd zijn.

Thema Financiën en organisatie

Kernboodschap

"Er is financiële ruimte om samen invulling te geven aan dat wat wij belangrijk vinden."

De vijf eerste thema's geven de belangrijkste speerpunten van het afgelopen jaar aan. In het thema Financiën en organisatie is verder gewerkt aan de gezonde financiële basis, de reserve positie en de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie.

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met:

- Lastendruk;
- De organisatie is klaar voor de toekomst.

Ontwikkelingen

Verbeteren Planning & Control als sturingsinstrument voor de raad

We hebben ons als organisatie de afgelopen periode ingezet om de aanbevelingen van Necker van Naem op te volgen.

Om aan de hand van deze aanbevelingen te leren en onszelf te verbeteren, hebben wij in verschillende samenstellingen ons begrotingsproces geëvalueerd. De evaluaties waren gericht op samenwerking, leesbaarheid en kennis over gemeentefinanciën.

We hebben nagedacht over manieren waarop we de leesbaarheid (inclusief het bijbehorende proces), onze samenwerking, de rolverdeling en de verantwoordelijkheden binnen de Planning & Controlcyclus kunnen verbeteren. Omdat het begrotingsproces de meeste aandacht vraagt, kan de evaluatie hiervan als blauwdruk dienen voor het verbeteren van de leesbaarheid van de overige Planning & Control documenten.

We hebben de afgelopen periode al (grote) stappen gemaakt bij de verbetering van de Planning & Controlcyclus. Dit heeft onder andere opgeleverd:

- dat de duidelijkheid van de cijfers in de Planning & Control documenten is verbeterd (denk aan nieuwe tabellen en één op één aansluitingen waardoor binnen een document ook controles en verbanden blijken);
- dat de leesbaarheid van de Planning & Control documenten is verbeterd. Zo hebben we de inhoud aangepast en meer benaderd vanuit perspectief van een raadslid als ontvanger. Ook zijn de documenten minder groot, met als gevolg:
 - dat de leesbaarheid is verbeterd. De Planning & Control documenten zijn hierdoor overzichtelijker geworden;
 - dat men verbanden kan leggen, waardoor zichtbare aansluitingen binnen Planning & Control documenten aanwezig zijn.

Organisatieontwikkeling: dienstverlening en brede bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling is een continu proces. De gemeentelijke organisatie heeft talloze verschillende werksoorten. De ontwikkelingen gaan steeds sneller en onze opgaven worden complexer. We willen zoveel mogelijk werken vanuit de behoeften en verwachtingen van inwoners. Dit vraagt om een hele andere manier van werken dan we gewend waren. We werken steeds meer samen, over teams en afdelingen heen, én met samenwerkingspartners van buiten. Dit vraagt van ons als organisatie dat we meer integraal naar vraagstukken kijken en procesgericht (samen)werken en sturen, en het stelt andere eisen aan processen en systemen. Van medewerkers vraagt het vooral dat zij zich blijven ontwikkelen op zowel kennis als vaardigheden.

Formatieontwikkeling

De organisatie beweegt mee

De ambtelijke formatie die we nodig hebben, hangt samen met de uitvoering van onze wettelijke en extra taken en onze ambities. De druk op onze financiën benadrukt hoe belangrijk het is dat we scherp aansturen op de kwaliteit en de kwantiteit van de organisatie. Gezien onze grote opgaven en vele ontwikkelingen binnen afdelingen, is de structurele formatie in 2022 binnen een aantal afdelingen veranderd of toegenomen. De totale formatie is met 9,67 fte gestegen. Een stijging van bijna 2% van het totaal

(peildatum 31 december 2022).

Benchmark overhead:

Aan de hand van benchmark per branche, toetsen we regelmatig in hoeverre wij als organisatie vergelijkbaar zijn met andere organisaties. We zijn eind 2021 begonnen met de benchmark overhead en deze is begin 2022 afgerond.

De definitie van overhead is 'het geheel van functies dat is gericht op sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Het meest opvallende dat uit dit onderzoek naar voren kwam, zijn de lage kosten op informatisering en automatisering en op huisvesting en facilitaire zaken. Hiertoe ontwikkelen we de komende tijd nadere voorstellen. Uw raad heeft al besloten voor nieuwe huisvesting die beter past bij onze manier van werken en die voldoet aan de eisen van Arbo en duurzaamheid.

Lastendruk

Wat hebben we bereikt

Vanwege de financiële situatie konden we de Onroerende Zaak Belasting (OZB) niet verlagen. Wel hebben we de belastingverhoging zo klein mogelijk gehouden.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Voor 2022 is gekozen om de opbrengsten OZBE voor woningen met 7,5% te verhogen en om de opbrengsten OZBE en OZBG voor niet-woningen met 2,5% te verhogen.

Uiteindelijk konden we de verhoging van 7,5% aan opbrengsten OZBE woningen corrigeren naar een verhoging van 2,5%.

De precariobelasting voor leidingen en kabels is vanaf 2022 afgeschaft.

De hondenbelasting is niet opnieuw ingevoerd.

De organisatie is klaar voor de toekomst

Wat hebben we bereikt

Organisatieontwikkeling: dienstverlening en brede bedrijfsvoering

Wij pakken de organisatieontwikkeling op aan de hand van de visie Dienstverlening en het hieruit afgeleide programma. In het afgelopen jaar hebben we hiervoor onze visie en ambities geformuleerd en een nulmeting gedaan op dienstverlening. De vertaling hiervan, in de vorm van een plan en een aanpak, leggen we in de eerste helft van 2023 aan uw raad voor.

We bereiden ook het programma Brede bedrijfsvoering voor, waarbij we eerst onze visie en onze doelen op het gebied van de bedrijfsvoering formuleren. De kern is dat onze bedrijfsvoering primair gericht is op het realiseren van de dienstverlening.

De beide programma's worden in samenhang met elkaar aangepakt. In de kern draait het hierbij om gerichtheid op de ander en het nieuwe samenspel tussen afdelingen en tussen organisatie en bestuur en de samenleving.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2022

Zowel bij dienstverlening als bedrijfsvoering hebben we aan een visie, een plan en een gezamenlijke aanpak gewerkt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Algemene uitkering gemeentefonds Lasten		-165	-165	-191	-25
Algemene uitgaven en inkomsten Lasten		-191	-1.542	-814	728
Bedrijfsvoering Lasten		-2.163	-1.947	-4.066	-2.119
Belastingen Lasten		-709	-709	-661	48
Beleggingen Lasten		-704	-704	-806	-101
Personeel & Detachering Lasten		-11	-11	-	11
Totaal Lasten		-3.943	-5.079	-6.537	-1.459
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Verschil
Algemene uitkering gemeentefonds Baten		98.333	111.488	113.921	2.432
Algemene uitgaven en inkomsten Baten		113	277	460	183
Bedrijfsvoering Baten		118	118	350	232
Belastingen Baten		15.591	15.505	15.620	115
Beleggingen Baten		204	526	626	100
Personeel & Detachering Baten		12	12	-	-12
Totaal Baten		114.371	127.925	130.976	3.051
Saldo van baten en lasten		110.428	122.847	124.439	1.593
Toevoegingen reserve		-205	-6.777	-6.709	67
Onttrekking reserve		1.779	4.111	4.005	-106
Resultaat		112.002	120.181	121.735	1.554

Algemene uitkering gemeentefonds

Het voordeel op de baten van de algemene uitkering voor een bedrag van € 2.432.000 wordt veroorzaakt door de financiële gevolgen van de decembercirculaire die op 22 december 2022 is ontvangen. De grootste posten hierin zijn:

- Een voorschot voor de te betalen energietoeslag 2023 van € 1.510.000
- Inkomsterderving Corona 2021 van € 628.000
- Bijzondere bijstand van € 121.000
- Meerkosten leerlingenvervoer Oekraïne € 85.000

Algemene uitgaven en inkomsten

Er is een voordeel op de lasten van € 728.000, dit bedrag ontstaat door een nadeel van € 150.000 door het voorzien van de lening voor vrouwenvoetbal en een nadelige afrekening van € 65.000 van het Btw Compensatie Fonds (BCF) over eerdere jaren. Tegenover het nadeel van in totaal € 215.000 staat een voordeel van € 915.000 door lagere lasten voor de VPB.

Aanvullend hebben wij in 2022 meer rente ontvangen over het geld dat wij gestald hebben in het kader van Schatkistbankieren. Dit leidt tot een voordeel op de baten van € 170.000.

Bedrijfsvoering

In december is er een extra uitkering gedaan van € 480.000 aan het personeel voorlopend op de nieuwe CAO, hier is budgettair geen rekening mee gehouden. Door de verrekening van interne huur is er een hogere last van € 720.000 verwerkt op de bedrijfsvoering, hierdoor ontstaat een positief saldo van hetzelfde bedrag op product vastgoed. Daarnaast is er vanuit de BBV een verplichting gekomen dat de gemeenten een voorziening moeten vormen voor het verlof van ambtenaren, hiervoor is storting gedaan van € 1.007.000 in de voorziening verlofsparen.

Door de inkomsten van de detachering van personeel zijn de baten € 188.000 hoger dan begroot.

Belastingen

Door hogere waardeontwikkelingen van bestaande objecten en gereedgekomen nieuwbouwplannen vallen de werkelijke OZB-opbrengsten € 60.000 hoger uit dan begroot. Daarnaast is er bij de toeristenbelasting sprake van een positieve afwijking van € 43.000.

Beleggingen

Eind 2022 is de beleggingsportefeuille van de gemeente Heerenveen beëindigd en verkocht. In de begroting is alleen de netto opbrengst verwerkt (bestaande uit het verschil tussen de nominale boekwaarde en de werkelijke koerswaarde van de beleggingen) en is deze administratief niet opgesplitst in een bate (totale ontvangst) en een last (afwaardering boekwaarde). Doordat in de realisatie dit onderscheid wel is gemaakt, leidt dat tot een afwijking in de baten en lasten die volledig tegen elkaar wegvallen.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in het BBV.

Deze paragraaf is aangevuld met een aantal relevante financiële kengetallen, die een beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

Risico's en weerstandsratio

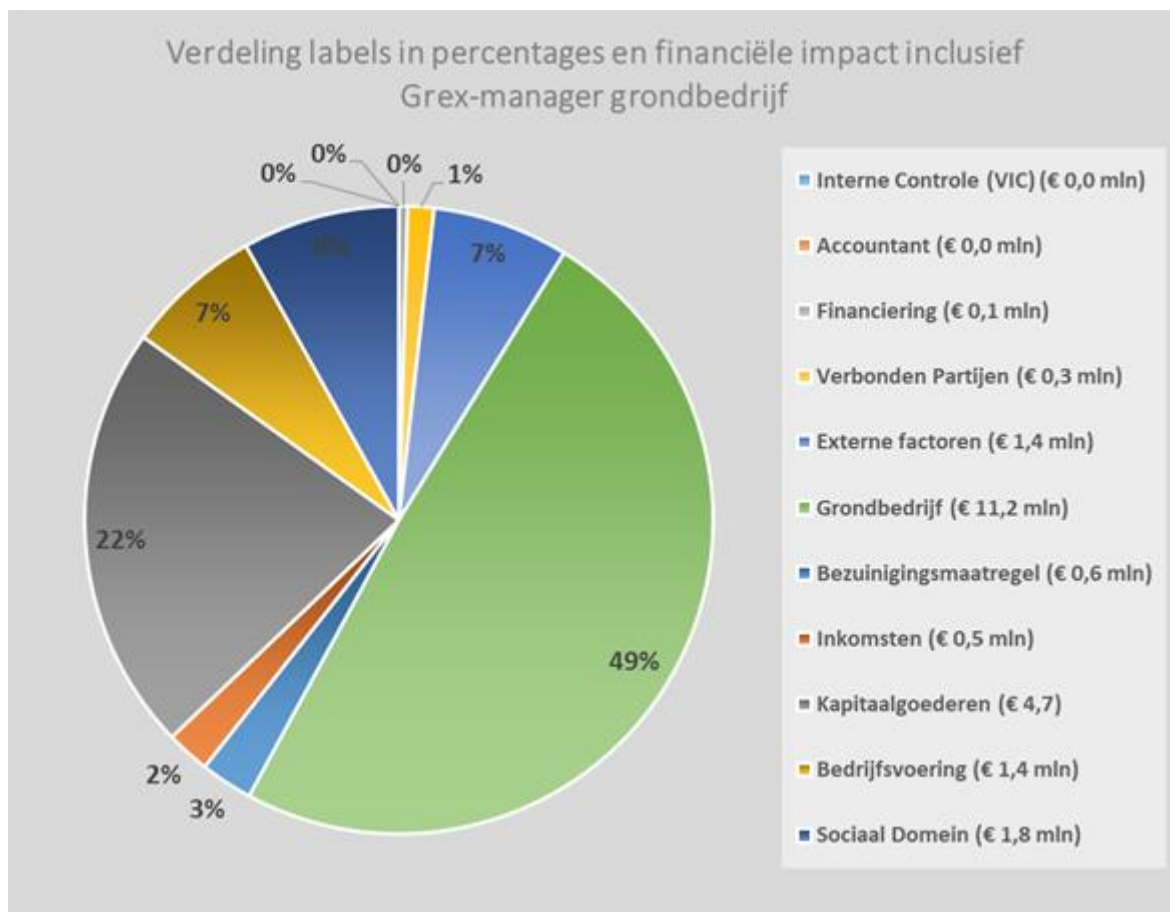
Risicomanagement

Als onderdeel van het rekeningproces 2022 is gewerkt aan een update van de geïdentificeerde risico's. Mede op basis van de ervaringen van de afgelopen perioden zijn bestaande risico's tegen het licht gehouden en nieuwe geformuleerd. Het in kaart brengen van risico's is een belangrijke factor bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente, omdat deze niet (automatisch) tot uitdrukking komen in de jaarcijfers.

Risicoprofiel

Op basis van de geïnventariseerde risico's wordt door middel van "Monte Carlo" analyses een mogelijk nadeel voor de gemeente berekend, dat 90% van alle mogelijke opties dekt (binnen de grenzen en kansen die in de inventarisatie zijn meegegeven). Om het benodigd weerstandsvermogen te berekenen, wordt dit nadeel vermenigvuldigd met een factor 1,2.

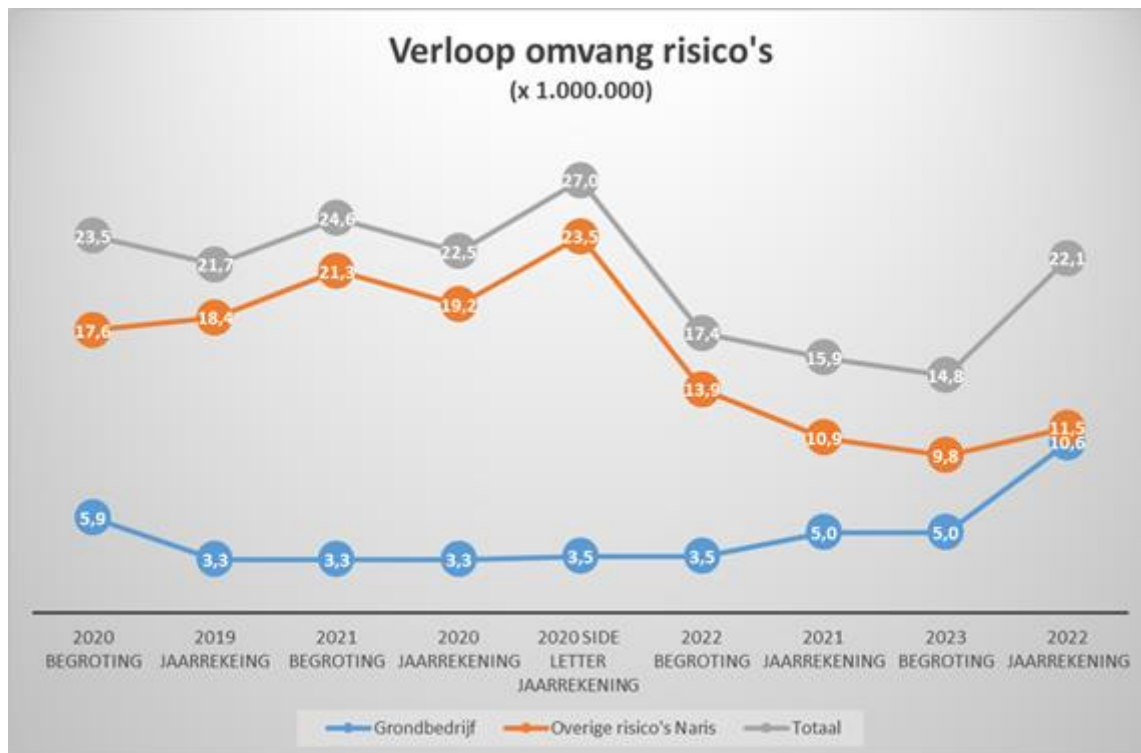
Dit geeft het volgende beeld.

Het diagram laat de gecombineerde verdeling vanuit Naris en grondbedrijf (GrexManager) samen zien. Van de € 11,2 miljoen Grondbedrijf komt € 10,6 miljoen uit de GrexManager en € 0,6 miljoen uit Naris.

1. Grondexploitatie (GrexManager)	€ 10,6 miljoen
2. Overige risico's (Naris)	<u>€ 11,5 miljoen</u>
Totaal	€ 22,1 miljoen

In onderstaande grafiek ziet u het verloop van de omvang van het risicovolume over de afgelopen jaren.

Aandachtspunten

De stijging van het benodigde weerstandsvermogen is grotendeels toe te schrijven aan het grondbedrijf. Naast een aantal specifieke onzekerheden is dat vooral het gevolg van (verwachtingen rondom) prijsstijgingen en tegenvallende inkomsten en onzekerheden daarover in de toekomst. Risico's zijn berekend met grotere marges. Zie verder de paragraaf grondbeleid.

De risicoanalyse levert een aantal aandachtspunten voor ons college. Zo nodig komen we daar bij uw raad op terug

- Bij de vaststelling van de begroting 2023 is besloten tot substantiële verlaging van prijsaccessen, ook in meerjarenperspectief. Het beeld is dat in de breedte de accessen onvoldoende zijn om daadwerkelijke prijseffecten het hoofd te bieden. We zullen mogelijkheden en beperkingen in beeld laten brengen en mogelijk besluiten tot nadere maatregelen.
- In de ramingen zitten een aantal bezuinigingen, die nog niet voor 100% gerealiseerd zijn
- Reëel ramen is expliciet uitgangspunt. Met name daar waar de gemeente kosten niet (of pas op lange termijn) kan beïnvloeden (open einde maatregelen) is het van belang rekeningresultaten expliciet te betrekken bij ramingen voor de toekomst.
- Voor langlopende investeringsprojecten is het van belang deze periodiek te herijken (realisatie, updaten, opnieuw programmeren, prijsstijgingen etc.) om te kunnen spreken van een reële raming.
- De druk op de ambtelijke organisatie levert expliciete aandachtspunten; prioritering (wat wel, wat niet, wat kan anders/minder), extra formatie voor extra taken en structurele formatie voor structurele taken.

Ratio weerstandsvermogen

In de ratio weerstandsvermogen leggen we een relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) en de benodigde weerstandscapaciteit (totaal

van de risico's). Deze ratio geeft aan in welke mate we de risico's, indien zij zich op enig moment voordoen, kunnen opvangen door het inzetten van de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve)	56.635.000	= 2,6
	Benodigde weerstandscapaciteit (totaal van de risico's)	22.157.000	

Deze ratio beoordelen we aan de hand van de onderstaande tabel.

Ratio	Waardering	Betekenis
> 2	A	Uitstekend
1,4 – 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	C	Voldoende
0,8 – 1,0	D	Matig
0,6 – 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

De gemeente streeft naar een 'ruim voldoende weerstandsvermogen' (waarderingcijfer B). Bij de begroting 2023 is als minimale ratio 1,6 vastgesteld. De actuele ratio geeft een waardering aan van 'uitstekend' (waarderingcijfer A). We voldoen hiermee ruimschoots aan onze streefwaarde.

Beoordeling van de weerstandsvermogen	rek. 2018	rek. 2019	rek. 2020	rek. 2021	rek. 2022	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025	begr. 2026
De ratio weerstandsvermogen > 1,4	1,7	2,0	1,9	2,7	2,6	3,2	3,1			

Bedragen x € 1.000

Risicogebeurtenis	Maatregelen	Netto Kans	Netto Financieel Minimum	Netto Financieel Maximum	Specifiek kenmerk (label)
Grondexploitaties	Aan de hand van afwijkingen in de halfjaarlijkse monitor grondbedrijf wordt bijgestuurd. De betrouwbaarheid van deze cijfers is toegenomen door de aanschaf het technische systeem; 'grexmanager metafoor'	Diverse kansen ivm meerdere onderliggende risico's	0	10.622	nvt
De kosten voor het programma Centrum vallen hoger uit dan eerder begroot. Er blijft hoge parkeerdruk rond het centrum	* Algemene risicoanalyse uitvoeren; * Verplichting om parkeerplaatsen af te kopen in het centrum als voeding voor het mobiliteitsfonds/dekking parkeergarage; * In centrumvisie/woonvisie woningbouw stimuleren; * Bij begroting extra middelen voor kapitaallasten vragen voor indexatie/kostenstijgingen; * Aanvullende onderzoeken doen rond ondergrondse infrastructuur en bodemvervuiling; * Inventarisatieonderzoek planschade/nadeelcompensatie/privaatrechtelijke overeenkomsten uitvoeren. * Inzicht houden/monitoren. Goede planning maken/bewaken. Subsidieaanvraag onderzoeken/doen.	50%	1.000	3.000	Kapitaalgoederen

De kosten van het project 'Heerenveen beter bereikbaar' vallen hoger uit/projectbudget (mn posten "onvoorzien" en "prijsindexatie") is ontoereikend.	* Voor het project HBB is een aparte project risicoanalyse uitgevoerd. * Bestuurlijk overleg en evt. stuurgroep HBB om oplossing te vinden voor richtlijndiscussie met RWS. * Samenwerking opzoeken met RWS en provincie Fryslan in de discussie met de belastingdienst. * Besparing op kosten door bv hergebruik van materialen (positief voor voorziene deel projectbudget en duurzaamheid, maar heeft wel een negatief effect op het financiële risicoprofiel) * Efficiënt en effectief inzetten van het projectbureau (samenwerking opzetten in bouwteam met aannemer) * Schaalvoordelen benutten door toevoeging kruising B. Falkenaweg (positief voor voorziene deel projectbudget, maar door vertraging bij gefaseerde aanpak).	40%	500	4.000	Kapitaalgoederen
Stijgende inflatie	* Nadenken over strategisch handelen (plannen, keuzes maken, faseren etc.).	75%	500	1.500	Externe factoren
Ontoereikend budget voor uitkeringen (BUIG)	* Zo mogelijk reëel ramen bij MJP; * Uitvoeringsprogramma werk (instroom, uitstroom, handhaving); * Monitoren.	75%	500	1.200	Sociaal Domein
Het budget gemeentelijke huisvesting is ontoereikend.	* Keuzes maken/extra middelen beschikbaar stellen.	25%	-	3.300	Kapitaalgoederen
Eén of meerdere informatiesystemen/grote applicaties (software) moeten vervangen worden	* Bij voorbereiding begroting 2024 expliciet aandacht voor vragen, zodat kans op korte termijn gereduceerd wordt (op langere termijn uitkomsten portfoliomanagement); * Verbeteren contractmanagement en - administratie door I&I voor het functioneren van software; * Vervangen van software wanneer onontkoombaar en onvermijdelijk	50%	550	850	Bedrijfsvoering
De ombuiging "Verlagen budget Wmo huishoudelijke hulp" (P-nota 8 juli 2021/nr 66a) wordt (deels) niet gehaald.	* Voorstel in voorbereiding voor het maken van inhoudelijke (politiek/bestuurlijke) keuzes (Q1 2023); * Corrigeren/reëel ramen bij MJP 2024 e.v.	75%	-	750	Bezuinigingsmaatregel

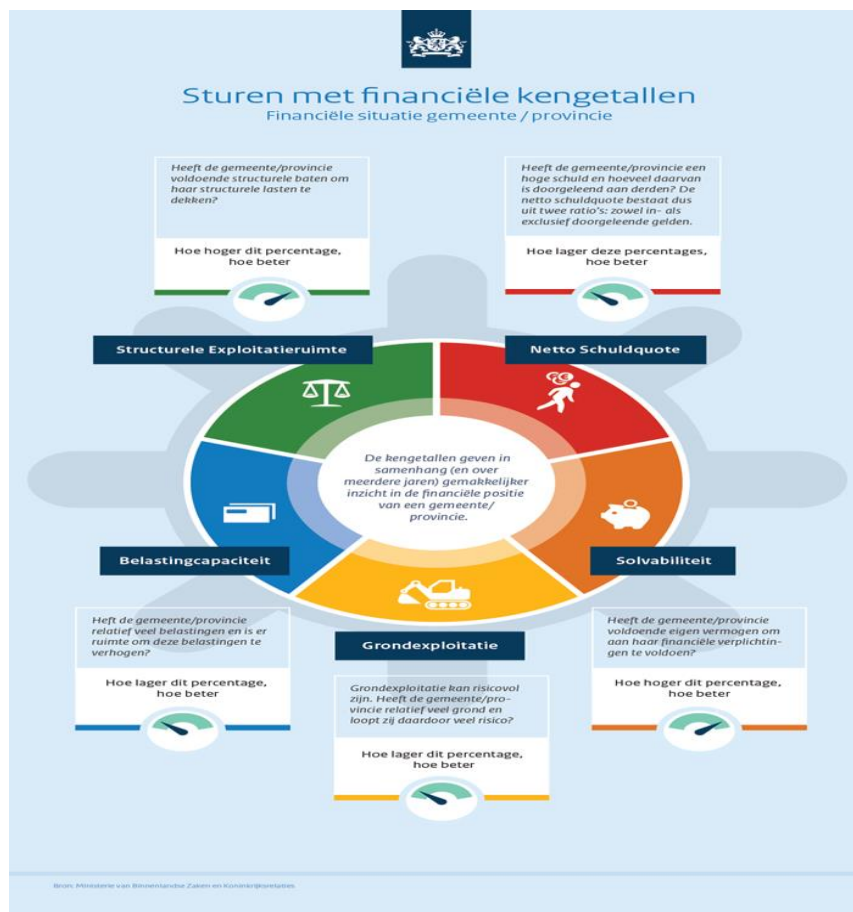
Ontoereikend budget voor WMO	* Eventuele structurele doorwerking vanuit 2022 wordt ingebracht in voorbereiding MJP 2024 e.v.	75%	-	650	Sociaal Domein
Verplichte afname van grond en boerderij op het IBF voor een getaxeerde waarde	* Afhankelijk van derden en marktomstandigheden.	20%	1.146	1.146	Grondbedrijf
Gemeente treedt op als BTW-ondernemer voor de inzameling van verpakkingsafval	* Contact is gelegd met onze externe fiscalist. * Bezwaar bij Belastingdienst loopt.	70%	150	250	Inkomsten
Schending van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de Avg	* Borgen dat de organisatie privacy "proof" blijft door dat te coördineren. * Privacybeleid. * Damagecontrol door te werken en te blijven werken aan bewustwording en door te zorgen voor een "vangnet" gedurende de periode dat privacy nog niet adequaat geregeld is. * Beveiligd mailverkeer. * Werkgroep implementatie privacy.	25%	20	1.000	Bedrijfs-voering
Baten Algemene Uitkering onzeker en vanaf 2026 ontstaat het ravijn en gaat het Rijk kijken naar de toekomstige verdeling van de middelen die gemeentes ontvangen en daarom veel onzekerheid in 2026.	* Verantwoorden en bijsturen in een planning en control document.	25%	-	1.000	Inkomsten
Meer onderhoud kades/oeveren langs vaarwegen van provincie/wetterskip/particulieren/ondernemingen/landbouw-/natuurbeheerorganisaties richting gemeente dan omgekeerd.	* Besluitvorming door PS. * Mogelijk extra uitkering gemeentefonds (echter onduidelijk). Geen gereserveerde doeluitkering. * Regelen in begroting	75%	-	250	Kapitaal-goederen

de financiële positie van Thialf verslechtert (structureel) aanzienlijk	* Inzetten op gesprekken met partners, ministerie van VWS; * Inzetten op maatregelen om energiekosten te besparen (o.a. energiehub en flexibel energiecontract); * Accommodatie sluiten.	50%	-	370	Verbonden partijen
We moeten gaan betalen voor JAVA (programmeertaal). Kosten worden door leveranciers, die JAVA gebruiken, aan ons doorberekend.	We volgen de VNG.	30%	140	400	Bedrijfs-voering
Er zijn te weinig middelen voor beheer en onderhoud (achterstallig onderhoud Heerenveense School)	* Inventariseren/afstemmen met diverse actoren. * Analyseren hoe lang wij Heerenveense school in beheer houden. * Meenemen in gemeentelijke huisvesting en nota gemeentelijk vastgoed.	50%	-	300	Kapitaal-goederen
Toename effectuering toekenningen WMO voorzieningen	* Geen maatregelen mogelijk (goed monitoren).	25%	-	600	Sociaal Domein
Dat de BNG de borgstellingsovereenkomst inroept t.a.v. Sportstad Heerenveen BV.	* Als aandeelhouder blijven wij de financiële positie van Sportstad Heerenveen BV nauwlettend in de gaten houden. * In de garantieovereenkomst tussen de gemeente en Sportstad Heerenveen BV is een informatieverplichting opgenomen waardoor het aandeelhouderschap in de toekomst niet noodzakelijk is. * Risicoprofiel niet toe laten nemen. * Meer inzicht in en regie op functie, opgaven en financiële positie van Sportstad.	1%	-	13.000	Verbond-en partijen
Lening Heerenveen vrouwen niet terugbetaald	* Intentie is uitgesproken "kwijt te schelden". Wellicht voorziening in jaarrekening 2022.	90%	-	150	Financiering
Hogere kosten voor woningaanpassingen	* Resultaten worden gemonitord en zo nodig structurele aanpassing inbrengen in P&C-cyclus.	50%	-	250	Sociaal Domein
Ontbreken van rittenregistratie in het verleden	* De interne controle zo in te richten dat de fiscus hierop kan vertrouwen. Dit risico loopt door de terugwerkende kracht nog tot ca. half	50%	50	200	Kapitaalgoederen

	2024.				
De uitspraak van de Hoge Raad inzake Didam (onroerend goed transacties).	* In nieuwe contracten en lopende contracten na uitspraak Hoge Raad passage opnemen om risico weg te nemen/verkleinen. * Afwijken van zuivere uitleg Didam met daarbij risico doorleggen aan wederpartij. * Bij nieuwe projecten conform Didam handelen. Deze werkwijze uitwerken. * Prioriteit geven aan herziening grondbeleid/-bedrijf. Processen, voorwaarden, etc. * Projectmatig oppakken/impactanalyse maken: RO, IBOR en JZ.	50%	-	200	Grondbedrijf
Het budget voor de Jeugdzorg is niet toereikend	* Vinger aan de pols houden bij directe verwijzingen door opvallende en dure indicaties te bespreken met de betrokken zorgaanbieder. * Aan de hand van de te ontwikkelen monitor worden de uitgaven gemonitord en waar het mogelijk is bijgestuurd. * Overwogen wordt formatie, budget en voorzieningen op geëigende momenten in de P&C-cyclus in te brengen.	5%	-	2.000	Sociaal Domein
Een inbraak van buiten of van binnen waarbij informatie wordt gestolen, gegijzeld en/of schade wordt toegebracht aan de ICT/digitale informatievoorziening.	* Aandacht voor informatieveilig werken; * B (plan voor als het mis is gegaan). * Goede back-up; * Overwogen wordt CSIRT (een team dat kan reageren als er iets gebeurt) en SIEMSOC (monitoring van verdacht gedrag).	1%	-	10.000	Bedrijfs- voering

Financiële kengetallen

Voor een goede meting van de gezondheid van de gemeentefinanciën is het belangrijk om u een aantal (voorgeschreven) financiële kengetallen te presenteren. Dit doen we in onderstaande infographic.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten van de financiële kengetallen.

Kengetallen	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
1 Netto schuldquote	79,3%	73,8%	66,6%	63,8%	54,7%	46,8%	33,8%
2 Netto schuldquote gecorr. voor alle leningen	79,1%	73,6%	66,5%	63,7%	54,5%	46,6%	33,7%
3 Solvabiliteitsratio	17,3%	19,1%	20,5%	21,2%	21,0%	25,9%	28,2%
4 Grondexploitatie	22,6%	21,4%	15,7%	10,7%	10,3%	12,2%	6,6%
5 Structurele exploitatieruimte	9,6%	0,6%	0,7%	-2,7%	-1,5%	5,9%	3,6%
6 Belastingcapaciteit	99,3%	101,3%	103,3%	103,0%	107,5%	105,8%	90,3%

Hieronder lichten we de verschillende kengetallen nog verder toe:

Netto schuldquote

De netto schuldquote laat het niveau van de schuldenlast van de gemeente zien, ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een idee van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Als de netto schuldquote boven de 100% ligt, wordt dat een hoge gemeenteschuld genoemd. Is de schuldquote hoger dan 130%, dan krijgt een gemeente het advies om direct in te grijpen om de schulden te verminderen. De netto schuldquote laat over de afgelopen jaren een dalende trend zien.

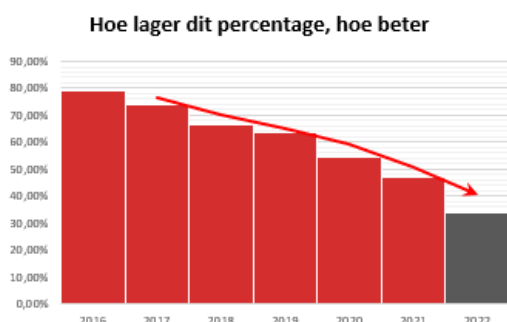
criterium voor mate van gezondheid: "De netto schuldquote is lager of gelijk aan 100%".

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

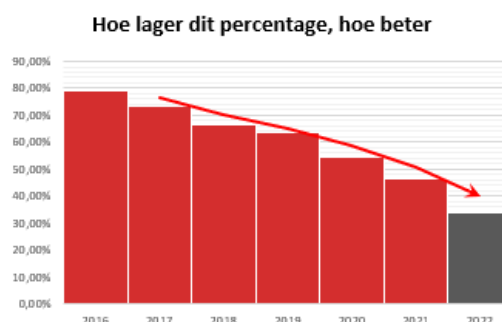
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, laten we de netto schuldquote zowel met als zonder doorgeleende gelden zien. Dit is de duidelijkste manier om te laten zien wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Het aandeel verstrekte leningen is stabiel en zeer gering. De uitkomsten hiervan zijn in lijn met de netto schuldquote zonder dat deze gecorrigeerd is voor verstrekte leningen.

criterium voor mate van gezondheid: "De netto schuldquote gecorrigeerd is lager of gelijk aan 100%".

Netto Schuldquote

Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen op lange termijn te voldoen. Bij een ratio kleiner dan 20% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. Het licht staat dan op rood. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen de 20% en 70%. Door een forse groei van het eigen vermogen laat de solvabiliteit een stijgende lijn zien ten opzichte van voorgaande jaren.

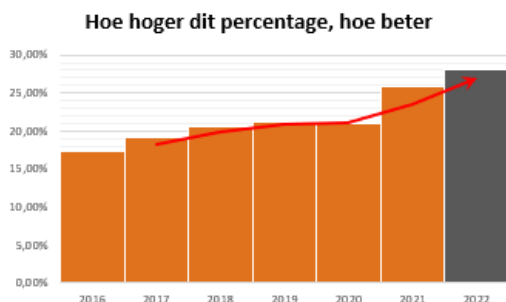
criterium voor mate van gezondheid: "De solvabiliteitsratio is groter of gelijk aan 20%".

Grondexploitatie

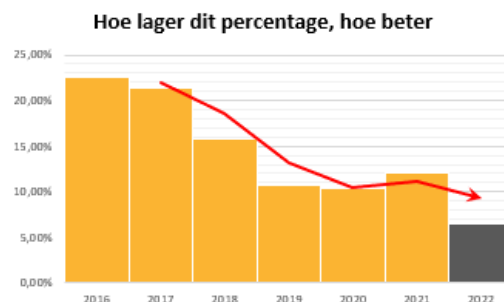
Dit kengetal laat zien hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Grondexploitaties kunnen een grote impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Over 2022 was deze ratio positief, dit ligt in lijn met eerdere jaren.

criterium voor mate van gezondheid: "De grondexploitatie is minimaal 0%".

Solvabiliteit

Grondexploitatie

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we onderscheid tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is flexibeler dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

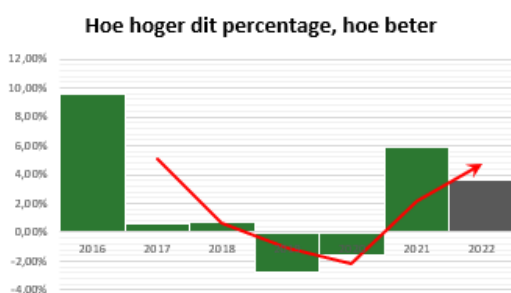
Criterium voor mate van gezondheid: "De structurele exploitatieruimte is groter of gelijk aan 0%".

Belastingcapaciteit

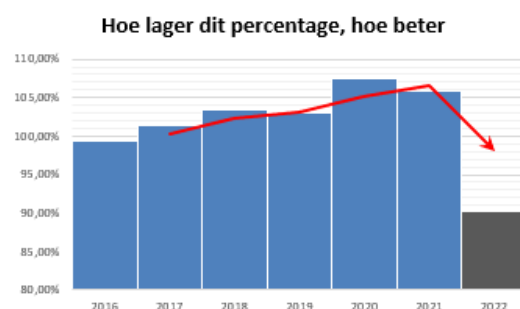
De belastingcapaciteit laat de lokale lastendruk in onze gemeente zien ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan woonlasten. Hieruit blijkt dat wij in 2022 onder het landelijk gemiddelde zijn uitkomen.

Criterium voor mate van gezondheid: "De woonlasten ten opzichte van het landelijke gemiddelde zijn lager dan 100%".

Structurele Exploitatieruimte

Belastingcapaciteit

Conclusie financiële kengetallen

Bij de beoordeling van de kengetallen zijn de indicatoren "structurele exploitatieruimte groter dan 0" en "weerstandsvormogen van $1,4 < 2$ de belangrijkste om de financiële gezondheid te bepalen. We constateren dat de relevante ratio over de structurele exploitatieruimte voldoet aan onze eisen. Onze woonlasten liggen onder het landelijk gemiddelde. Voor een verdere duiding van de woonlasten verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. De gemeente heeft deze nodig voor de dienstverlening. In deze paragraaf staan ten minste de volgende kapitaalgoederen: infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen. Van deze kapitaalgoederen nemen we het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien, en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting op. Daarnaast geven we een toelichting op enkele andere kapitaalgoederen, namelijk: huisvesting onderwijs, sportvelden en bijbehorende gebouwen en informatie en communicatietechnologie.

Bedragen x € 1.000

Naam beheerplan	Vastgesteld in de raad	Looptijd	Begr. 2022 na wijziging	Rekening 2022	Is er achterstallig onderhoud?
Beheerplan Verhardingen (wegen, fiets- en voetpaden etc.)	7-10-2021	2021 t/m 2022	2.314	2.321	Nee
Beheerplan Kunstwerken (bruggen, tunnels/viaducten, steigers, duikers)	7-10-2021	2021 t/m 2022	1.026	1.103	Nee
Beheerplan Oevers (beschoeiing, damwand, natuurlijke oever, kade)	7-10-2021	2021 t/m 2022	214	142	Nee
Beheerplan Groen (bomen, bos, bosplantsoen, gras, hagen, heesters, houtwallen, plantenbakken)	7-10-2021	2021 t/m 2022	7.413	7.202	Nee
Beheerplan Gemeentelijke gebouwen (76 gebouwen en 68 beeldende kunstobjecten)	7-10-2021	2021 t/m 2022	2.776	1.944	Nee
Watertakenplan (beheer en instandhouding riolering)	14-12-2020	2021 t/m 2024	5.238	3.256	Nee
Sportvelden (breedtesportvelden en de atletiekbaan)	23-6-2016	2022 t/m 2036	1.729	1.698	Nee

Infrastructuur

De gemeente beheert in de openbare ruimte kapitaalgoederen, waaronder wegen (verhardingen en gladheidsbestrijding), groen en bomen, bruggen, oevers, kaden, steigers, duikers, straat- en parkmeubilair. Maar ook verlichting, speelvoorzieningen, riolering, watergangen en bebordingen.

Het beleidsmatig en financieel kader voor het duurzaam in stand houden van deze kapitaalgoederen is geborgd in de Nota Kapitaalgoederen 2021&2022. Hiervan maken ook onderliggende beheerplannen deel uit voor verhardingen, kunstwerken, oevers en groen. Het beheerplan voor gebouwen en beeldende kunst is geactualiseerd voor deze periode. In de beheerplannen zijn de onderhoudsopgaven, benodigde budgetten en onderbouwing van onderhoudsvoorzieningen opgenomen, plus de investeringen die als krediet in deze begroting zijn verwerkt.

Eind 2022 heeft u de Brede Nota Kapitaalgoederen voor de periode 2023-2027 vastgesteld en vertaald in de begroting 2023 en het meerjarenperspectief (t/m 2026). In deze Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027 zijn ook gebouwen en beeldende kunst opgenomen. Verantwoording over de opgaven/uitgaven vindt plaats via de jaarrekening.

Met de manier waarop we het huidige beheer en onderhoud invullen, geven we uitvoering aan het vastgestelde kwaliteits- en veiligheidsniveau en voorkomen we dat kapitaalvernietiging plaatsvindt. Zo voorkomen we veel, extra en (deels) onherstelbare schade als gevolg van achterstallig onderhoud.

Wegen (verhardingen)

De gemeente beheert in totaal ruim 3,9 miljoen vierkante meter aan fietspaden, voetpaden, parkeerterreinen, rijbanen en overige verhardingen (inritten). Wegen moeten veilig en functioneel zijn en er moet geen sprake zijn van kapitaalvernietiging. In de vastgestelde Nota kapitaalgoederen 2021&2022 zijn de financiële middelen opgenomen om aan deze zorg te voldoen. Dit geldt zowel voor het groot onderhoud (voorziening) als investeringen (krediet).

De gemeente voert elke twee jaar een inspectie uit naar de kwaliteit van wegen (verhardingen). Op basis hiervan anticiperen we op de staat van onderhoud in relatie tot het beschikbare budget. Alles wordt vastgelegd in het gemeentelijke beheerssysteem Obsurv. Aan de hand van rekenregels stellen we een kwalitatieve planning op, die we na een maatregeltoets omzetten naar een beheerplan. De laatste inspectie is uitgevoerd in 2022 en de uitkomsten hiervan zijn vertaald in de Brede Nota kapitaalgoederen 2023-2027.

Civieltechnische kunstwerken

De gemeente beheert bruggen (vast en beweegbaar), tunnels en viaducten, steigers en duikers. In totaal zijn dit 563 civieltechnische kunstwerken. Het beheer gebeurt op basis van de landelijke erkende CROW systematiek, richtlijnen voor kunstwerkenbeheer en geldende NEN-normering (2767-4). Het doel is de duurzame instandhouding, veiligheid en functionaliteit van de kunstwerken.

Oevers en kaden

De gemeente beheert oevers en kaden, beschoeiingen, damwanden, kaden maar ook natuurlijke oevers. In totaal gaat het om ruim 55 kilometer oevers. De laatste inspectie is in 2020 uitgevoerd. Dit gebeurt elke vijf jaar en zo nodig tussentijds. De gegevens verwerken we in Obsurv. Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd om hiermee kapitaalvernietiging te voorkomen en om de functionaliteit te behouden. Voor bovenstaande assets stellen we in 2023 een totaal onderhoudsplan op: 'Onderhoudsplan Infrastructuur Openbare Ruimte' (verhardingen/civiel technische kunstwerken en oever/kade bescherming). Hierin geven we de opgave voor 2023 weer, met een doorkijk naar de komende jaren.

Riolering

Gemeentelijke watertaken

Voor een gezonde, veilige leefomgeving en het duurzaam en toekomstbestendig maken van Heerenveen, zijn goede rioleringen en robuuste wateren nodig. Ze zorgen voor de bescherming van de volksgezondheid en het milieu (waterkwaliteit) en spelen een belangrijke rol in het tegengaan van wateroverlast. De taken zijn vastgelegd in het watertakenplan 2021-2024.

We beheren 19.000 kolken, 450 kilometer vrijvervalriolen, 950 rioolgemalen en grote ondergrondse bergingskelders voor rioolwater. Samen hebben ze een vervangingswaarde van ruim 330.000.000 euro.

Het beheer en onderhoud is gericht op functionaliteit en veiligheid en bedoeld om kapitaalvernietiging te voorkomen. Voor een goed beeld inspecteren we jaarlijks een deel

van het areaal. Deze inspecties verwerken we in het rioolbeheersysteem en op basis hiervan worden, volgens een vaste methodiek, onderhoudsmaatregelen bepaald en uitgevoerd.

Water

Waterbeheer bestaat uit het beheer van water in stedelijk en landelijk gebied en het beheer van vaarwegen.

Vaarwegen

De provincie Fryslân heeft per verordening de vaarwegen in Friesland aan zichzelf en aan het Wetterskip Fryslân toebedeeld. De gemeente Heerenveen heeft dus geen vaarwegen in beheer en onderhoud. We onderhouden wel de wateren die aansluiten op de vaarwegen. Hiervoor is een baggerbeleidsplan opgesteld, wat nog ter besluitvorming moet worden aangeboden (zie het thema wonen en leven).

Naast het baggeren van de vaarwegen vragen ook de oevers om onderhoud. Vanwege nieuw beleid bij de provincie komen meer oevers bij de gemeente in onderhoud. De uitwerking hiervan volgt in 2023 en de financiële effecten volgen in 2024.

Stedelijk water

Het stedelijk water is in 2016 overgedragen van de gemeente naar het Wetterskip Fryslân. De gemeente voert het feitelijk onderhoud echter nog wel steeds uit en krijgt hiervoor van het Wetterskip Fryslân een vergoeding. Deze vergoeding, die de kosten voor het beheer en onderhoud van het stedelijk water dekt, is in 2021 herzien voor 2021 en 2022. Met het Wetterskip Fryslân is de afgelopen jaren een nieuwe vergoedingssystematiek voorbereid die in maart 2023 door het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân wordt behandeld.

Het onderhoud betreft het tijdig uitmaaien van de watergangen, zodat deze functioneel blijven. Het beheer en onderhoud - welke maatregelen we treffen en wanneer we die uitvoeren - zijn in afstemming met het Wetterskip Fryslân bepaald en opgenomen in het gemeentelijk beheersysteem. In totaal onderhouden wij voor het Wetterskip Fryslân 95 kilometer en 60 hectare water in het stedelijk gebied.

Grote Waternavel

In 2022 kregen we in het stedelijk watersysteem opnieuw te maken met de invasieve exoot Grote Waternavel. We hebben deze samen met het Wetterskip Fryslân verwijderd en het Wetterskip Fryslân nam hiervoor éénmalig de kosten voor haar rekening. We agenderen dit onderwerp gezamenlijk bestuurlijk, in het Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water.

Ook het baggeronderhoud maakt deel uit van de overdracht uit 2016. Met het Wetterskip Fryslân hebben we afgesproken dat we voor 2024 alle (achterstallige) bagger op basis van een 50/50 kostenverdeling wegwerken. Nadat het achterstallige baggeronderhoud is uitgevoerd, wordt ook het baggeronderhoud van het stedelijk water aan het Wetterskip Fryslân overgedragen. Hiervoor is in 2022 een baggerplan opgesteld wat nog ter besluitvorming wordt aangeboden.

Water landelijk gebied

In het landelijk gebied voerden wij zelf een deel van het onderhoud van de watergangen uit. Dit gebeurt veelal op basis van de schouwplicht die ons door het Wetterskip Fryslân is opgelegd. Daarnaast voerden agrariërs onderhoud voor ons uit. Zij krijgen hiervoor van ons een vergoeding. In totaal onderhouden wij in het landelijk gebied ruim 250 kilometer watergangen.

Groen

Het beheer en onderhoud van het groen is uitgevoerd volgens het kwaliteitskader zoals we dit hebben vastgelegd in de Nota Kapitaalgoederen 2021&2022. We maken onderscheid tussen bomen, bos, bosplantsoen, gras, hagen, heesters, houtwallen, plantenbakken en vaste plantvakken en doen dit op basis van een gebiedsindeling: bedrijventerrein, buitengebied, centra, groengebied, hoofdwegen en woongebied. We continueren over het algemeen het kwaliteitsniveau 'bewust beheer' overeenkomstig het beleid van eerdere jaren. Dit houdt in dat afhankelijk van de locatie in de gemeente het beheerniveau kan verschillen. Op sommige plekken is sprake van een laag onderhoudsniveau en op andere locaties een basis of hoog niveau. Het onderhoud aan het groen is vanuit de onderhoudsbudgetten betaald.

Zoals wettelijk verplicht, zorgen wij voor het beheer en onderhoud van de bomen in onze openbare ruimte. Hiervoor hebben wij zorgplicht en volgen we de Wet Natuurbescherming. Wij willen vooral optreden als goede rentmeester en op die manier kapitaalvernietiging tegengaan. Bij het beheer en onderhoud houden wij waar mogelijk rekening met biodiversiteit, klimaatontwikkeling, plaagdierbestrijding en invasieve soorten (exoten).

Gebouwen

De gemeente Heerenveen heeft 76 gebouwen en 68 beeldende kunstobjecten in eigendom en beheer. Voor het planmatig en efficiënt uitvoeren van onderhoud, is het belangrijk om te weten welk bouwkundig en installatietechnisch onderhoud nodig is. In 2021 is hierom de staat van onderhoud in kaart gebracht van de gemeentelijke gebouwen en de hieraan verbonden installaties. We hebben dit onderzocht volgens de landelijke NEN 2767 norm; een methodiek. De uitkomst was dat alle gebouwen in redelijke staat van onderhoud verkeren.

De inspecties en de gebouw-specifieke data (kwantiteit: bouwjaar, adres, m2, etc.) zijn in het gebouwenbeheersysteem opgenomen. Op basis van dit systeem maken wij een meerjarenplanning voor het gehele gebouw, inclusief de installaties die om onderhoud of vervanging vragen. Dit leidt tot een financiële onderhoud- en vervangingsbehoefte voor de komende jaren. Dit is vastgelegd in het vastgestelde beheerplan gebouwen en beeldende kunst 2021&2022.

Huisvesting onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvestingscapaciteit en een adequate huisvestingssituatie van het onderwijs in de gemeente. Dit geldt voor het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Het middelbaar beroepsonderwijs kent geen gemeentelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting.

In de begroting is jaarlijks budget beschikbaar voor calamiteiten en voor een eerste inrichting van onderwijsleerpakketten en/of meubilair bij uitbreidingen door autonome ontwikkelingen.

Huisvesting primair en voorgezet onderwijs

Voor de komende jaren staan de gemeente en de schoolbesturen voor een grote opgave op het gebied van huisvesting van het primair en voorgezet onderwijs. Op 12 mei 2022 heeft u het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (IHP VO) en het Duurzaam Integraal Huisvestingsplan (DIHP PO) vastgesteld. In deze plannen staat per project (schoolgebouw) aangegeven welke, wanneer gepland staat voor renovatie of nieuwbouw. Ook staan hierin de beleidsambities en (financiële) kaders.

De plannen geven tot en met het jaar 2038 inzicht in het huisvestingsperspectief voor de scholen in het primair en voorgezet onderwijs in de gemeente. Voor de bekostiging van de onderwijsvoorzieningen is de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Heerenveen het uitgangspunt. De bijbehorende dekking is in de begroting geregeld.

Kingweg 10 en Buitenbaan 3

U heeft op 12 mei 2022 een bouwkrediet beschikbaar gesteld van 1.000.000 euro voor de renovatie aan de Kingweg 10 en 400.000 euro voor de renovatie aan de Buitenbaan 3. Zowel de Kingweg 10 als de Buitenbaan 3 zijn met beperkte bouwkundige ingrepen voor een periode van circa tien jaar geschikt gemaakt voor het onderwijs. In de herfstvakantie van 2022 is de Compagnie/PrO Sevenwolden (praktijkonderwijs) van de Buitenbaan 3 naar de Beroepencampus (Kingweg 10) verhuisd. De Duisterhoutschool is vervolgens tijdens de kerstvakantie 2022 naar de Buitenbaan 3 verhuisd. Hierdoor heeft het speciaal onderwijs op dit moment geen capaciteitstekort meer qua vierkante meters.

De Buitenkans

Het gemeentelijke schoolgebouw waarin De Buitenkans is gehuisvest, is ruim veertig jaar oud. Vanwege ruimtegebrek zijn hier twee noodlokalen bij geplaatst voor het onderwijs en één noodlokaal voor de kinderopvang. Daarnaast is er een Kiss & Ride strook gerealiseerd om verkeersoverlast in de wijk te verminderen.

De Greiden

Voor de vier basisscholen in De Greiden - OBS Ekke de Haan, OBS het Vogelnest, CBS het Kompas en CBS de Roerganger - zijn de locaties bepaald. De schoolgebouwen van Ekke de Haan en het Vogelnest worden gerenoveerd en kleinschalig uitgebreid. Het Vogelnest en de Roerganger gaan samen in één gebouw op de huidige locatie van het Vogelnest.

Er loopt op dit moment een project waarin we samen met de schoolbesturen (en de kinderopvang) bekijken hoe de realisatie in de praktijk kan worden vormgegeven. De stakeholders (waaronder omwonenden) zijn en blijven hierbij aangesloten.

Sportvelden en bijbehorende gebouwen

De gemeente onderhoudt de gemeentelijke sportvelden. De dagelijkse onderhoudswerkzaamheden van sommige sportvelden zijn overgedragen aan de verenigingen. Zij ontvangen hiervoor jaarlijks een vergoeding.

Sportvelden

We hebben de financiële dekking van de benodigde onderhoudsmaatregelen geregeld in het product Sportaccommodaties in de begroting, en in de Voorziening Sportvelden. In dit budget hebben we ook de periodieke renovatiekosten van de natuur- en kunstgrasvelden en van de kunststofatletiekbaan opgenomen. Bij de vaststelling van het 'Actualisatie Accommodatieplan Sport', op 23 juni 2016, heeft u besloten dat het beheer en onderhoud van de sportvelden bij de gemeente blijft. In december 2021 stemde u in met de herijking van dit document. De financiële vertaling is verwerkt in de begroting van 2023.

Uitbreiding en/of vernieuwing

Voor specifieke uitbreiding en/of vernieuwing van sportvoorzieningen (anders dan renoveren) reserveren we niet. Dit betekent dat hiervoor van geval tot geval een investeringskrediet nodig is, waarvan we de lasten in de begroting verwerken. Bij de vaststelling van het eerder genoemde Actualisatie Accommodatieplan Sport besloot u dat verenigingen, bij verzoeken voor dergelijke investeringen in sportaccommodaties, in principe één derde van de werkelijke kosten (mee)betalen.

Intentieverklaring sportpark Skoatterwâld

We zijn vanaf de zomer van 2020 in gesprek met sc Heerenveen en vv Heerenveen (en later sc Heerenveen Vrouwen) om te onderzoeken of en hoe we het huidige Sportpark Skoatterwâld kunnen herontwikkelen en uitbreiden aan de noordzijde. De uitgangspunten zijn vastgelegd in een intentieverklaring, die is ondertekend door sc Heerenveen, vv Heerenveen en het college van de gemeente Heerenveen. We verwachten u de uitkomsten van dit onderzoek in de zomer van 2023 te kunnen voorleggen.

Vervanging toplaag kunstgrasveld Tjalleberd

In de zomer van 2022 is de toplaag van het kunstgrasveld van vv Aengwirden vervangen. Conform de eerder genoemde herijking van het beheerplan voorzieningen breedtesportvelden is dit veld ingestrooid met kurk infill. We hebben hiervoor gekozen vanwege de verwachte richtlijnen van de Europese Commissie, die op termijn de polymeric infill (waaronder SBR valt) verbiedt.

Vervanging toplaag kunstgrasveld Skoatterwâld en aanleg nieuw kunstgrasveld Skoatterwâld

In het derde en vierde kwartaal van 2022 zijn op sportpark Skoatterwâld twee velden onder handen genomen. Het bestaande kunstgrasveld is gesaneerd en de toplaag is ingestrooid met kurk infill. Het veld is bovendien een kwartslag gedraaid om alvast voor te sorteren op verdere ontwikkelingen en plannen op sportpark Skoatterwâld (zie eerder genoemd). Daarnaast is een natuurgrasveld omgezet in een kunstgrasveld, om het capaciteitsgebrek te verminderen die de breedtesport (en topsport) op deze sportaccommodatie ervaart.

Aanleg beregeningsinstallatie Read Swart

In de zomer van 2022 is bij voetbalvereniging Read Swart een automatische beregeningsinstallatie aangelegd in de drie velden. Deze pilot is opgestart om alvast in te

spelen op klimaatverandering (drogere periodes die het lastiger maken om de velden te onderhouden) en verduurzaming (het terugbrengen van dieselverbruik en efficiënter omgaan met water). Daarnaast scheelt het geluidsoverlast voor de omgeving, is het fors minder arbeidsintensief werk voor de vrijwilligers en is het op termijn kostenbesparend. De pilot is gedurende het jaar gemonitord en alle betrokken partijen zijn erg positief. Daarom wordt in 2023 geld aangevraagd om dit uit te breiden naar andere sportaccommodaties.

Informatiemanagement en ICT

De basis-ICT, met de onderhoudscontracten en een investeringsplan, valt onder de kapitaalgoederen. De vervanging van de software voor primaire, bedrijfsvoerings-, midoffice en frontoffice processen, nemen wij niet op onder de kapitaalgoederen. Vervanging van deze software is namelijk afhankelijk van het functioneren, het aanbod van leveranciers, de wijzigingen in wet- en regelgeving en andere invloeden. Hierin zit geen ritme van vervanging. Op de langere termijn (vier tot acht jaar) voorzien wij, als gevolg van ontwikkelingen in de technologie, een kanteling van investeren naar huren. Wij verwachten dat we investeringen in rekenkracht (servers), opslag (storage), netwerk, backup, recovery en systeempogrammatuur in de toekomst kunnen vervangen door het inhuren van deze faciliteiten voor digitale werkplekken. We verwachten dat dit beter beheersbaar, betaalbaar en veilig is.

Financiering

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van gemeente Heerenveen uiteengezet over het afgelopen boekjaar. In het eerste onderdeel geven we een korte toelichting op de wettelijke kaders en het treasury statuut van de gemeente Heerenveen. In het onderdeel financiering gemeente Heerenveen geven we een toelichting op het gevoerde risicobeheer (kasgeldlimiet, renterisiconorm en het schatkistbankieren), de financiering van de gemeente en de gehanteerde rentemethodiek.

Kaders

Voor de uitvoering van de treasuryfunctie hebben we als gemeente te maken met verschillende wettelijke kaders. De belangrijkste worden hieronder toegelicht.

Wet HOF

In de wet HOF (houdbare overheidsfinanciën) is vastgelegd dat het Rijk en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een gelijkwaardige inspanning leveren om een eventueel begrotingstekort (EMU-tekort) weg te werken. Gemeenten worden hierdoor bijvoorbeeld beperkt in het aantrekken van geldleningen.

Wet Fido

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de wettelijke kaders van de Wet Fido (financiering decentrale overheden). In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt onder andere tot uitdrukking in een financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening. Eind 2013 is de Wet Fido gewijzigd door de invoering van het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden. Reden voor de invoering van het verplicht schatkistbankieren is het beheersen van de overheidsschuld en het reduceren van het financiële risico voor decentrale overheden.

Ruddo

In de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) staan de regels waar uitzettingen aan moeten voldoen. Dit voor zover die niet in de schatkist worden aangehouden. De Ruddo beperkt zich tot regelgeving over het uitzetten van gelden in de vorm van een belegging in waardepapieren en het aangaan van transacties in financiële derivaten.

Treasurystatuut

In het treasurystatuut van gemeente Heerenveen zijn binnen de mogelijkheden van de wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie.

Treasury

Uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer

De gemeente Heerenveen kent enkele uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer. Deze bestaan uit de kapitaalverstrekkings aan deelnemingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer. Over een deel van de uitzettingen wordt een (rente) vergoeding ontvangen aangezien er

sprake is van (krediet) risico door mogelijke insolventie of deficit van tegenpartijen. Het verloop van de uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Mutaties	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	13.781	-	13.781
Voorziening participatie Thialf	-1.500	-	-1.500
Overige langlopende leningen	375	-23	352
Voorziening lening vrouwenvoetbal		-150	-150
Overige uitzettingen, met een looptijd van 1 jaar of langer	102	-102	-
Totaal kapitaalverstrekkingen	12.758	-275	12.482

Bovenstaande financiële vaste activa zijn nader toegelicht in de toelichting op de balans.

Leningenportefeuille gemeente Heerenveen

In het verleden is de financieringsbehoefte grotendeels gefinancierd met langlopende geldleningen (vreemd vermogen). De afgelopen jaren is de financieringsbehoefte van de gemeente Heerenveen voornamelijk gefinancierd met eigen vermogen en zijn er geen nieuwe (langlopende) geldleningen aangetrokken.

Onderhandse leningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de onderhandse leningen met een looptijd van langer dan 1 jaar. In 2022 is in totaliteit € 5,1 miljoen afgelost en zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De omvang van de onderhandse leningen bedraagt eind 2022 nog € 108,9 miljoen. De ontwikkeling van de leningenportefeuille is in onderstaande tabel gegeven. De gespecificeerde stand van de leningenportefeuille is terug te vinden bij de toelichting op de balans.

Ontwikkeling leningenportefeuille	Boekjaar 2022
Stand per 1 januari 2022	114.071
+ Nieuwe afgesloten geldleningen	-
-/- Reguliere aflossingen	5.104
-/- Vervroegde aflossingen	-
Stand per 31 december 2022	108.967

Renterisicobeheer en schatkistbankieren

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is een toelichting gegeven op het schatkistbankieren over het afgelopen boekjaar.

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de kasgeldlimiet ingesteld. Deze moet voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Deze kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Heerenveen is de kasgeldlimiet bepaald op € 15,5 miljoen in 2022.

Voldoen aan de wettelijke bepalingen houdt in dat als de vlottende schuld structureel de kasgeldlimiet overschrijdt de kortlopende schulden moeten worden omgezet naar een langlopende schuld. Ook dient bij een overschrijding een toelichting gegeven te worden, bovendien zal de toezichthouder geïnformeerd moeten worden als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het verloop van de kasgeldlimiet gedurende het jaar 2022 is als volgt weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet	Boekjaar 2022			
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende schulden	3	1	-	1
Vlottende middelen	18.013	24.407	45.661	48.305
Per saldo	18.016	24.408	45.661	48.306
Kasgeldlimiet	15.506	15.506	15.506	15.506
Ruimte (+), overschrijding (-)	33.522	39.914	61.167	63.812

Zoals te zien is deze limiet in het verantwoordingsjaar in geen van de kwartalen overschreden. Dit is met name het gevolg van het hoge saldo aan liquide middelen en doordat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken in 2022

Renterisiconorm

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal in enig jaar voor herfinanciering in aanmerking komt. Voor de gemeente Heerenveen is dit een bedrag van € 36,4 miljoen in 2022. Dit bedrag mag niet overschreden worden en dat betekent dat slechts een geringe omvang aan langlopende leningen mag worden aangetrokken of een goede spreiding van leningen in omvang, looptijden en renteaanpassingen. In 2022 zijn geen nieuwe, langlopende leningen aangetrokken. De berekening van de renterisiconorm voor 2022 is op de volgende pagina opgenomen. Hieruit blijkt dat de norm in 2022 niet is overschreden.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm jaarstukken 2022		Boekjaar 2022
a.	Renteherzieningen	-
b.	Aflossingen	5.104
c.	Renterisico (a + b)	5.104
d.	Begrotingstotaal	182.428
e.	Percentage regeling	20%
f.	Renterisiconorm (c * d)	36.486
g.	Ruimte onder risiconorm (f > c)	31.382
h.	Overschrijding renterisiconorm (c > f)	-
Overschrijding renterisiconorm?		Nee

Schatkistbankieren

Decentrale overheden, waaronder dus ook gemeenten, zijn verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak (en die in het verleden daarom op een bank- of spaarrekening stonden) in de schatkist aan te houden. Het is niet toegestaan om middelen aan te houden op een rekening-courant of spaarrekening bij private partijen zoals een bank. Ook het uitzetten van middelen door te beleggen is niet toegestaan. Een belangrijke uitzondering op de hoofdregel dat alle middelen in de schatkist moeten worden aangehouden, is het drempelbedrag dat buiten de schatkist mag blijven. Daarnaast vallen middelen die vanuit de publieke taak worden aangehouden bij derden ook niet onder schatkistbankieren. Het gaat dan bijvoorbeeld om onderpand of derdengelden (zoals in het kader van schuldhelpverlening). De verplichting tot schatkistbankieren is eind 2013 ingegaan.

De laatste jaren is het saldo schatkistbankieren, met name als gevolg van het financiële herstel van gemeente Heerenveen, sterk gestegen. Per 31 december 2022 bedraagt de rekeningcourantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren) ruim € 41,2 miljoen. Om er voor te zorgen dat de gemeente Heerenveen altijd voldoet aan de wet- en regelgeving voor het schatkistbankieren is met de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) een overeenkomst afgesloten. Dit houdt in dat alle liquide middelen boven de € 1 miljoen automatisch dagelijks worden afgeroomd ten gunste van het schatkistbankieren. Een overschrijding van het drempelbedrag heeft dan ook niet plaatsgevonden zoals uit onderstaand overzicht blijkt:

Bedragen x € 1.000

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
(1) Op dagb. buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	468	536	454	439
(2) Drempelbedrag	3.649	3.649	3.649	3.649
(2 -/- 1) Benutting van het drempelbedrag	3.180	3.112	3.194	3.209
Overschrijding van het drempelbedrag?	Nee	Nee	Nee	Nee

Rentemethodiek en renteresultaat

Rentevisie

De gemiddelde rente op de leningen van de huidige vaste schuld bedraagt circa 2,5%. De verwachting is dat zowel de rente op de geld- als kapitaalmarkt voorlopig op een laag niveau blijft.

Renteresultaat

De gemeente heeft uitstaande geldleningen waaruit rentebaten voortvloeien. Deze rente komt ten goede aan het exploitatieresultaat op het taakveld treasury (thema Financiën en Organisatie). Daarnaast heeft de gemeente langlopende geldleningen afgesloten waarvoor een rentevergoeding betaald moet worden. Het verloop van de rentebaten en rentelasten over het afgelopen jaar ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Renteresultaat	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Externe rentelasten (onderhandse leningen)	2.709	2.709	-
Externe rentelasten (overige)	50	19	-31
a. Totaal rentelasten	2.759	2.728	-31
Externe rentebaten (uitzettingen)	2	168	165
Externe rentebaten (overige)	-	-	-
b. Totaal rentebaten	2	168	165
Saldo rentelasten en rentebaten (a -/- b)	2.757	2.560	-196

Renteomslag

Door toepassing van de rente-omslagmethode worden de rentelasten aan de hand van de stand van de investeringen toegerekend aan de taakvelden in de exploitatie. De achterliggende gedachte is hierbij dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. De omvang van de rente die over het eigen vermogen mag worden berekend, is gemaximeerd op het gemiddelde rentepercentage dat de gemeente over haar extern aangetrokken leningen betaalt (2,4%). In opvolging van het advies van de commissie BBV rekent gemeente Heerenveen vanaf 2022 geen rente meer toe over het eigenvermogen. Hieronder is het renteschema voor de jaarstukken 2022 opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Renteschema jaarstukken 2022			Realisatie 2022
a.	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering		2.728
b.	De externe rentebaten voor de korte en lange financiering	-/-	168
Saldo rentelasten en rentebaten			2.560
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	544
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	+/+	-
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente			2.016
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+	-
d2.	Rente over voorzieningen	+/+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			2.016
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	2.211
Renteresultaat op het taakveld treasury (0.5)			-194
Afwijking rentelasten vs. voorgerecalculeerde rentelasten			8,79%

Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 25% dient de gehanteerde omslagrente aangepast te worden. Zoals is te zien is de afwijking tussen de werkelijke rentelasten en voorgecalculeerde rentelasten kleiner dan 25%. Dit betekent dat het begrote renteomslagpercentage van 1,5% voor 2022 niet is aangepast. De hogere rentetoerekening aan de taakvelden leidt wel tot een voordelig resultaat op het taakveld treasury en is verantwoord in het thema Financiën en Organisatie.

Bedrijfsvoering

Algemeen

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering bedoelen we de bedrijfsprocessen die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de thema's te realiseren. Het gaat om de beleidsmatige (primaire) processen, de ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing hiervan.

Verbetering getrouwheid en/ of rechtmatigheid

Vanaf het verslagjaar 2023 moeten gemeenten een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. De commissie BBV stelde hiervoor een modeltekst op, die we opnemen in de jaarrekening van 2023.

Naast de rechtmatigheidsverantwoording worden in de paragraaf Bedrijfsvoering de bevindingen over de interne beheersing en de acties hierop weergegeven.

Op basis van de bevindingen van de accountant, hebben we het format en de inhoud van de managementletter verder doorontwikkeld. Hieronder treft u per proces aan welke actie(s) we hebben ingezet (evaluatie, controle). Een belangrijke bevinding houdt in dat deze óf leidt tot een frauderisico, óf tot een verhoogde kans op een materiële fout in de jaarrekening.

Proces Jeugdzorg/WMO & Uitkeringen (Participatiewet)

Uitkeringen (Participatiewet): Autorisatie van de ingevoerde normbedragen wordt niet technisch afgedwongen.

Opvolging: De technische afdwingbaarheid van het vier-ogen principe is niet mogelijk binnen de applicatie. Wij leggen de invoer en de controle (vier-ogen principe) van de normbedragen zichtbaar vast. Hiermee is voldaan aan de aanbeveling.

Uitkeringen (Participatiewet): Er is geen zichtbare inhoudelijke toetsing op de toewijzing van uitkeringen.

Opvolging: Een vervolgstap van het kwaliteitsplan MO 2022 is dat wij collegiale toetsing borgen in de aanvraagprocessen, passend bij een hybride kwaliteitsplan MO en het werken vanuit de bedoeling. Hierom zijn wij in november 2022 gestart met een pilot collegiale toetsing bij de aanvragen levensonderhoud. De resultaten hiervan nemen we mee in de vervolgstappen, zodat er in 2023 een groeimodel ontstaat voor het brede sociaal domein.

Jeugdhulp/Wmo: Er is geen zichtbare inhoudelijke toetsing op de toekenning van de zorg en/of voorzieningen.

Opvolging: Een vervolgstap van het kwaliteitsplan MO 2022 is dat wij collegiale toetsing borgen in de aanvraagprocessen, passend bij een hybride kwaliteitsplan MO en het werken vanuit de bedoeling. Hierom zijn wij in november 2022 gestart met een pilot collegiale toetsing bij de aanvragen levensonderhoud. De resultaten hiervan nemen we mee in de vervolgstappen, zodat er in 2023 een groeimodel ontstaat voor het brede sociaal domein.

Proces Jeugdzorg

Functiescheiding rondom het wijzigen van het bankrekeningnummer wordt niet technisch afgedwongen.

We zetten erop in om de wederzijdse controle (muteren en autorisatie) technisch af te dwingen en vervolgens controle in te richten op de logging (geautomatiseerde registratie van handelingen binnen het systeem).

Proces Memoriaalboekingen

De controle op de memoriaalboekingen door het afdelingshoofd is niet zichtbaar en wordt niet afgedwongen. Hiernaast wordt aanbevolen om de fiattering door een tweede persoon technisch in te regelen.

Opvolging: We nemen de aanbevelingen mee bij de actualisatie van de financiële verordening en de onderliggende budgethoudersregeling. Tijdens de actualisatie bekijken we of autorisatie door het afdelingshoofd nog gewenst is, gezien het geringe risico en de afweging van nut- en noodzaak van autorisatie.

Proces Investeringskredieten

Geen zichtbare monitoring/toekenningcontrole op investeringskredieten.

Opvolging: Het proces inzake de aanvraag van investeringskredieten is geformaliseerd. Hiernaast voert de gemeente halfjaarlijks een controle uit op de juiste verantwoording op de investeringskredieten en mogelijke overschrijdingen.

Proces Subsidies

Functiescheiding rondom het wijzigen van het bankrekeningnummer wordt niet technisch afgedwongen.

Opvolging: De functiescheiding wordt in die zin afgedwongen dat een tweede persoon betrokken is bij de doorvoering van de wijziging (waarvoor een organisatie een verzoek indient). Op de technische functiescheiding in het subsidievolgsysteem wordt nog actie ondernomen.

Proces Subsidies

Zichtbare controle op de toetsing van de subsidieaanvragen wordt niet zichtbaar consistent toegepast.

Opvolging: In 2023 voeren we binnen het subsidievolgsysteem verbeterstappen in, ten aanzien van de toetsing van subsidieaanvragen.

Proces Tussenrekeningen

Periodieke beoordeling/controle van de tussenrekeningen worden niet zichtbaar vastgelegd.

Opvolging: De periodieke beoordeling/controle van tussenrekeningen wordt in 2023 geformaliseerd.

Proces Belasting en heffing

Autorisatie van de ingevoerde belastingtarieven wordt niet technisch afgedwongen.

Opvolging: We zijn actief richting onze leverancier van de software om het vier-ogen principe af te dwingen. Het is nu mogelijk om met de lockdatum per belastingjaar en per tariefsoort op de gebruiker te locken, waardoor we kunnen controleren op welk moment de tarieven zijn gelockt en er beter inzicht is. We willen toe naar een systeem waarbij we de autorisaties voor het invoeren en het fiatteren scheiden.

Proces Lonen en salarissen

Onjuiste pensioen grondslag.

Opvolging: Direct na constatering is actie ondernomen tot herstel. Hiernaast is een extra controle ingesteld bij de invoering van nieuw beleid/nieuwe regeling door een tweede paar ogen. Daarnaast wordt een zware upgrade doorgevoerd van de processen en in de software.

Ontwikkelingen

Organisatie-ontwikkeling: dienstverlening en bedrijfsvoeringsmiddelen

Het is onze ambitie om maximaal bij te dragen aan de veranderende samenleving. Ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op. En de opgaven voor de gemeente worden complexer. Ook de technologische ontwikkelingen gaan steeds sneller. Vanuit de organisatiekoers Samen voor Goud ontwikkelen we de organisatie om zowel nú als in de toekomst effectief en efficiënt te kunnen werken én wendbaar te kunnen inspelen op veranderingen. We zien bedrijfsvoering hierbij niet als een apart onderdeel, maar als een integraal onderdeel van de organisatie.

Op dit moment zijn onze bedrijfsvoeringsmiddelen niet voldoende om onze dienstverlening te kunnen uitvoeren op het gewenste niveau. Ook mist een stabiele basis van werkprocessen, informatievoorziening, functionaliteiten en systemen om wendbaar te kunnen zijn. Dit betekent dat we de komende jaren hier nog flink in zullen moeten investeren. Dit blijkt ook uit de benchmark die afgelopen jaar is gedaan.

In onze organisatiekoers is het gedachtegoed 'Werken vanuit de bedoeling' verankerd. Bij het werken vanuit de bedoeling gaat het erom dat medewerkers en teams hun werk zo goed mogelijk laten aansluiten op wat écht nodig is voor de samenleving. Dit lukt goed als dit binnen de verschillende werksoorten is georganiseerd en wordt ook goed gewaardeerd door onze inwoners. Om efficiënt te kunnen blijven werken zal wel moeten worden ingezet op verdere vereenvoudiging van procedures, standaardisering en digitalisering van processen.

We zien dat de opgaven in de samenleving en de vragen van inwoners en ondernemers ons steeds vaker vragen om vanuit meerdere expertises te bekijken en op te lossen. Dit vraagt een heel andere werkwijze van samen werken aan de gezamenlijke bedoeling, over afdelingen en teams heen. En vaak samen met inwoners, ondernemers en stakeholders.

Deze manier van werken vraagt ook iets anders van de organisatie. In procesmatig werken, informatisering maar ook in kennis en vaardigheden van medewerkers en nieuwe vormen van sturing.

De ontwikkeling van onze dienstverlening en bedrijfsvoering vormen samen de kern van de ontwikkeling van de organisatie. Daarbij werken we continu aan verbetering op allerlei onderdelen zoals sturing en leiderschap, ontwikkeling medewerkers, ontwikkeling processen, informatievoorziening en systemen.

HR instrumenten

Vanuit onze organisatiekoers Samen voor Goud en de HR visie "Trefzeker meebewegen" hebben we afgelopen jaar ingezet op het volgende beleid, faciliteiten en instrumenten:

- *Toekomstbestendig leiderschap:* In 2022 hebben we ingezet op verdere groei en ontwikkeling van leidinggevendenden, individueel en/of als team. Tevens doorliep een nieuwe groep van leidinggevendenden het Programma Authentiek Leiderschap; dit wordt gegeven door eigen medewerkers die worden ingezet als trainers.
- *Toekomstbestendige medewerkers:* We zetten in op de juiste mensen op de juiste plek aan de hand van strategische personeelsplanning. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is het van belang om ons als werkgever te onderscheiden op de arbeidsmarkt om medewerkers te boeien en te binden. Dit doen we onder andere door nieuwe vormen van werving en selectie. In 2023 gaan we dit verder uitwerken.
- *Werken vanuit de bedoeling:* We zetten in op het samen werken aan de gezamenlijke bedoeling over afdelingen heen. We gaan steeds meer van denken naar doen. Dit stelt andere eisen aan processen, informatievoorzieningen, systemen en kennis en vaardigheden en sturing.
- *Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid:* In 2022 hebben we opnieuw een actief aanbod en faciliteiten aan onze medewerkers aangeboden om bij te dragen aan hun vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.
- *Ontwikkeling van medewerkers:* Voor de verdere ontwikkeling van onze medewerkers voeren we met alle medewerkers voortgang- en ontwikkelgesprekken en bieden we ze de mogelijkheid om te investeren in hun eigen ontwikkeling. Concernbreed worden de opleidingsactiviteiten ingezet vanuit het concernopleidingsplan.
- *Arbobeleid:* In 2022 zijn we gestart met de aanbesteding voor een nieuwe arbodienst. Dit wordt in 2023 afgerond.
- *Verzekeringen:* In 2022 zijn de WGA- (Wet gedeeltelijk arbeidsgeschikten) en de APPA-verzekering (kapitaalverzekering ouderdoms- en nabestaandenpensioen voor politieke ambtsdragers) herzien.

HR ontwikkelingen personele inzet

Ten aanzien van de personele inzet zien we de volgende ontwikkelingen in 2022:

- De totale structurele formatie is met 2% gestegen ten opzichte van 2021, naar 503,09 fte. Deze uitbreiding was met name binnen het fysieke en sociale domein.
- De totale bezetting is in 2022 met 4% gestegen. Waarbij we zien dat er een lichte daling is in het aantal vaste medewerkers in dienst en een stijging van het aantal tijdelijke medewerkers (in bepaalde dienst en externe inhuur).
- De indienststratio is met 6,7% gestegen ten opzichte van 2021. Er zijn dus meer medewerkers in dienst gekomen dan voorgaand jaar.
- De uitdienststratio is met 3,2% gestegen ten opzichte van 2021. De uitstroom van medewerkers in dienst neemt toe.
- Het aantal vacatures in 2022 is met 33% gestegen. Binnen enkele afdelingen is het steeds lastiger om vacatures in te vullen, met name binnen het fysieke domein. Alternatieve werving en inzet van medewerkers (trainees) zijn hierbij een oplossing geweest.
- Het verzuimpercentage in 2022 is gedaald naar 5,3%. Dit wordt met name veroorzaakt door de daling van het langdurig verzuim.

Bovenstaande ontwikkelingen laat zien:

- De bezetting iets hoger is dan de structurele formatie. Dit wordt veelal veroorzaakt door tijdelijke projecten en opgaven, piekbelasting door vervanging.

- De kern aan vast medewerkers is aan het dalen. De flexibele schil (bepaalde tijd en externe inhuur) stijgt.
- Het aantal vacatures stijgt en een aantal vacatures staan ook langer open of worden door externe inhuur ingevuld.
- Oorzaken van het lastiger invullen van vacatures wordt veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt, maar ook het behouden van onze medewerkers. Vooral binnen het fysieke en sociale domein zien we dit gebeuren. In 2022 zijn de eerste stappen gezet om naar andere wervingsvormen en medewerkers aan ons te blijven binden en boeien. We lopen als werkgever risico's ten aanzien van de juiste persoon op de juiste plek te krijgen, te behouden en aan ons te binden. Dit kan vervolgens als gevolg hebben dat er keuzes gemaakt moet worden in de uitvoer van de werkzaamheden binnen de verschillende domeinen.

Nieuwe vorming sturing en control

Rechtmatigheidsverantwoording

Het wetsvoorstel 'versterking decentrale rekenkamers' is op 31 mei 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is een onderdeel van dit wetsvoorstel. Het college van B en W geeft vanaf verslagjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. In 2022 is gewerkt aan de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording en het inrichten van de interne controlefunctie.

Financiën

Op basis van aanbevelingen van Necker en Naem zijn wij in 2022 aan de slag gegaan met een verbetertraject van de Planning- en controlcyclus. Dit heeft onder andere opgeleverd:

- het opnemen van expliciete controlemomenten en controlemechanismen in de P&C-cyclus (zoals functiescheiding en het vier-ogen principe binnen team financiën en auditing) en het uitvoeren van de IC/VIC;
- proactieve financiële advisering aan de voorkant, waardoor we fouten voorkomen;
- verbetering van de duidelijkheid van de cijfers binnen de P&C-documenten (nieuwe tabellen en één op één aansluitingen waardoor binnen een document ook controles en verbanden blijken);
- verbetering van de leesbaarheid van de P&C-documenten. De inhoud is aangepast en meer benaderd vanuit perspectief van raadslid als ontvanger. Daarnaast zijn de documenten minder groot, waardoor:
 - o de leesbaarheid is verbeterd. De P&C-documenten zijn hierdoor overzichtelijker geworden;
 - o er verbanden te leggen, waardoor zichtbare aansluitingen binnen P&C-documenten aanwezig zijn.
- meer structuur en zakelijkheid binnen het team financiën en ontwikkeling door teamontwikkeling, individuele coaching (op inhoud, houding en gedrag) en werkoverleggen;
- de inrichting van toekomstgerichte strategische financiële advisering;

- het geautomatiseerd ontsluiten en presenteren van betrouwbare, actuele en klantgerichte financiële rapportages en dashboards. Hier wordt op dit moment aan gewerkt.

Opgavegericht werken: samen met inwoners en over afdelingen heen

We merken dat we steeds meer over teams en afdelingen heen moeten werken aan doelen en resultaten voor de samenleving. Dit vraagt om andere vormen van samenwerken binnen de organisatie. We zijn gestart om het programmatisch werken organisatiebreed in te voeren. Daarnaast zijn er ook andere werkvormen, zoals projectmatig werken, ketengericht werken en integraal werken rondom integrale klantvragen. Met de start van de programma's dienstverlening en straks ook bedrijfsvoering hopen wij deze ontwikkeling te versnellen en beter te kunnen faciliteren.

Continu verbetering bedrijfsvoering

Digitaliseringsbeleid

In 2018 is een voorlopige ICT visie vastgesteld. Doel is eind 2023 een nieuw digitaliseringsbeleid vast te stellen. Deze tijdslijn geeft de mogelijkheid om het beleid aan te laten sluiten bij de programma's, bij de visie op dienstverlening en de visie op bedrijfsvoering. Ook zal hierin de uitkomsten van het onderzoek naar het i-domein worden meegenomen.

Het beleid zal zowel contouren, uitgangspunten en principes voor de komende jaren bevatten als ook een methode om kortcyclisch bij te kunnen sturen. Juist in deze snel veranderende wereld is op het terrein van digitalisering en informatiemanagement continue bijsturen nodig.

Digitalisering in de toekomst

Het programma Samen Digitaal is afgerond. Verder gaande digitalisering zal ook in de toekomst investeringen blijven vragen waarbij constant de afweging zal blijven welke toegevoegde waarde digitalisering kan bieden. Een indeling in vier onderdelen vormt het raamwerk voor het kijken naar de gevraagde inspanningen rondom digitalisering:

1. Beheren en doorontwikkelen van het digitale gebouw
Net als bij een fysiek gebouw heb je ook in de digitale omgeving een basis die onderhouden moet worden. Denk hierbij zowel aan netwerk, opslag, devices als ook identitymanagement, architectuur, borgen van beveiliging en privacy.
nb. het digitale gebouw maakt ook mogelijk dat andere zaken minder of niet meer hoeven.
2. Inspanningen in relatie tot de visie op dienstverlening. De verwachting is dat digitalisering in grote mate zaken mogelijk gaat maken en gaat ondersteunen.
3. Het mogelijk maken van het slimmer kunnen werken als organisatie. Denk hierbij aan kantoorautomatisering (Microsoft 365) maar ook nieuwe vormen van telefonie en bereikbaarheid en enquetes / samenwerkingsmogelijkheden, hybride vergaderen.
4. Inspanningen die gerelateerd zijn aan de opgaven van vakafdelingen. Hier kan met behulp van digitalisering meerwaarde, extra kwaliteit en / of efficiëntie bereikt worden. Deze inspanningen zullen ook gerelateerd worden aan de opgave van de vakafdeling.

In de Meerjarenplanning en de begrotingen zullen de toekomstige investeringen / budgetten worden voorgelegd met bovenstaand kader.

Nieuw werkconcept

Vorig jaar hebben we enkele belangrijke stappen gezet in het meer aansluiten van de kantooromgeving bij de wenselijke manier van werken. Na corona kwam iedereen weer naar kantoor voor het werk dat vooral dáár moest gebeuren: samenwerkingen, ontmoetingen, kantoorgebonden werkzaamheden en directe (publieke) dienstverlening. Als proef zijn enkele vergaderruimtes geschikt gemaakt voor hybride werken, en zijn werkplekken voortaan vooraf te reserveren. Ook is aandacht besteed aan nieuwe afspraken voor samenwerking; zowel binnen teams en afdelingen als organisatiebreed. Een derde grote ontwikkeling is dat we het nieuwe werkconcept alvast willen toepassen in het huidige pand. De belangrijkste uitgangspunten voeren we stapsgewijs verder door. Hiervoor is in 2022 gekeken of het mogelijk is om het werkconcept toe te passen in de huidige kantooromgeving. Daarnaast is afgesproken dat er geen afdelingsplekken meer zijn, maar dat men het werk doet op de plek die voor de werkzaamheden nodig is. Hiermee willen we ervoor zorgen dat onze manier van werken ook de komende jaren wordt doorontwikkeld, zodat we goed voorbereid onze nieuwe huisvesting kunnen betrekken.

Huisvesting

In het verslagjaar nam uw raad het besluit tot sloop/nieuwbouw van het gemeentehuis. Dit na een traject van visie-ontwikkeling en scenario-onderzoeken. Hiermee worden belangrijke doelstellingen waargemaakt op gebied van samenwerking met inwoners: gastvrij en verbindende. Maar ook op het gebied van arbeidsomstandigheden en verduurzaming. De nieuwe huisvesting maakt het mede mogelijk op een andere wijze samen te werken, over afdelingen heen en met inwoners aan opgaven voor de lokale samenleving.

Informatiemanagement

Het vakgebied informatiemanagement is volop in beweging door digitalisering en raakt diverse disciplines. Het opslaan en vinden van informatie moet eenvoudig, veilig en op betrouwbare wijze worden ingericht. Ook moeten er afspraken komen over wie toegang heeft tot welke informatie. Dit raakt onder andere de disciplines informatiebeheer, ICT, informatieveiligheid en privacy.

Eind 2022 zijn we gestart met een onderzoek naar een toekomstbestendig informatiedomein, op zowel inhoudelijk als organisatorisch gebied. De reden is dat er heel veel nieuwe ontwikkelingen zijn op het gebied van informatie die de komende jaren andere dingen van onze organisatie gaan vragen. We willen op het informatiedomein meer samenhangend en vraaggericht werken. Omdat we steeds meer over afdelingen heen werken worden concernkaders en -sturing steeds belangrijker als basis voor goede dienstverlening en betrouwbare bedrijfsvoering.

Bij het thema 'Samen met inwoners' zijn we al ingegaan op de gevolgen van de nieuwe informatiewetgeving. Deze wetten dragen allemaal bij aan een transparante en participerende overheid. Een overheid waar mensen op een laagdrempelige manier mee kunnen communiceren, en diensten kunnen afnemen. Waar relevante en betrouwbare informatie op een veilige manier beschikbaar is. Dit verbetert onze dienstverlening. Een belangrijke voorwaarde voor de uitvoering van deze wetten is dat we onze informatiehuishouding op orde hebben. Dit betekent dat we al aan het begin van een werkproces nadenken over hoe we moeten omgaan met de informatie die hieruit ontstaat.

Gezamenlijk invulling geven aan het verbeteren van de kwaliteit van informatie (privacy, beveiliging en archiveren), door middel van de aanschaf van nieuwe softwarelicenties

In 2022 zijn nieuwe softwarelicenties aangeschaft waarmee we in 2023 themapagina's gaan inrichten. Voor de verbetering van de kwaliteit hebben we onderzocht of we de telefooncentrale aan het klantregistratiesysteem kunnen koppelen. Dit lijkt in onze huidige systemen niet mogelijk te zijn. Het NVVB dashboard is ingericht en van informatie voorzien. De initiatiefnemers hebben eind 2022 besloten om met dit dashboard te stoppen. Ook hebben we een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de toetsing van onze informatiekwaliteit.

Indicatoren

Indicatoren	Kosten	Jaar	Heerenveen	Eenheid	Bron
Formatie	per 1000 inwoners	2022	9,84	fte	Gemeente Heerenveen
Bezetting	per 1000 inwoners	2022	10,83	fte	Gemeente Heerenveen
Organisatiekosten	per inwoner	2022	1.031	€	Gemeente Heerenveen
Externe inhuur	inhuur van totale loonsom	2022	18,6	%	Gemeente Heerenveen

Samenwerking

Algemeen

'Verbonden partijen' zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Is er alleen sprake van een financieel belang, dan gaat het niet om een verbonden partij.

In deze paragraaf lichten we nieuwe verbonden partijen en ontwikkelingen toe op samenwerkingsgebied. Dit geldt ook voor de beleidsontwikkelingen op het gebied van samenwerken.

De maatschappelijke doelen, het beleid, de (financiële) belangen en risico's, de vermogenspositie en de omvang financieel resultaat staan per hoofdfunctie weergegeven in deel twee van deze begroting. Dit is een gevolg van het vernieuwde BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Inleiding

Nota samenwerken

De gemeente Heerenveen werkt sinds 2019 volgens de Nota Samenwerken. Deze is op 16 september 2019 door u vastgesteld en bestaat uit de volgende drie pijlers:

1. Samenwerking is breder dan alleen verbonden partijen

De vorige Nota Verbonden partijen, uit 2006, zag uitsluitend toe op samenwerkingsverbanden die voldoen aan de criteria van het BBV: de verbonden partijen. De Nota Samenwerken kijkt breder, namelijk ook naar partijen die grote invloed hebben op het realiseren van onze doelen. Dit noemen we de Nota Samenwerken-partijen.

2. Geen kaders vooraf, maar maatwerk

Het beleggen van een publieke taak bij een andere organisatie heeft als gevolg dat de gemeenteraad geen directe controle heeft. In plaats van dat u bijvoorbeeld een besluit neemt over een begroting, dient u een zienswijze in. Het uitbesteden van taken kan uw directe invloed verminderen. Toch kan samenwerken een prima optie zijn. Het hangt af van het maatschappelijk belang, dat wat noodzakelijk is om dit belang te dienen en de sturing die u hierop zelf wilt houden. Het is op voorhand lastig te zeggen wat de juiste keuze is: samenwerken of zelf doen. Ook de vorm is situatie-afhankelijk en dus maatwerk. Wij brengen u hierom op voorhand in positie en bekijken vervolgens samen of samenwerken gewenst is en in welke vorm.

3. Meer grip op onze samenwerkingspartners

De gemeente Heerenveen voert verschillende taken uit. Soms worden deze taken door externe organisaties uitgevoerd. Het is van belang om hier voldoende inzicht in - en grip op - te houden. Een risicoanalyse brengt de risico's in kaart. We werken daarom aan een risicoanalyse van de Nota Samenwerken-partijen. De uitkomsten van de analyse bepalen uiteindelijk welke beheersmaatregelen we inzetten. Ook dit is maatwerk.

Categorieën

In het overzicht hieronder ziet u in de categorieën 'Gemeenschappelijke regelingen', 'Vennootschappen en coöperaties' en 'Stichtingen en verenigingen' de vormen van samenwerking die voldoen aan de definitie van verbonden partijen waarin de gemeente Heerenveen participeert, zoals opgenomen in het BBV.

Overzicht (bijdragen) verbonden partijen

Verbonden partij	(bedragen x €1.000)		
	Bijdrage		
	2020	2021	2022
Gemeenschappelijke regelingen			
Bedrijvenpark A7	0	0	0
Veiligheidsregio Fryslân	4.753	5.169	5.303
Sociale werkvoorziening Fryslân	0	0	0
De Marrekrite	46	49	39
Welstandszorg Hûs en Hiem	0	0	0
Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	465	470	457
Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân	247	202	216
Vennootschappen en Coöperaties			
Afvalsturing Friesland NV	0	0	0
NV Fryslân Miljeu	0	0	0
Fryslân Miljeu Zuidoost BV	0	0	0
Caparis NV	9.267	8.515	8.140
Sportstad Heerenveen BV	0	0	0
Gemeentelijk Sportcentrum Heerenveen BV	0	0	0
Thialf OG BV	212	455	2.262
IJshockeyhal Thialf Heerenveen BV	0	0	1.555
BNG Bank NV	0	0	0
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	40	45	52
Stichtingen en Verenigingen			
Vereniging Nederlandse Gemeenten	72	75	76
Vereniging van Friese Gemeenten	24	24	24
Stichting Ambion	0	0	0
Stichting OSG Sevenwolden	0	0	0
Vereniging van eigenaars Sportcentrum Heerenveen	0	0	0
MFA De Akkers	15	15	15
Totaal	15.141	15.019	18.139

Nota Samenwerken-partijen

De commissie BBV adviseert gemeenten om ook andere organisaties op te nemen. Bij deze organisaties is geen sprake van een financieel belang, maar wel van structurele bekostiging en een grote mate van afhankelijkheid van de gemeente. Dit betreft de volgende partijen:

- Stichting Caleidoscoop
- Stichting Maatschappelijk Werk Fryslân
- Bibliotheken Mar en Fean
- Ateliers Majeur
- Museum Heerenveen
- Kinderwoud Kinderopvang
- Sport Fryslân
- InPublic
- Werken in Friesland
- Heerenveen 'n Gouden Plak

Gemeenschappelijke regelingen

Bedrijvenpark A7				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	De gemeenten Heerenveen en De Fryske Marren hebben ieder 50 % zeggenschap in het Algemeen bestuur.			
Doelstelling	Het stimuleren van de ontwikkeling en verzorgen van een optimale afstemming van de in het werkingsgebied gelegen bedrijventerreinen. Het beleidskader voor de ontwikkeling van de bedrijvenparken A7 is de integrale visie Heerenveen- Skarsterlân. Het doel is een optimale benutting van de kansen op economische groei door de aanwezigheid van de rijksweg A-7, zonder afbreuk te doen aan het positieve woon- en leefklimaat.			
Ontwikkelingen	Vanwege het Didam arrest zijn er geen gronden verkocht in 2022. In kwartaal 1 van 2023 wordt beleid geschreven om te voldoen aan het Didam arrest, waarna vanaf kwartaal 2 van 2023 weer grond conform van het Didam arrest kan worden uitgegeven. De verwachting is dat er tot en met 2031 jaarlijks gemiddeld 8.700 m² verkocht wordt.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	529	1.465	1.201
	Vreemd vermogen	53	129	49
	Resultaat	-176	935	-264
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Bestaande risico's grondexploitatie worden jaarlijks geïnventariseerd en leiden tot een aanpassing van de grondexploitatie; het betreft de aan de exploitatie van bedrijfsterreinen inherente risico's van hoeveelheid gronduitgifte, marktprijzen en renteontwikkeling.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	Geen eigen website			

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	
Vestigingsplaats	Grou
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in het bestuur met de andere Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân en de Provincie Fryslân. Het aantal stemmen van de deelnemer wordt bepaald door diens financiële bijdrage. Er is voorzien in meervoudig stemrecht.
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht.

Ontwikkelingen	De FUMO voert de werkzaamheden uit het basistakenpakket conform het 'VTH-beleid Fryslân basistaken' uit. De FUMO voert dit beleid uit voor alle gemeente in Fryslân. Op 1 januari 2020 zijn extra Wabo-taken overgedragen aan de FUMO. Het gaat om taken op het gebied van asbest, bodem en handhaving. In het kader van de AMvB VTH zijn er 54 bedrijven als basistaak overgegaan naar de FUMO. De op handen zijnde invoering van de Omgevingswet (op 1 januari 2024) brengt volgens de concept wetteksten een verdere overdracht van taken naar de FUMO met zich mee. Deze wetswijziging betekent ook dat er sprake zal zijn van milieubelastende activiteiten (mba's) in plaats van inrichtingen/bedrijven, waarvoor een inventarisatie van het bedrijvenbestand nodig is. Qua uitvoering gaan er dan ook meer bedrijven/mba's wettelijk verplicht naar de FUMO. De zuivelfabrieken en de taken op het gebied van bodem en ontgrondingen van de provincie, gaan daarentegen over naar de gemeenten. Hierdoor vindt een verschuiving in bijdragen plaats. Door de overheveling van taken stijgt de bijdrage aan de FUMO. Eén en ander is afhankelijk van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de daarbij behorende AMvB's. Ook maakt de Omgevingswet het mogelijk om voor bepaalde milieuzaken leges te heffen. Verschillende werkgroepen op provinciaal, werken alle wijzigingen die de Omgevingswet in het taakveld milieu met zich meebrengt, samen met de FUMO uit. Denk aan de overdracht van taken, ICT, financiën, personele consequenties etc.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	1.626	1.422	n.v.t.
	Vreemd vermogen	500	600	n.v.t.
	Resultaat	325	121	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	465	470	457
Risico's	De productienorm is de afgelopen jaren niet altijd behaald. Met name op het gebied van toezicht en handhaving kan dit risico's met zich meebrengen.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	www.fumo.nl			

Recreatieschap Marrekrite	
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in het Algemeen bestuur met de Provincie Fryslân en andere Friese gemeenten.

Doelstelling	Recreatieschap Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangen van natuur en landschap. Recreatie en toerisme hebben ontwikkelpotentie en dragen bij aan de economische ontwikkeling, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de deelnemende gemeenten: kort gezegd aan onze brede welvaart. Recreatieschap Marrekrite heeft als doel het behartigen van de belangen van de deelnemers om een uniforme, toeristisch-recreatieve infrastructuur op het water en het land te realiseren en te behouden. In de praktijk gaat het bijvoorbeeld om aanlegplekken in het buitengebied, Toeristische overstappunten en om knooppuntssystemen voor fietsen, wandelen en in de toekomst mogelijk voor varen, ATB-en Ruiters. Ook heeft Recreatieschap Marrekrite een proef gedaan met 3 varende vuilwater-loospunten: 'Húskes'. Deze pilot wordt in 2023 voortgezet met de ombouw van één húske van een biologische naar een elektrische zuivering.			
Ontwikkelingen	Het planmatig onderhoud aan voorzieningen kan per jaar sterk wisselen. Tot 2016 werd altijd begroot op basis van vervanging van de historische voorraad. Na zorgvuldige afweging, onderzoek en overleg, bleek dat Recreatieschap Marrekrite te maken had met een overcapaciteit aan ligplaatsen. Hierom is gekoerst op vervanging van 70% van de bestaande capaciteit. Momenteel voert Recreatieschap Marrekrite een grote vervangingsoperatie uit, waarbij een groot deel van de voorzieningen duurzaam wordt vervangen. Naast de reguliere taken voert de Marrekrite in opdracht van de gemeenten in Zuidoost Friesland ook een aantal projecten uit ter bevordering van recreatie en toerisme in de gemeente Heerenveen en in de regio Zuidoost Friesland. De basis hiervoor ligt in het regionale Koepelproject 'Ervaren en Turf'. Projecten zijn onder andere: bebording van de Turfroute en de realisatie van Toeristische Overstappunten. Hiervoor is al apart budget beschikbaar gesteld. Recreatieschap Marrekrite heeft besloten om haar eigen vermogen af te bouwen. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 resulteert dit in een aan de gemeente uit te keren bedrag van 8.000 euro per jaar. Nu de afronding van de vervangingsoperatie in zicht komt, bezint Recreatieschap Marrekrite zich op de toekomst en op de vraag of zij alleen een organisatie van beheer en onderhoud is, of zich kan doorontwikkelen tot een volwaardig recreatieschap met ook adviserende en projectuitvoerende rol en taken.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	5.163	4.664	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	423	131	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	46	49	39
Risico's	Het grootste risico voor Recreatieschap Marrekrite is dat er, als gevolg van ziekte, vertrek of uitval, extra of duurder personeel moet worden aangetrokken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. De kans dat dit risico zich voordoet is reëel.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.marrekrite.frl			

Sociale werkvoorziening Fryslân	
Vestigingsplaats	Drachten
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Zeggenschap	Zeggenschap is georganiseerd in het Algemeen bestuur.

Doelstelling	Uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening om de maatschappelijke participatie van inwoners met een arbeidsbeperking te bevorderen, veelal door een beschutte werkplek aan te bieden.			
Ontwikkelingen	In 2022 heeft GR SW Fryslân de loonkosten bij uitvoeringsbedrijf Caparis NV gedeclareerd. Caparis brengt haar kosten via de dienstverleningsovereenkomsten in rekening bij de gemeenten. In deze structuur is geen sprake meer van een direct beslag door de GR op financiële middelen van de gemeenten.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen		n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	7.172	7172	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De risico-ontwikkeling is afhankelijk van de CAO-stijging en de Rijksvergoeding.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	Geen eigen website, zie bij Caparis NV			

Veiligheidsregio Fryslân				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	Samen met de Friese gemeenten via dagelijks en algemeen bestuur en de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid. De burgemeesters hebben zitting in het algemeen bestuur, met voor ieder een gelijk stemrecht.			
Doelstelling	Een zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde repressieve en preventieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ambulancevervoer, die voor het lokale grondgebied van de deelnemende gemeenten het ambulancevervoer dirigeert. Het behartigen van de preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid, de taken op dit terrein waartoe door de deelnemende gemeenten of andere instanties specifieke opdrachten zijn verstrekt, en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de voorbereiding hierop.			
Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio heeft te maken met een aantal belangrijke, landelijk lopende ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer. De uitkomsten van deze landelijke ontwikkelingen zijn nog onduidelijk.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	6.076	9.753	n.v.t.
	Vreemd vermogen	46.686	61483	n.v.t.
	Resultaat	3.791	2.985	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	4.753	5.169	5.303

Risico's	De context waarin de Veiligheidsregio opereert, is weerbarstig en dynamisch. De maatschappelijke relevantie van de Veiligheidsregio is door de inzet op het gebied van de coronacrisis, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en crisisnoodopvang, groter dan ooit. De rol van de Veiligheidsregio in toekomstige crisissituaties is nog onduidelijk.
Thema	3. Wonen en Leven
Link	https://www.veiligheidsregiofryslan.nl

Welstandszorg Hûs en Hiem				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in Hûs en Hiem met de Friese gemeenten.			
Doelstelling	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkunstige en landschappelijke schoonheid in de provincie. De Welstandsnota is voor Hûs en Hiem de basis om de doelstelling voor Gemeente Heerenveen uit te voeren.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	350	455	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	8	96	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De overgang naar het regime onder de Omgevingswet is nog niet doorlopen. Of het aantal adviesaanvragen in de toekomst op peil blijft, is nog onzeker.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.husenhiem.nl			

Vennootschappen en coöperaties

Afvalsturing Friesland NV	
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Zeggenschap	De zeggenschap is in de AVA georganiseerd naar rato van het aantal inwoners in Heerenveen, ten opzichte van het totale aantal inwoners in de provincie Friesland. Met 155 aandelen A heeft Heerenveen 5,2% van de aandelen. De nominale waarde is 453,78 euro (70.300 euro).
Doelstelling	De doelstelling is het inzamelen, scheiden en verwerken van afvalstoffen, inclusief het sluiten van kringlopen, tegen zo laag mogelijke kosten.

Ontwikkelingen	De koers van het sluiten van de kringlopen, die uiteindelijk moet resulteren in een laag uniform verwerkingstarief, wordt ook in de nieuwe strategische koers vanaf 2021 doorgezet. Daarbij is de vollast van installaties (bijvoorbeeld de REC/Harlingen, SBI en KSI beiden in Heerenveen) een belangrijke taak die bij de onderneming rust, in het belang van bijvoorbeeld het aandeelhouderstarief. Als het gaat om de prioritering van het hergebruik van materialen en het produceren van duurzame energie, dient het produceren van duurzame energie primair voort te vloeien uit de activiteit bewerken en verwerken van stromen.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	61.055	64.757	n.v.t.
	Vreemd vermogen	95.087	128427	n.v.t.
	Resultaat	5.176	4.936	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Omrin voert een financieel solide beleid, waarbij niet wordt gestreefd naar winstmaximalisatie. De onderneming zoekt een balans tussen de tarieven die de aandeelhouders moeten betalen voor de inzameling en verwerking van hun afval, en de winst die de onderneming maakt om voldoende solvabiliteit te hebben om tegenvallers te kunnen opvangen en investeringen te kunnen doen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	https://www.omrin.nl			

BNG Bank NV				
Vestigingsplaats	Den Haag			
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap			
Zeggenschap	Via de algemene vergadering van aandeelhouders heeft de gemeente zeggenschap in BNG Bank N.V., via het stemrecht op onze aandelen (een stem per aandeel van 2,50 euro). Overigens is in het aandelenkapitaal sprake van een verdeling van 50% Rijk en 50% gemeenten, provincies en anderen.			
Doelstelling	De BNG is bankier ten dienste van overheden. De bank biedt toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector door middel van een zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening.			
Ontwikkelingen	De statutaire eis van voldoende overheidsbetrokkenheid begrenst het werkgebied van de bank. Het aankoersen op de mogelijkheid van wijziging van overheidseigendom is ook bij de bank zichtbaar en door de statutaire begrenzing zijn enkele cliënten afgevallen. De bank wordt verder geconfronteerd met nieuwe en/of gewijzigde wetgeving op financieel gebied (de bank is niet langer vrijgesteld van vennootschapsbelasting) en ten aanzien van bancaire toezicht. Heerenveen neemt met 65.267 aandelen van nominaal 2,50 euro deel in de NV.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	5.100.000	5.062.000	n.v.t.
	Vreemd vermogen	132.000.000	143995000	n.v.t.
	Resultaat	221.000	236.000	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's	Algemene bancaire risico's.
Thema	6. Financien en Organisatie
Link	https://www.bngbank.nl

Caparis NV				
Vestigingsplaats	Drachten			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Gemeente Heerenveen heeft samen met Leeuwarden, Smallingerland en Opsterland zitting in de AVA.			
Doelstelling	Het bieden van beschutte arbeid onder aangepaste omstandigheden aan de in de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet bedoelde mensen met een arbeidshandicap. Praktisch werkt zich dit uit in het realiseren van dienstbetrekkingen, detacheringen en leerwerkplekken voor die mensen.			
Ontwikkelingen	Op 1 januari 2022 waren bij Caparis 280 inwoners als SW'er aan het werk. Eind 2022 waren er 273 inwoners aan het werk. Dat aantal inwoners komt overeen met 234 fte. Na de herstructurering in 2019 zorgt Caparis NV voor de organisatie en uitvoering van alle werkzaamheden. Caparis betaalt de loonkosten van de SW-cliënten aan GR SW Fryslân en brengt deze en andere bedrijfskosten via dienstverleningsovereenkomsten in rekening bij de opdrachtgevende gemeenten.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	8.496	8.724	n.v.t.
	Vreemd vermogen	26.850	22613	n.v.t.
	Resultaat	1.803	228	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	9.267	8.515	8.140
Risico's	De Participatiewet vormt een risico voor de toekomst van Caparis. Het risico zit met name in het genereren van voldoende omzet (aanbestedingsplicht). Een ander risico is de daling van het aantal dienstbetrekkingen in de SW.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.caparis.nl			

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	
Vestigingsplaats	Leeuwarden, kantoorhoudend te Sneek.
Rechtsvorm	Coöperatie
Zeggenschap	Leden zijn de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân en de Provincie Fryslân.
Doelstelling	Adequaat en betaalbaar beheer en onderhoud van openbare verlichting/ energievoorziening (en aanverwante zaken)/ laadinfrastructuur voor elektrische vervoersmiddelen en het behalen van financiële voordelen met de gezamenlijke inkoop van energie.
Ontwikkelingen	Uitbreiding met inkoop van energie (voor meerdere partners). Per 1 januari 2024 wordt OVEF zelf energieleverancier. Het accent komt dan meer te liggen op flexibiliteit en dat elk individueel lid meer keuzevrijheid heeft.

	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	328	445	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	-10	118	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	40	45	52
Risico's	Geen algemene of specifieke risico's.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://ovef.nl			

Fryslân Miljeu Zuidoost BV				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Middels houder van aandelen is de zeggenschap in de AVA indirect.			
Doelstelling	Het bevorderen en leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van de inzameling van huishoudelijke herbruikbare grond- en afvalstoffen, en de hiermee verband houdende beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de gemeenten.			
Ontwikkelingen	Het door de gemeente vastgestelde beleid is primair gericht op een duurzame, circulaire economie. Hierbij past dat de gemeente de landelijk vastgestelde 'VanAfvalNaarGrondstof' (VANG) doelstellingen tot haar uitgangspunt van beleid heeft verheven. Richting huishoudens heeft dat onder andere. consequenties voor het inzamelbeleid en de daarbij behorende tarieven en uitvoeringsregel.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	1.351	1.606	n.v.t.
	Vreemd vermogen	3.479	5785	n.v.t.
	Resultaat	188	358	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	Geen eigen website			

Gemeentelijk Sportcentrum BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	Heerenveen is 100 % aandeelhouder

Doelstelling	Het realiseren, beheren en exploiteren van sportvoorzieningen in het multifunctioneel centrum "Sportstad Heerenveen".			
Ontwikkelingen	De huurovereenkomst met Sportstad Heerenveen BV (SSH) loopt af in 2026. De exploitatie van Gemeentelijk Sportcentrum BV binnen het geheel van SSH laat een structureel tekort zien. Dit tekort loopt op, met name door de stijgende energietarieven. Het tekort in het Gemeentelijk sportcentrum wordt nu door de andere onderdelen van SSH gecompenseerd. Dat is op termijn niet houdbaar. In najaar 2019 is een onderzoek naar de exploitatie afgerond. Gemeente Heerenveen moet daarover nog een formeel standpunt innemen. Een gemeentelijke bijdrage moet voorkomen dat Sportstad Heerenveen BV in 2026 de huurrelatie niet wenst te continueren. Vooruitlopend op nieuwe afspraken, zullen Sportstad en de gemeente in gesprek gaan over verduurzaming van het Gemeentelijk sportcentrum.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	16	18	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Risico is het moeten voorzien in een passende exploitatiebijdrage van Heerenveen aan Gemeentelijk Sportcentrum BV c.q. Sportstad Heerenveen BV of het sluiten van het Sportcentrum waaronder het zwembad voor bezoekers.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	Niet van toepassing			

Ijshockeyhal Thialf Heerenveen BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	Heerenveen bezit 100 % van de aandelen IJshockeyhal Thialf Heerenveen BV
Doelstelling	Het beheer en het (doen) exploiteren van de IJshockeyhal als onderdeel van het Thialf IJsstadion. Primaire doelstelling is het faciliteren van de Heerenveense breedtesport. Daarnaast streven we naar behoud van een High Performance Topsportcentrum voor topsportontwikkeling, innovatie en (top)sportevenementen op wereld-, Europees en nationaal niveau in samenhang en samenwerking met IJsstadion Thialf.

Ontwikkelingen	In 2022 is de vervanging van de ijsvloer, van de boarding en van de brandmeldinstallatie ter hand genomen en grotendeels afgerond. De gemeentelijke bijdrage in deze vervangingsinvestering bedroeg conform besluit van oktober 2021 € 1.555.274. Eindafrekening zal in 2023 plaatsvinden. IJshockeyhal BV ontvangt geen structurele gelden. De governance van de ijshockeyhal en verdere investeringen (bijvoorbeeld renovatie fase 2 en dakconstructie) worden bekeken. Eventuele keuzes en financiële consequenties worden u op het geëigende moment voorgelegd. Op dit moment kan nog geen inschatting worden gemaakt of er iets nodig is, wat er nodig is en wat hiervan de kosten zijn. Nader onderzoek en visievorming/toekomstplan zijn hiervoor noodzakelijk. De voorbereidingen voor onderzoek naar de dakconstructie lopen als vervolg op de uitgevoerde herstelwerkzaamheden 2019. In de loop van 2024 eindigt de initiële looptijd van het huurcontract tussen IJshockeyhal en Thialf. Daarover zullen partijen in gesprek gaan.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	18	18	18
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	1.555
Risico's	De gestegen energietarieven zijn een risico voor cq werken door in de exploitatie van de IJshockeyhal. Ter aanvulling noemen we hier de uitkomst van het onderzoek naar de dakconstructie.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	Zie website Thialf			

NV Fryslân Miljeu				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap			
Zeggenschap	De aandelen zijn in handen van twaalf Friese gemeenten en drie Groningse gemeenten. Gemeente Heerenveen beschikt over 19.063 aandelen C van nominaal 4,53 euro (86.504 euro). Dit vertegenwoordigd 12,6% van het totale aandelenkapitaal.			
Doelstelling	Het bevorderen en leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van de inzameling van herbruikbare grondstoffen en van afvalstoffen en de hiermee verband houdende beleidsondersteuning. De vijf regio B.V.'s sturen de inzameling van huishoudelijk afval aan namens de deelnemende gemeenten. Beleidsmatig richt de gemeente zich op een duurzame, circulaire economie met de landelijk vastgestelde VanAfvalNaarGrondstof (VANG)-doelstellingen als uitgangspunt.			
Ontwikkelingen	Fryslân Miljeu/Omrin staat met haar gemeenten voor de uitdaging om bij te dragen aan de totstandkoming van een circulaire economie, waarin afval - door zoveel mogelijk hergebruik - waarde krijgt en houdt. Naast het belang van deze duurzaamheidsdoelstelling blijft het zaak om de kosten die hiermee gemoeid zijn, zo laag mogelijk te houden.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	9.426	11.485	n.v.t.

	Vreemd vermogen	10.942	25342	n.v.t.
	Resultaat	1.348	2.834	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	Geen eigen website			

Sportstad Heerenveen BV				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Het belang van gemeente Heerenveen is 55,9 %. SC Heerenveen Vastgoed BV bezit 44,1 % van de aandelen. Gemeente Heerenveen is meerderheidsaandeelhouder.			
Doelstelling	Het realiseren, besturen en beheren van een multifunctioneel centrum voor sport, gezondheid, zorg, onderwijs en vrije tijd. Met het multifunctionele centrum zet gemeente Heerenveen in op bevordering van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid en de bevordering van actieve deelname aan sport.			
Ontwikkelingen	Het eigen vermogen in Sportstad Heerenveen BV bedraagt ultimo 2021 bijna € 22, 8 miljoen waarin gemeente Heerenveen met 55,9 % deelneemt. Recent exploitatieresultaten van Sportstad Heerenveen BV zijn positiever dan in het Masterplan is opgenomen. Het gemeentelijk Sportcentrum wordt tot 2026 door Sportstad Heerenveen geëxploiteerd. De exploitatie van het Gemeentelijk sportcentrum kent een onrendabele top. Deze onrendabele top kost Sportstad meer dan het oplevert. Door de stijgende energieprijzen wordt het tekort groter. Er zijn nog geen afspraken voor de periode na 2026. De kosten van de onrendabele top in het Gemeentelijk sportcentrum worden binnen de exploitatie van Sportstad Heerenveen opgevangen. De exploitatie als geheel is winstgevend. Gemeente Heerenveen heeft overwogen om naar Sportstad te verhuizen. Dat blijkt echter niet haalbaar te zijn. Voor het gebied rond Sportstad cq voor het gebouw van Sportstad is interesse van marktpartijen. SC Heerenveen heeft aangegeven toe te willen naar een lagere huursom (zie risico's). Onder leiding van een procesbegeleider gaan Sportstad Heerenveen BV, SC Heerenveen en Gemeente Heerenveen de toekomst van Sportstad uitwerken. Dit kan besluitvorming van de gemeenteraad gaan vragen.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	22.243	23.913	n.v.t.
	Vreemd vermogen	23.171	20965	n.v.t.
	Resultaat	775	670	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Het Masterplan heeft een kostendekkende exploitatie als uitgangspunt. Binnen het Masterplan liggen de risico's bij de huurders. SC Heerenveen heeft te kennen gegeven toe te willen naar een lagere huursom. Voor Sportstad is de verhuurbaarheid van het stadion aan SC Heerenveen een risico. Het risico van verhuurbaarheid is ook van toepassing op andere ruimten in het complex.			

Thema	3. Wonen en Leven
Link	https://www.sportstad.nl

Thialf OG BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Provincie Fryslan bezit tweederde van de aandelen en gemeente Heerenveen éénderde. Heerenveen heeft zich voor € 1,5 miljoen ingekocht waarbij voorzichtigheidshalve direct een voorziening met dezelfde omvang is getroffen Heerenveen neemt ingaande februari 2005 deel met 6.000 aandelen van nominaal € 1,00 (€ 6.000) in Thialf OG B.V. (1/3 deel).
Doelstelling	De holding Thialf OG BV is opgericht ten behoeve van het Thialf IJstadion. Doel is het behoud van een High Performance Topsportcentrum voor topsportontwikkeling, innovatie en (top)sportevenementen op wereld-, Europees- en nationaal niveau. Daartoe biedt Thialf trainingsfaciliteiten aan topsporters van wereldniveau en organiseert Thialf schaatswedstrijden voor zowel de wereld-, de Europese - als de nationale competitie. Naast het schaatsen op mondiaal topniveau faciliteert Thialf het recreatieve schaatsen.

Ontwikkelingen	Thialf heeft in april 2020 een Herstelplan opgesteld, waarin Provincie Fryslan (€ 1,9 miljoen) en Gemeente Heerenveen (€ 991.000) deelnemen. Uiteindelijk was een steunbedrag van € 1,6 miljoen voldoende, omdat de stakeholders van Thialf hun verantwoordelijkheid hebben genomen. In het kader van het Herstelplan hebben provincie en gemeente elk een bijdrage beschikbaar gesteld. Voor Heerenveen ging het om € 271.000, in de vorm van een bijdrage Dienst met een Algemeen Economisch Belang (DAEB). Door de Corona-pandemie heeft ook Thialf in 2020 en 2021 schade ondervonden. Hiervoor zijn via gemeente Heerenveen bij het ministerie van VWS twee aanvragen voor de rijksregeling SPUK IJZ ingediend met een omvang van samen ca. € 1.991.000 miljoen. Deze zijn eveneens bij de EC gemeld. Medio augustus 2022 is de Regeling SPUK IJZ wederom opengesteld (Q4 2021 en Q1 2022). Thialf heeft ook in deze tranche een aanvraag gedaan. Er is ca. € 224.000 verleend. Omdat goedkeuring door de EC op zich laat wachten, is het bedrag van ca. € 1,9 miljoen in afstemming met het Rijk in 2022 inmiddels aan Thialf uitbetaald. Binnen de DAEB is hiervoor incidenteel een hoger plafond vastgesteld voor het verstrekken van een compensatie aan Thialf ten einde Thialf daadwerkelijk in staat te stellen de benodigde kosten voor het uitoefenen van haar taak te maken en te betalen. Deze compensatie is niet bedoeld om door corona veroorzaakte schade te compenseren, maar ter dekking van de kosten van de DAEB. Binnen de DAEB is eveneens ruimte gecreëerd voor de volgende SPUK ad. ca. € 224.000. Deze is per einde 2022 nog niet aan Thialf uitbetaald. Formele afronding van zowel de Herstructurering als de Corona-gelden wacht op behandeling door de Europese Commissie, waar beide operaties staatssteunrechtelijk moesten worden aangemeld. De zonnepanelen zullen naar de laatst bekende planning in medio maart kunnen worden her-ingeschakeld. De verzekeraars moeten uiteindelijk goedkeuring verlenen. Om de gestegen energiekosten te beperken werkt Thialf aan een energiehuis (batterij opslag). Het ministerie van VWS heeft € 1 mln beschikbaar. Deze middelen kunnen hiervoor worden gebruikt. De kosten liggen echter veel hoger. Hiervoor loopt nog een lobbytraject.																				
	<table><tr><th>Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)</th><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th><th>31-12-2022</th></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>69</td><td>80</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>4.124</td><td>5627</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-1.195</td><td>11</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Bijdrage Heerenveen</td><td>212</td><td>455</td><td>2.262</td></tr></table>	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	Eigen vermogen	69	80	n.v.t.	Vreemd vermogen	4.124	5627	n.v.t.	Resultaat	-1.195	11	n.v.t.	Bijdrage Heerenveen	212	455	2.262
Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022																		
Eigen vermogen	69	80	n.v.t.																		
Vreemd vermogen	4.124	5627	n.v.t.																		
Resultaat	-1.195	11	n.v.t.																		
Bijdrage Heerenveen	212	455	2.262																		
Risico's	De stijgende (energie)kosten door de geopolitieke situatie vormen een risico. Thialf neemt hiervoor haar verantwoordelijkheid en is naar oplossingen aan het kijken (oa de energiehuis). Voor wat kosten voor groot onderhoud etc betreft zijn Rijksmiddelen mede van belang voor de instandhouding van de accommodatie. Ten aanzien van de ijshockeyhal worden dakconstructie en eventueel volgende renovatiefases specifiek bekeken vanuit gemeentelijk perspectief. Thialf heeft een kleine organisatie en loopt tegen grenzen aan bij grote/complexere vraagstukken.																				
Thema	2. Zorg en Welzijn																				
Link	https://thialf.nl																				

Stichtingen en verenigingen

MFA De Akkers				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	Gemeente Heerenveen, Stichting Ambion en CBO Meilân, ieder voor één derde deel.			
Doelstelling	De vereniging heeft als doel het beheer van het gebouw en de grond, en het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de eigenaars.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	7	7	n.v.t.
	Vreemd vermogen	114	190	n.v.t.
	Resultaat	-8	-8	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	15	15	15
Risico's	Het vertrekken van een partij zou als risico meebrengen dat de kosten onder de overgebleven partijen verdeeld moeten worden.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link				

Stichting Ambion				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Stichting			
Zeggenschap	De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de gemeenteraden van Heerenveen en de Fryske Marren. In de statuten is vastgelegd dat de gemeenteraad de begroting en jaarrekening blijft goedkeuren. Omdat ook de Raad van Toezicht van Stichting Ambion deze stukken moet goedkeuren, is er sprake van gestapeld toezicht.			
Doelstelling	Het in stand houden van de scholen voor openbaar primair onderwijs in de gemeente Heerenveen en de Fryske Marren. Statutair doel: het geven van openbaar onderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, alsmede al hetgeen hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	6.337	6.528	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	-1.487	191	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's	De realisatie van de begroting is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en de bekostiging vanuit het Rijk.
Thema	2. Zorg en Welzijn
Link	https://www.ambion.nl

Stichting OSG Sevenwolden				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Stichting			
Zeggenschap	De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de gemeenteraad van Heerenveen.			
Doelstelling	Het in stand houden van de scholen voor openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Heerenveen.			
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2023 is OSG Sevenwolden een bestuurlijke fusie aangegaan met het Bornego College. Vanaf deze datum gaan zij samen verder als 'Onderwijsgroep Midden-Friesland'.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	10.753	13.392	n.v.t.
	Vreemd vermogen	5.421	6026	n.v.t.
	Resultaat	1.219	2.639	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De realisatie van de begroting is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en de bekostiging vanuit het Rijk.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.sevenwolden.nl			

Vereniging Nederlandse Gemeenten				
Vestigingsplaats	Den Haag			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd door middel van stemrecht in de ledenvergadering. Vanwege het aantal leden zijn de zeggenschap en invloed voor een individueel lid beperkt.			
Doelstelling	De VNG staat haar leden-gemeenten bij in de vervulling van bestuurstaken, zowel collectief als individueel. Zo worden er bijvoorbeeld modelverordeningen ontwikkeld en aan de leden aangereikt.			
Ontwikkelingen	De ontwikkeling bij de VNG is stabiel.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	62.379	63.912	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	3.691	1.124	n.v.t.

	Bijdrage Heerenveen	72	75	76
Risico's				
Thema	6. Financien en Organisatie			
Link	https://vng.nl			

Vereniging van eigenaars Sportcentrum Heerenveen				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	Gemeente Heerenveen en Sportstad ieder 50% zeggenschap			
Doelstelling	De Vereniging van Eigenaars Sportcentrum Heerenveen heeft als doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de eigenaars. Hieronder valt uitdrukkelijk ook het verkrijgen, bezwaren, vervreemden en beheren van registergoederen. Het betreft hier het registergoed Abe Lenstra Boulevard 23-27.			
Ontwikkelingen	Enige activiteit is belangenbehartiging in voorkomende gevallen. Binnen de Vereniging is geen sprake van enige vermogenspositie.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	Niet van toepassing			

Vereniging van Friese Gemeenten				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd door middel van stemrecht in de ledenvergadering. De leden zijn de achttien Friese gemeenten.			
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de leden (de Friese gemeenten); het verstrekken van advies aan de leden; het uitoefenen van een platform-functie voor afstemming met - en communicatie tussen - de leden; het regelen van vertegenwoordigingen voor en namens de leden. De activiteiten moeten leiden tot kwaliteitsverbetering bij de gemeenten. VFG werkt samen met Provincie Fryslân.			
Ontwikkelingen	Er zijn geen specifieke ontwikkelingen.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022

	Eigen vermogen	261	261	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	24	24	24
Risico's	Geen.			
Thema	6. Financien en Organisatie			
Link	https://www.friesegemeenten.nl			

Overige verbonden partijen

Centrumregeling samenwerking Sociaal domein Fryslân				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Overige			
Zeggenschap	Door het aangaan van de gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente-regeling, is de zeggenschap over de onderwerpen die in deze regeling zijn opgenomen, feitelijk en formeel overgedragen aan de gemeente Leeuwarden. In de centrumregeling nemen alle achttien Friese gemeenten deel.			
Doelstelling	De Friese gemeenten streven binnen het Sociaal Domein, zowel ten aanzien van de wettelijk verplichte samenwerking als ten aanzien van de vrijwillige samenwerking, naar maximale efficiëntie en effectiviteit in de uitvoering van de aan hen opgelegde wettelijke taken. De regeling stroomlijnt de beleidsvoorbereiding ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van Jeugdzorg, Maatschappelijke ondersteuning en Participatie. Ook beoogt de regeling de inkoop van de Jeugdzorg en Maatschappelijke ondersteuning doelmatig te organiseren. Beoogd worden lage administratieve lasten bij de centrumconstructie, de deelnemende gemeenten en de zorgaanbieders.			
Ontwikkelingen	Er is zorg ingekocht op de taken die bij de doelstelling horen. Via het accounthouderschap wordt gemonitord of de gestelde doelen door de zorgaanbieders worden gerealiseerd, en voor de beleidsvoorbereiding worden aan de hand van de actualiteit voorstellen ontwikkeld en besluiten genomen. In de regeling is opgenomen dat er een periodieke evaluatie van de samenwerking plaatsvindt.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen			
	Vreemd vermogen		0	
	Resultaat			
	Bijdrage Heerenveen	247	202	216
Risico's	Risico's doen zich voor op het terrein van aanbestedingsrecht en/of op fiscaal terrein, waaronder de btw. Daarnaast kunnen bij beëindiging van deelname risico's ontstaan rond de uitvoering en de continuïteit van de zorgverlening jegens cliënten. Bij beëindiging kunnen frictiekosten ten laste van de gemeente ontstaan.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.sdfryslan.nl			

Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. De paragraaf Grondbeleid moet in ieder geval bestaan uit:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- een onderbouwing van de geraamde winstneming
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Nota Grondbeleid

De actuele nota Grondbeleid, die op 7 november 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, beschrijft de kaders.

Actualisatie nota grondbeleid 2023

In de komende periode wordt de nota Grondbeleid geactualiseerd. De huidige nota is gedateerd en speelt onvoldoende in op de huidige macro-economische situatie. De economische situatie is gewijzigd, de druk op de woningmarkt is groot. Voor onze gemeente ligt er een grote woningbouwopgave in het verschiet. Daarbij is het van belang om als gemeente (opnieuw) af te wegen welke rol de gemeente daarin neemt.

Daarnaast is er qua wet- en regelgeving het nodige gewijzigd, wat aanpassing van de huidige nota verlangt:

- Omgevingswet;
- Didam-arrest: eind 2021 is door de Hoge Raad geoordeeld dat overheden bij verkoop van gronden de gelegenheid moeten bieden aan potentiële gegadigden om mee te dingen. Uitzondering: als vooraf vaststaat, op basis van objectieve criteria, dat er slechts één gegadigde is. Het houdt in dat vooraf een selectieprocedure met selectiecriteria moet worden ingericht. Dit geeft partijen de ruimte om mee te dingen. Het is voor de gemeente noodzakelijk om objectief en meetbaar te motiveren waarom voor een bepaalde partij gekozen is.

Wij verwachten in het najaar van 2023 een geactualiseerde nota grondbeleid aan te bieden.

Beleidsregels opgenomen in de nota Grondbeleid

Onderstaand worden de kaders voor het huidige grondbeleid, zoals in deze nota beschreven, en voor zover in de huidige situatie relevant, vermeld:

- de gemeente legt de nadruk op de instrumenten van het kostenverhaal. Wij willen gemaakte kosten terugverdienen tegen een zo beperkt mogelijk risicoprofiel.
- de gemeente neemt een kritische houding aan ten aanzien van het behoud van haar vastgoed en grondportefeuille.

- met het grondprijsbeleid beoogt de gemeente de bouwgrond te verkopen tegen marktconforme condities en prijzen. Daarbij wordt voortdurend rekening gehouden met wijzigingen in marktomstandigheden.
- gronden worden uitgegeven tegen marktwaarde. Deze waarde wordt objectief en transparant vastgesteld. In eerste aanleg wordt gebruik gemaakt van de residuele grondwaardebepaling en waar nodig wordt expertise ingehuurd van makelaars en taxateurs en adviseurs om bouwkosten te toetsen.
- voor niet commerciële functies hanteert de gemeente in eerste aanleg de kostprijsmethode.
- voor alle grondexploitaties worden onderbouwde exploitatieberekeningen gemaakt.
- de exploitatieberekeningen worden aan de raad ter vaststelling aangeboden en jaarlijks herzien.
- naast de reguliere informatie in het kader van de P&C-cyclus en het vaststellen van de grondexploitaties informeren wij u minimaal twee maal per jaar over de voortgang van de grondexploitatie. Via deze monitoring betrekken wij u bij de inhoudelijke en kwalitatieve voortgang binnen de afzonderlijke projecten. Afwijkingen worden vroegtijdig gesignaleerd, zodat kan worden bijgestuurd indien gewenst.
- bij het opstellen van grondexploitaties worden ook risicoanalyses opgesteld.
- winsten worden in beginsel pas genomen bij afsluiting van een complex.
- verlies wordt genomen door een voorziening te treffen ter grootte van het volledige verlies. Het verlies wordt direct genomen zodra het zich voordoet.

Op basis van een recente uitspraak van de Hoge Raad (Didam) is een actualisatie van het gemeentelijk grondbeleid noodzakelijk.

Monitoring projecten grondbedrijf, risico analyse en actualisatie

De monitor Grondbedrijf is inmiddels enkele jaren actief. De monitor voldoet aan de verwachtingen. Deze geeft goede handvatten voor het beheersen van de grondexploitaties en maakt de inhoudelijke voortgang van de verschillende projecten en processen inzichtelijk. Bij het monitoren richten we ons telkens op de referentiesituatie zoals die jaarlijks wordt vastgesteld bij de behandeling van de themarekening. Daarbij wordt per project de situatie per 1 januari van het betreffende jaar geschetst en vastgelegd in de vorm van:

- boekwaarde
- exploitatieresultaat
- programmering en fasering (welke kosten en opbrengsten voor de komende jaren)
- nog te realiseren opbrengsten en te maken kosten

Voor de jaarrekening stellen wij een position paper op. In dit document lichten we de waardering van de grondexploitaties toe. Wij zijn in control door:

- aan te geven welke werkzaamheden worden verricht, door wie dit is gedocumenteerd en wie de werkzaamheden heeft gecontroleerd.

De ramingen in de grondexploitaties worden betrouwbaarder en potentiële risico's zijn eerder gesignaleerd.

Techniek grondexploitaties

De grondexploitaties worden gebouwd en onderhouden in het systeem "GREX-manager". Het systeem maakt de opbouw van de verschillende projecten helderder en eenduidiger.

Ook maakt het systeem snellere (management)analyses mogelijk. Daarnaast biedt het de afzonderlijke disciplines meer mogelijkheden en comfort bij het werken aan de afzonderlijke projectonderdelen binnen de verschillende grondexploitaties.

Resultaat grondbedrijf 2022

Het resultaat van het grondbedrijf wordt bepaald door het saldi van de winstnemingen en het verlies op de voorzieningen. Daarnaast worden er kosten en baten gerealiseerd voor het grondbedrijf algemeen en het faciliterend grondbedrijf. Hiervoor is een jaarlijks budget beschikbaar. Ook dit is van invloed op het resultaat van het grondbedrijf. In onderstaande tabel wordt het resultaat over 2022 toegelicht.

(Bedragen x € 1.000)

Afwijkingen resultaat	Raming begrotingsjaar primitief	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Saldo
Winstnemingen:				
Kavels	120	279	530	251
IBF	1.590	2.223	3.060	837
Spikerboor Zuid	70	108	100	-8
Fedde Schurer	20	9		-9
KNO	0	0	0	0
Subtotaal winstnemingen	1.800	2.619	3.690	1.071
Voorzieningen voor verlies:				
Fedde Schurer			-95	-95
Tjalleberd - De Eide		-12	177	189
De Fjilden Nieuwehorne		-9	70	79
Schoollocatie Jubbega		-5	74	79
Tellegebied		-8	-38	-30
Haskerdijken		-4	-51	-47
Skoatterwâld fase 1+2		-168	-1.053	-885
Skoatterwâld fase 3		-275	-541	-266
Stadiongebied		-33	-1.913	-1.880
Subtotaal resultaat voorzieningen voor verlies	0	-514	-3.370	-2.856
Subtotaal actief grondbeleid	1.800	2.105	320	-1.785
Grondbedrijf algemeen en faciliterend grondbedrijf	-542	-410	-538	-128
Totaal product grondexploitaties	1.258	1.695	-218	-1.913
Reserve mutaties actief grondbeleid	0	-2.105	-320	1.785
Reserve mutaties faciliterend grondbeleid		-90	-80	10
Totaal	1.258	-500	-618	-118

In de primitieve begroting 2022 is de te verwachte (tussentijdse) winstneming wel toegelicht, maar niet financieel in de begroting verwerkt. In de begroting na wijziging, naar aanleiding van Verzamelbesluit 2022-4 zijn de te verwachten resultaten, zowel (tussentijdse) winstnemingen als de voorzieningen in verlies voor 90% meegenomen in het resultaat.

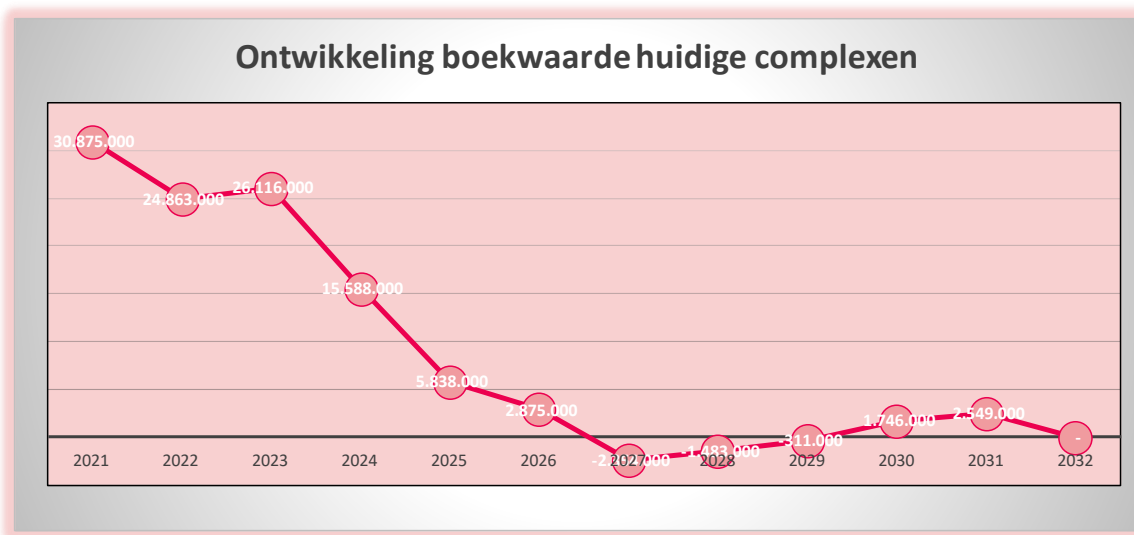
Toekomstperspectief

Ten aanzien van het op termijn te verwachten resultaat, plaatsen we de kanttekening dat het behalen hiervan voor een belangrijk deel afhankelijk is van economische factoren. Als het 'economische tij tegenzit', kan dit enerzijds leiden tot een stijging van de nog te maken kosten. Anderzijds kan het leiden tot een stagnatie van de verkopen en/of lagere verkoopopbrengsten. Een stagnatie in de verkopen leidt in het algemeen tot een drukkend effect op de winstgevendheid van de complexen. Vermeldenswaardig in dit kader is dat de coronacrisis vooralsnog geen negatieve invloed heeft gehad op de verkopen van kavels.

Ontwikkeling boekwaarde

Op de financiële balans in deze jaarrekening vindt u de boekwaarde terug van het grondbedrijf. De boekwaarde van het grondbedrijf is het saldo van alle in het verleden gemaakte kosten en baten van het grondbedrijf. Op dit saldo wordt de omvang van de verliesvoorziening in minder gebracht. Hoe hoger de boekwaarde is, hoe meer opbrengsten de gemeente nog dient te realiseren. Bij een hoge boekwaarde is het financiële risico voor de gemeente groter dan bij een relatief lage boekwaarde. In onderstaande tabel laten wij u de ontwikkeling zien van de boekwaarde.

De komende jaren verwachten wij een sterke afname van de boekwaarde. Deze afname ontstaat doordat verwacht wordt dat er in de periode 2023-2027 meer opbrengsten dan kosten worden gerealiseerd. In de periode 2027-2032 zien we een omslag naar de afronding van de huidige grondexploitaties waardoor kosten worden gemaakt voor het woonrijp afronden.

In onderstaande tabel wordt per grondexploitatie weergegeven welke kosten en baten er de komende jaren geprognosticeerd zijn. Deze kosten en baten vormt de basis voor voorgaande grafiek.

(Bedragen x € 1.000)

Bouwgrond in exploitatie	boekwaarde	nog te maken kosten	nog te realiseren baten	verwacht NCW ¹ eindresultaat
wonen				
1000 Tjalleberd - De Eide	1.036	504	1.398	-
1017 De Fjilden Nieuwehome	-258	604	172	-
1021 Fedde Schurerplein	489	763	1.235	-
1025 Schoollocaties Jubbega	425	159	592	7
1026 Tellegebied	-402	416	6	-
1038 Haskerdijken	105	212	294	-
1040 Skoatterwâld fase 1+2	385	8.557	8.793	-
1041 Skoatterwâld fase 3	6.319	12.273	18.292	-
subtotaal wonen	8.099	23.488	30.782	7
werken				
1002 Heerenveen Oost Stadiongebied	1.672	11.243	11.495	-
1008 De Kavels	-47	37	10	539
1016 IBF II	682	5.169	12.841	5.865
1037 Spikerboor Zuid	-101	36	4	65
1042 KNO	3.510	7.435	11.888	805
subtotaal werken	5.716	23.920	36.238	7.274
totaal	13.815	47.408	67.020	7.281

In de laatste kolom van bovenstaande tabel zijn de verwachte winstnemingen getoond. Afhankelijk van de werkelijke realisatie van baten en lasten zal jaarlijks beoordeeld worden of er voor afronding van de grondexploitatie tussentijds een deel van de winst kan worden genomen. Daarbij volgen we de verslaggevingsvoorschriften.

Verliesvoorziening

Voor een aantal grondexploitaties is de afgelopen jaren een voorziening voor verlies gevormd op grond van de verslaggevingsvoorschriften. In onderstaande tabel is de voorziening per complex toegelicht. Per saldo is de omvang van de voorziening met € 4,5 miljoen toegenomen. De toename van de voorziening wordt veroorzaakt door een wijziging van de uitgangspunten in de diverse complexen. De prijsontwikkeling van zowel de baten als de lasten hebben forse invloed op de verwachten resultaten en daarmee ook op de ontwikkeling van de voorziening. Waar in voorgaande jaren de verliesvoorziening afnam zien we door de huidige economische onzekerheid het tegenovergestelde ontstaan.

(Bedragen x € 1.000)

Voorzieningen grondexploitaties	Saldo 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2022
wonen				
Tjalleberd - De Eide	1.540		177	1.363
De Fjilden Nieuwehorne	2.900		70	2.830
Fedde Schurerplein	-	95		95
Schoollocaties Jubbega	74		74	-
Tellegebied	155	38		193
Haskerdijken	178	51		229
Skoatterwâld fase 1+2	129	1.053		1.182
Skoatterwâld fase 3	1.839	541		2.380
werken				
Heerenveen Oost Stadiongebied	863	1.913		2.776
Totaal	7.678	3.691	321	11.048

Risicomanagement grondbedrijf

Voor het grondbedrijf wordt via de GREX-manager een risicoanalyse uitgevoerd. De GREX-manager biedt de mogelijkheid om per complex en rekening houdend met de looptijd en omvang, de financiële risico's te bepalen. Deze risico's bestaan uit mogelijke afwijkingen ten opzichte van de gehanteerde uitgangspunten in de exploitaties. Bijvoorbeeld stijging van kosten, daling van verkoopprijzen, verschuiving van de doorlooptijd/ geplande afzetten en dergelijke. Om de financiële impact hiervan in beeld te brengen wordt gebruikt gemaakt van de MonteCarlo-analyse. Hierbij worden meer dan 10.000 verschillende scenario's berekend.

De uitkomsten van de MonteCarlo-analyse zijn per complex uitgevoerd en wordt in de navolgende tabel toegelicht. De meest risicovolle projecten, in kwantitatieve zin, zijn Skoatterwâld (alle fases), Tjalleberd de Eide, de Fjilden en het Stadiongebied. Dit resulteert in een benodigd weerstandsvermogen voor het grondbedrijf van € 10 miljoen, een toename met € 5 miljoen. De toename van het benodigd weerstandsvermogen geeft weer dat de risico's die kleven aan de gehanteerde uitgangspunten een grotere mate van onzekerheid kennen dan in voorgaande jaren. Dit valt te verklaren door de dynamiek in de wereld met extreme prijsstijgingen, stijgende rente, maar ook druk op de woningmarkt. Het maakt het moeilijker om met zekerheid te ramen, waardoor de benodigde buffer voor het afdekken van risico's groter is.

De benodigde buffer dekt 90% van de mogelijke scenario's af. De benodigde buffer wordt met een factor 1,2 verhoogd. Er ontbreken namelijk mogelijk risico's ('zwarte zwanen') en er zijn nadere regels voor winstneming ingevoerd. Dit heeft als gevolg dat de buffer door potentiële winst hiermee niet langer aanwezig is. Het percentage van 90% zekerheid en de factor 1,2 is gelijk aan de uitgangspunten zoals u die voor het 'algemene weerstandsvermogen' heeft vastgesteld.

(Bedragen x € 1.000)

	Risicobuffer
1000 Tjalleberd de Eide	137
1017 De Fjilden	81
1021 Fedde Schurerplein	882
2025 Schoollocaties Jubbega	51
1026 Tellegebied	38
1038 Exploitatie Haskerdijken	29
1040 Skoatterwald fase 1+2	810
1041 Skoatterwald fase 3	1.718
Subtotaal Woningbouwlocaties	3.746
1002 Stadiongebied	1.615
1008 De Kavels	-
1016 IBF	-
1037 Spikeboor Zuid	-
1042 KNO	3.491
Subtotaal Bedrijventerreinen	5.106
Totaal	8.852
Factor 1,2 (Zwarte Zwanen)	10.622

Lokale Heffingen

Tarievenbeleid algemeen

Uitgangspunt voor de tarieven van 2022 zijn de tarieven van 2021, gecorrigeerd met het inflatiepercentage. Voor de overwegend loongevoelige heffingen zoals leges, begraafrechten, bruggelden, havengelden en veergelden, is de inflatiecorrectie 1,00%. Daar waar het tarief wettelijk is gemaximaliseerd, hanteren we het maximaal mogelijke tarief (bijvoorbeeld paspoort- en rijbewijsleges). Eventuele tariefsverhogingen worden expliciet in deze paragraaf voorgelegd.

Lastendruk 2022

Onderstaande tabel geeft het verschil weer tussen de gemiddelde lokale lasten van de gemeente Heerenveen en het landelijk gemiddelde.

	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
OZB-lasten gezin WOZ-waarde	306	314	314
Rioolheffing gezin	226	231	231
Lasten mini-containers, per aansluiting	294	291	271
Totale woonlasten	826	836	816
Woonlasten landelijk gemiddelde t-1	776	811	904

(bron Coelo, Atlas van de lokale lasten)

	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Gemiddelde WOZ-waarde	245	267	269
Belastingcapaciteit	106%	105%	90%

Voor inzicht in de lokale lastendruk maken wij gebruik van de [lokale lasten meter](#). Deze meter geeft iedereen inzicht in de lokale lasten. Ook kan vergeleken worden met andere gemeenten, waaronder de omliggende gemeenten De Fryske Marren, Súdwest-Fryslân, Leeuwarden en Smallingerland. De meter geeft inzicht in:

- de OZB;
- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing;
- de hondenbelasting.

[Raadsleden](#) kunnen met de meter de hoogte van belastingen en heffingen berekenen en bekijken wat dat doet voor de burgers en/of ondernemers en voor de opbrengsten voor de gemeente.

Kostendekkendheid

Voor een deel van de bestemmingsheffingen is wettelijk geregeld dat de belastingopbrengst de lasten niet mag overschrijden. Dit is de zogenaamde eis van maximaal 100% kostendekkendheid. Bij overschrijding van de norm kostendekkendheid bestaat het risico dat de verordening onverbindend kan worden verklaard en de aanslag wordt verminderd of vernietigd. De toelichting op de kostendekkendheid is in onderstaande tabel opgenomen.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving heffing	Lasten	Perceptie kosten	Overhead	BTW	Lasten totaal	Egalisatie / sparen *	Baten	Saldo lasten-baten	Heffingen	Kosten dekking
Afvalstoffenheffing	6.118	72	102	1.082	7.375	473	-	7.847	7.847	100%
Rioolheffing	3.736	76	239	608	4.659	1.791	-40	6.410	6.410	100%
Begraafrechten	397	46	72	-	515	-	-	515	295	57%

Uit de tabel blijkt dat de heffingen op of onder de grens van 100% kostendeckendheid blijven. Bij een tweetal bestemmingsheffingen is sprake van budgettaire kostendeckendheid, waarbij het saldo van de geraamde lasten en baten 0 is. Dit betreft de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Een eventueel overschot of een tekort bij deze heffingen wordt geëgaliseerd via de voorziening egalisatie heffingen.

Kwijtscheldingsbeleid

In Heerenveen is kwijtschelding (kws) mogelijk van de OZB op woningen, de rioolheffing op woningen, het vaste deel van de afvalstoffenheffing en (gedeeltelijk) van de Diftar. Ondernemers kunnen gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling als het hun privé aanslag betreft.

(Bedragen x € 1.000)

	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
Afvalstoffenheffing vast	461	288	340
Diftar	101	72	83
Rioolheffing	361	354	373
OZB	6	27	8
Totaal	929	741	804

In de [Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen 2021](#) heeft uw raad de belastingen bepaald waarvan kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder de kwijtscheldingsprocedure plaatsvindt.

Invorderingsbeleid

Het grootste deel van de belastingen en heffingen wordt met een gecombineerde aanslag aan de belastingplichtigen opgelegd. De rest wordt op andere wijze opgelegd. Als niet op tijd wordt betaald, start de invordering. Hierin nemen we de wettelijke regels op in de door u besloten belasting- en heffingsverordeningen en volgen we de [Leidraad Invordering Gemeentelijke Belastingen](#).

Verordeningen

De verordeningen van de belastingen en heffingen zijn de actuele verordeningen. In de raadsvergadering van december 2021 stelt uw raad de nieuwe verordeningen voor 2022 vast.

Heffingen en belastingen

Bedragen x € 1.000

Opbrengsten	Begroting 2022 voor wijzigingen	Begroting 2022 na wijzigingen	Realisatie 2022	Saldo
Afvalstoffenheffing	6.471	6.242	6.247	5
Rioolheffing	6.219	6.219	6.410	191
Onroerende zaakbelasting	15.315	15.194	15.254	60
Parkeerbelasting	3.303	3.203	2.927	-276
Forensenbelasting	36	36	48	12
Haven-, kade- en opslaggeld	30	30	74	44
Leges	2.634	2.480	2.716	236
Lijkbezorgingsrechten	265	265	295	30
Precariobelasting	41	41	90	49
Precariobelasting kabels en leidingen				
Reclamebelasting	136	136	127	-9
Toeristenbelasting	240	275	319	44
Totalen	34.690	34.121	34.508	387

Afvalstoffenheffing

Voor alle percelen waar, als gevolg van de Wet milieubeheer, een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt, heffen wij een afvalstoffenheffing. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing](#). In Heerenveen maken we bij afvalstoffenheffing onderscheid tussen een vast deel en een variabel deel. Dit noemen we Diftar.

Met de afvalstoffenheffing dekken we de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hier is sprake van een wettelijke inzamelplicht. In de tabel hieronder staan de tarieven afvalstoffenheffing van de voorgaande jaren.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Gemiddelde lasten minicontainers:			
Vastrecht Diftar	173,00	158,00	158,00
Diftar + minicontainers	117,63	124,00	113,28
Milieustraat opbrengst per aansluiting	10,09	8,79	8,79
gemiddelde kosten per aansluiting	300,72	290,79	279,67
mutatie			
Diverse belasting eenheden:			
minicontainers restafval per container	1,00	1,00	1,00
minicontainers restafval per kg	0,35	0,35	0,35
huisvuilzakken per zak * 1	2,05	2,10	2,10
Eenpersoonshuishoudens zonder diftar	249	247	247
Meerpersoonshuishoudens zonder diftar	310	306	306

De begroting is gebaseerd op de verwachte kosten en opbrengsten. De meerjarig verwachte stijging van de kosten van klein huishoudelijk restafval vlakt af. Dit wordt veroorzaakt door lagere verwerkingskosten, met name rijksafvalstoffenbelasting, omdat Omrin meer herbruikbare afvalstromen uit het afval kan halen.

Rioolheffing

We heffen een rioolheffing op alle percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de riolering. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing](#). Met deze rioolheffing op woningen en niet-woningen dekken we de kosten van het onderhoud en de vervanging van de gemeentelijke voorzieningen, voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater (hemel- grond- en afvalwater) in de gemeente. In het vastgestelde Gemeentelijk Riolerings Plan met bijbehorend kostendekkingsplan van december 2015, is afgesproken dat de rioolheffingen elk jaar met 4,75% stijgen. Dit geldt voor woningen en niet-woningen.

Bij de vaststelling van het nieuwe Watertakenplan 2021-2024 (inclusief kostendekkingsplan) kunt u beleidskeuzes en financiële keuzes bepalen, rekening houdend met een langjarige doorkijk van de kosten en de dekking via de rioolheffing.

We brengen de kosten voor riolering in rekening via twee afzonderlijke rioolheffingen:

- een belasting voor de gebruikers van woningen (RIOP);
- een belasting voor de gebruikers van niet-woningen (RIOZ).

Bij de kostentoerekening van de rioolheffingen hanteren we de volgende uitgangspunten:

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Tariefstijging			
<u>Woningen</u>			
Tarief eenpersoonshuishoudens	170	173	173
Tarief meerpersoonshuishoudens	226	231	231
<u>Niet woningen</u>			
Tarief tot 50m ³ geloosd afvalwater	340	347	347
Tarief 50 tot 200 m ³ geloosd afvalwater	530	541	541

Vanaf 200m² geloosd afvalwater wordt een aflopende staffel toegepast per 100m³.

Onroerende zaakbelasting

We heffen onroerende zaakbelasting (OZB) op onroerende zaken in de gemeente Heerenveen. Dit heeft uw raad geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van onroerende-zaakbelastingen](#).

Op grond van de Wet WOZ bepalen we jaarlijks de economische waarde van de onroerende zaken in Heerenveen. Voor het belastingjaar 2022 geldt als waardepeildatum 1 januari 2021. Op basis van de uitkomsten van de taxaties tot dusverre gaan we voor

2022 bij de woningen uit van een waardestijging van 9% en bij de niet-woningen van - 1%. Zie onderstaande tabel voor het verloop over de afgelopen jaren.

	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Woningen	8,50%	8,00%	9,00%
Niet-woningen	-4,00%	-1,00%	-1,00%

De OZB bestaat uit drie afzonderlijke belastingen:

- een belasting voor de gebruikers van niet-woningen;
- een belasting voor de eigenaren van niet-woningen;
- een belasting voor de eigenaren van woningen.

Bij de berekening van de OZB-tarieven gaan we uit van bepaalde vaste verhoudingen. Hiermee willen we een stabiele lastendruk - en daarmee de acceptatiegraad van de lokale belastingen - bevorderen. Voor 2022 wordt deze verhouding anders, als gevolg van de gekozen ombuiging.

Tussen het gebruikers- en eigenarentarief is een vaste verhouding van 1:1,25. Daarnaast is er een 'vaste' verhouding tussen het aandeel van woningen en niet-woningen in de totale opbrengst. Met deze laatste verhouding voorkomen we dat verschillen in waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen leiden tot verschillen in ontwikkeling van de belastingdruk.

(Bedragen x € 1.000)

Tabel Vaste verhoudingen opbrengsten OZB			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Woningen	49,6%	48,8%	48,4%
Niet-woningen	50,4%	51,2%	51,6%
OZBE won	7.126	7.313	7.382
OZBE nwon	4.226	4.471	4.549
OZBG nwon	3.015	3.210	3.323
OZB nwon totaal	7.241	7.681	7.872
OZB totaal	14.367	14.994	15.254

Tabel Ontwikkeling opbrengsten OZB (% stijging t.o.v. vorig jaar)			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Woningen	2,95%	3,16%	3,59%
Niet-woningen	1,32%	8,33%	8,71%

Tabel Ontwikkeling tarieven OZB (% stijging t.o.v. vorig jaar)			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Woning	-6,02%	-5,85%	-5,85%
Niet-woningen	1,80%	6,10%	6,10%

Bij de stijgingen en dalingen van de opbrengsten onroerendezaakbelastingen wordt geen rekening gehouden met de aanpassing van de tarieven als compensatie van de wijzigingen in de WOZ-waarde. In het geval van een verschil in gemiddelde waardeinstijging tussen de categorieën woningen en niet-woningen passen we de tarieven zo aan, dat de opbrengst in elke categorie gelijk blijft. Dit heeft dan uiteindelijk geen gevolg voor de reële belastingdruk (opbrengst OZB blijft ongewijzigd).

Ondernemersfonds

De tarieven van de OZB voor de niet-woningen zijn inclusief een opslag van 4,76% ten behoeve van het Ondernemersfonds. Deze extra opbrengst wordt, na aftrek van de gemeentelijke objecten, volledig in een door de ondernemers zelf beheerd fonds gestort. Het Heerenveen Ondernemers Fonds (HOF) is in handen van, bestemd voor en opgericht door ondernemers in de gemeente Heerenveen. Alle ondernemers dragen bij via de onroerendezaakbelasting (OZB) en deze bijdrage komt vervolgens weer ten goede aan de ondernemers. Stichting Heerenveen Ondernemers Fonds heeft de opdracht om het fonds te beheren en om hiermee projecten, voorzieningen, activiteiten mogelijk te maken.

Voor meer informatie over het HOF: [website ondernemersfonds](#)

Parkeerbelasting

We heffen parkeerbelasting voor het parkeren van een motorvoertuig en voor een parkeervergunning. Dit heeft uw raad geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelasting](#).

Forensenbelasting

Personen die langer dan de in de verordening genoemde periode een gemeubileerde woning beschikbaar houden, zonder te zijn ingeschreven in het gemeentelijke bevolkingsregister, moeten forensenbelasting betalen. Dit heeft uw raad geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van een forensenbelasting](#).

Haven-, kade- en opslaggeld

We heffen haven-, kade- en opslaggeld voor:

- het innemen van ligplaatsen in de gemeentelijke industriehaven;
- het gebruikmaken van gemeentelijke kaden, oevers, aanlegsteigers of meerpalen;
- het opslaan of hebben van goederen of voorwerpen op gemeentelijke kaden.

Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van haven-, kade- en opslaggeld](#).

Leges

Voor, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten worden (onder de naam leges) rechten geheven. Dit geldt ook voor de werkzaamheden die verband houden met het aanvragen van een Nederlandse identiteitskaart of een reisdocument. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van leges](#).

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

In het thema Wonen en Leven zijn we bij de doelen en speerpunten al ingegaan op de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Invoering van deze wet staat gepland op 1 januari 2024. De wet heeft zoals gezegd invloed op de inhoud van de werkzaamheden voor gemeenten bij de behandeling van aanvragen omgevingsvergunning activiteit bouw. Voor een deel van de aanvragen ligt de technische toetsing niet meer bij de gemeente, maar gaat dat over naar een 'kwaliteitsborger' (dit is een gecertificeerde marktpartij). In de gemeente Heerenveen volstaan we weliswaar met een geprioriteerde afgeslankte technische toets op veiligheid en gezondheid. Maar dat neemt niet weg dat ook voor Heerenveen er minder technisch toetswerk zal zijn.

De legeskosten van de behandeling van aanvragen dekken de uren/kosten. Daarom neemt bij een afname van de werkzaamheden de legesinkomsten die in rekening wordt gebracht ook af. Dit geldt dus ook voor het aantal uren (fte's) dat de gemeente op de behandeling van deze aanvragen in hoeft te zetten.

Zoals we eerder al aanstipten worden er proefprojecten gedraaid. Met als doel om een zo exact mogelijke inschatting van het aantal uren dat bij ons vrij valt te kunnen maken. Daarnaast wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de afname aan legesinkomsten is. De inschatting die we nu kunnen maken is dat het zeker tot een vermindering van 25% van de legesinkomsten op omgevingsvergunningen leidt.

Omgevingswet

Naast de Wkb zijn er nog andere ontwikkelingen die het benodigd aantal uren voor de behandeling van omgevingsvergunningen gaan bepalen. De belangrijkste daarvan is de invoering van de Omgevingswet. Een van de doelstellingen van de Omgevingswet is om dynamischer beleid te ontwikkelen en meer maatwerk te leveren. Maatwerk vraagt meer tijd dan een gestandaardiseerd product. De mate waarin de verhouding maatwerk en 'standaard' werk gaat veranderen, is daarom medebepalend voor de benodigde inzet op omgevingsvergunningen. Op dit moment wordt met input van de ervaringen die zijn en worden opgedaan met klantreizen voor deze nieuwe processen kengetallen gegenereerd en passende legeskosten ontwikkeld.

Kostendekkendheid leges

De inkomsten van leges dienen in totaal niet hoger te zijn dan de kosten die daarvoor gemaakt worden. In totaliteit dekken de inkomsten uit leges titel 1 t/m 3 72% van de gemaakte kosten. Zie onderstaand de opstelling hiervan per titel.

bedragen x € 1.000

Titel 1 Burgerzaken leges	Begroting 2022	Realisatie 2022
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en)	1.281	1.288
Overhead	262	262
BCF-BTW	-	-
Totaal lasten (A)	1.543	1.551
Legesopbrengsten	717	860
Totaal baten (B)	717	860
Kostendekkendheid leges titel_1	46%	55%

bedragen x € 1.000

Titel 2 Bouwleges	Begroting 2022	Realisatie 2022
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en)	1.395	1.397
Overhead	322	322
BCF-BTW	23	14
Totaal lasten (A)	1.740	1.733
Legesopbrengsten	1.707	1.778
Totaal baten (B)	1.707	1.778
Kostendekkendheid leges titel_2	98%	103%

bedragen x € 1.000

Titel 3 Overige leges (evenementen en horeca)	Begroting 2022	Realisatie 2022
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en)	372	371
Overhead	66	66
BCF-BTW	-	-
Totaal lasten (A)	438	438
Legesopbrengsten	21	28
Totaal baten (B)	21	28
Kostendekkendheid leges titel_3	5%	6%

Totaal lasten titel 1 t/m 3 (A)	3.721	3.722
Totaal baten titel 1 t/m 3 (B)	2.445	2.666
Totaaal saldo titel 1 t/m 3 (A-B)	1.276	1.056
Totale kostendekkendheid titel 1 t/m 3 (B/A*100%)	66%	72%

Lijkbezorgingrechten

We heffen rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor door ons verleende diensten in verband met de begraafplaats. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten](#).

In de Verordening op de lijkbezorgingsrechten en de hierbij behorende tarieventabel hebben we de keuze voor het vastleggen van een grafrecht met meerdere mogelijkheden verrijnd.

Precariobelasting

We heffen precariobelasting op het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting](#). De precariobelasting voor leidingen en kabels is vanaf 2022 afgeschaft.

Reclamebelasting

In het centrumgebied van Heerenveen heffen we reclamebelasting. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting](#). We houden de gemeentelijke perceptiekosten (kosten die te maken hebben met de heffing en invordering van belastingen) in op de opbrengsten. Wat overblijft, verstrekken we als subsidie aan de Stichting Centrum Promotie Heerenveen. Het grootste deel van de opbrengsten is dus bestemd voor de evenementen in het centrum.

Toeristenbelasting

We heffen een toeristenbelasting op nachtverblijf. De logiesverstrekker mag deze belasting verhalen op degene die overnacht. Dit heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting](#).

In de Perspectiefnota heeft u besloten om de toeristenbelasting voor hotels, vakantiewoningen en B&B's vanaf 2023 te verhogen naar € 2,35 p.p.p.n. We gaan de aantallen overnachtingen jaarlijks monitoren om te kijken of en welke effecten dit heeft op de ontwikkeling van de aantallen.

WOO

Deze openbaarheidsparaagraaf is een verplichting vanuit de Wet open overheid (Woo). In de jaarlijkse begroting besteden we in deze paragraaf aandacht aan de beleidsvoornemens voor de Woo. In deze jaarrekening doen we verslag van de uitvoering in relatie tot de beleidsvoornemens.

Waarom de Woo?

Plezierig wonen en werken in gemeente Heerenveen: daar gaan we voor. Hiervoor is een goede service aan inwoners, ondernemers en de raad onmisbaar. Net als een goede, efficiënte samenwerking tussen collega's in de organisatie. We willen daarom informatie brengen, delen en halen wanneer anderen die nodig hebben. Op elk moment, zo efficiënt mogelijk, accuraat voor hun situatie en op een manier die transparant én betrouwbaar is. De Wet open overheid draagt hieraan bij.

Wat is de Woo?

De Wet open overheid biedt inwoners de mogelijkheid om informatie op te vragen en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Je kunt stellen dat de Woo het recht regelt op informatie over alles wat wij als gemeente doen.

Het doel van de Woo is om alle (semi-)overheidsinstanties transparanter te maken, dus ook Gemeente Heerenveen. De informatie is hierdoor straks beter:

- vindbaar;
- uitwisselbaar;
- te archiveren;
- en toegankelijk.

Hoe werkt de Woo?

De Wob regelde vooral het op verzoek (passief) openbaar maken van informatie. Dit kan ook nog steeds via de Woo. Het verschil zit hem in de actieve openbaarmaking. De Woo verplicht overheden om actief - dus uit eigen beweging - bepaalde informatie openbaar te maken. Het gaat voor gemeenten om documenten in elf informatiecategorieën, namelijk: raadsstukken, wet- en regelgeving, bestuursstukken, convenanten, organisatie-informatie, jaarplannen en -verslagen, Wob-/Woo-verzoeken, adviezen, onderzoeken, beschikkingen en klachten.

Wat is er tot nu toe gedaan?

Ter voorbereiding op de Woo hebben we eind 2020 een eerste impactanalyse gedaan. Toen de ingangsdatum van de Woo eind 2021 bekend werd, hebben we de impactanalyse geactualiseerd en gecombineerd met een verdiepende analyse. Zo ontstond een actueel beeld, als goede basis voor vervolgstappen. De impactanalyse laat zien dat de invoering van de Woo veel van onze gemeente vraagt. Het gaat met name om een cultuurverandering, door het verplicht openbaar maken van documenten in elf informatiecategorieën en de eisen die hieraan worden gesteld. Naar inschatting van het Rijk, kost het verplicht openbaar maken vijf jaar. De actieve openbaarmaking van de elf informatiecategorieën voeren we gefaseerd in bij koninklijk besluit.

Een voorwaarde voor het actief openbaar maken van informatie is dat de informatiehuishouding op orde moet zijn. Een herbevestiging van de Archiefwet 1995 staat gepland voor vervanging in 2024. De documenten moeten digitaal toegankelijk zijn,

en in eenvoudig taalgebruik geschreven. Het Rijk schat in dat hiervoor acht jaar nodig is.

Via een collegebesluit van 26 april 2022 zijn alle noodzakelijke vereisten voor de invoering van de Woo per 1 mei 2022 geregeld. Zo zijn contactpersonen Woo aangewezen, door de taken te beleggen bij Publieksvoorlichting, vakafdelingen en bij Juridische zaken & Inkoop.

In de raadsbrief van 28 april 2022 bent u geïnformeerd over de invoering van de Woo en wat dit betekent voor de raad en voor de gemeentelijke organisatie.

Op 1 december 2022 besloot uw raad om:

- de implementatie van de Wet open overheid vast te stellen op het ambitieniveau Basis, met de mogelijkheid om per situatie meer informatie te publiceren op de niveaus Medium en Plus, vanuit het oogpunt van efficiency en effectiviteit;
- de fasering bij koninklijk besluit als leidraad te nemen;
- het beschikbare budget door het Rijk als uitgangspunt te nemen voor de financiering.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De onderstaande uiteenzetting van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling is bedoeld als een leidraad voor een juiste interpretatie van de in deze jaarrekening gepresenteerde financiële gegevens.

De Gemeentewet en de Provinciewet schrijven voor dat elke gemeente en elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de inrichting en functioneren van het financiële stelsel en de regelgeving met betrekking tot de inrichting van de begrotings- en verantwoordingsstukken van medeoverheden.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het BBV en de (financiële) verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. De financiële verordening 2022 is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering van 3 maart 2022.

De in de jaarrekening 2022 opgenomen tabellen zijn gepresenteerd in duizendtallen en opgenomen in euro's. De genoemde bedragen in de toelichting op de balans zijn, tenzij anders vermeld, afgerond op honderdtallen.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercircularis van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op

persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij kan worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming; te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een voorziening gevormd te worden.

Algemeen

Op grond van de financiële verordening 2022 worden investeringen - met uitzondering van gronden en terreinen - kleiner dan € 10.000 of met een technische levensduur die korter is dan drie jaar niet geactiveerd, maar worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Er wordt gestart met afschrijving op een actief in het begrotingsjaar dat volgt op de datum van ingebruikname.

Krachtens artikel 63, lid 1 BBV dienen alle activa te worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen dienen in mindering te worden gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De verkregen bijdrage wordt in die gevallen als bate verantwoord.

In de balans worden op grond van het BBV onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;

- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden door de gemeente Heerenveen op grond van de financiële verordening 2022 direct ten laste van het resultaat gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Onder activa met een economisch nut wordt verstaan investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid om middelen te genereren of welke (mogelijk) verhandelbaar zijn.

In erfpacht uitgegeven gronden.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het verzamelen van huishoudelijk afval, worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie onder de investeringen met economisch nut. Indien in de heffing bijdragen zijn opgenomen voor de toekomstige vervanging van investeringen voor deze beide taken, dan komen deze gelden in een vervangingsvoorziening. Op het moment dat vervolgens de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaats vindt, worden deze investeringen geactiveerd en worden de bedragen opgenomen in de voorzieningen rechtstreeks op de vervangingsinvesteringen in mindering gebracht. Deze situatie is van toepassing op de riolering, omdat in het tarief van de rioolheffing een component is opgenomen ter dekking van toekomstige investeringen. In de afvalstoffenheffing is geen spaarbedrag voor toekomstige investeringen opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven. De waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd. Investeringsubsidies en andere bijdragen van derden worden in mindering gebracht op het actief (artikel 62, lid 2 BBV). Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd en afgeschreven in 40 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en daarop wordt dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en overige uitzettingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1e van de BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats.

Flottende activa

Voorraden

Onderhanden werk

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst geldt de percentage of completion (poc) methode. Deze methode houdt rekening met de specifieke kenmerken van de gemeentelijke grondexploitaties en de (financiële) fase waarin de grondexploitatie zich bevindt. De tussentijdse winst wordt berekend op basis van de kosten en opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. De totale winst wordt aan de reeds

verkochte kavels van de individuele grondexploitatie toegerekend. Er kan geen sprake zijn van gerealiseerde winst als nog geen gronden verkocht zijn. De realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie is daarbij leidend.

Eventueel te verwachten verliezen op complexen zijn in mindering gebracht op de boekwaarde of er is daarvoor een voorziening voor verlies getroffen.

Overige grond- en hulpstoffen

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is hierop een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inbaarheid. Voor openstaande publiekrechtelijke vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van ervaringscijfers (gebaseerd op de laatste 5 jaar).

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat over 2022. Conform de verslaggevingsvoorschriften wordt het saldo van de rekening van baten en lasten separaat in de balans onder het eigen vermogen verantwoord. Een nadere uiteenzetting van de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans. Reserves worden gevormd en bestemd overeenkomstig de door de raad genomen raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van (gewezen) wethouders is echter tegen de contante waarden van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De voorzieningen zijn conform artikel 44 van het BBV onderverdeeld in de volgende vijf categorieën:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een

- voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende jaar.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit 'vooruitontvangen bedragen' en 'nog te betalen bedragen'. Beide posten worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Op grond van artikel 53, lid a van het BBV worden in de toelichting op de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Gegarandeerde en gewaarborgde geldleningen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Tevens zijn hier de gemeentelijke garantstellingen (achtervang) vermeld.

Gebeurtenissen na balansdatum

Of een 'gebeurtenis na balansdatum' moet worden verwerkt in de jaarrekening is afhankelijk van het tijdstip waarop deze gebeurtenis zich voordoet en de impact daarvan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebeurtenissen die:

- *tijdens het opstellen van de jaarrekening plaats hebben gevonden:*
tot en met de formele opmaakdatum van de jaarrekening worden 'de gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum' in de jaarrekening opgenomen.
- *ontstaan na het opstellen van de jaarrekening tot het moment van vaststelling door de raad:*
na de formele opmaakdatum moet alleen de jaarrekening worden aangepast 'voor zover de gebeurtenissen na balansdatum onontbeerlijk zijn voor het inzicht', ofwel van materieel belang zijn.

Exploitatie

De baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen. Conform de voorschriften van het BBV wordt het zogenaamde stelsel van baten en lasten gehanteerd.

De begrotingscijfers 2022 zijn ontleend aan de door de raad vastgestelde primitieve begroting en aan de in 2022 doorgevoerde begrotingswijzigingen. In het verantwoordingsjaar 2022 zijn 20 bestuurlijke begrotingswijzigingen geweest.

De lasten en de baten worden tegen de nominale waarde toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden genomen zodra ze voorzienbaar zijn. Winsten worden eerst verantwoord zodra ze gerealiseerd zijn. De afschrijvingslasten worden conform de afschrijvingstermijnen berekend.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

(Bedragen x €
1.000)

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>	<u>14.954</u>	<u>13.859</u>
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden	14.954	13.859
<u>Materiële vaste activa</u>	<u>118.078</u>	<u>118.741</u>
• Investerings met een economisch nut	62.690	65.924
• Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	17.926	17.685
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	37.463	35.132
<u>Financiële vaste activa</u>	<u>12.482</u>	<u>12.758</u>
• Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	12.281	12.281
• Overige langlopende leningen	201	375
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	102
Totaal vaste activa	145.515	145.358
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>	<u>13.826</u>	<u>23.210</u>
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	13.815	23.197
• Gereed product en handelsgoederen	11	13
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	<u>55.078</u>	<u>40.182</u>
• Vorderingen op openbare lichamen	10.461	10.579
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	41.256	22.761
• Overige vorderingen	3.360	6.841
<u>Liquide middelen</u>	<u>1.468</u>	<u>1.271</u>
<u>Overlopende activa</u>	<u>10.425</u>	<u>10.472</u>
• Voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	1.157	1.336
- overige Nederlandse overheidslichamen	373	774
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	8.894	8.361
Totaal vlottende activa	80.796	75.134
Totaal activa	226.312	220.492
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969	-	96

(Bedragen x €
1.000)

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>	<u>63.758</u>	<u>57.016</u>
• Algemene reserve	56.635	43.647
• Bestemmingsreserves	2.186	2.123
• Nog te bestemmen resultaat	4.937	11.246
<u>Voorzieningen</u>	<u>24.356</u>	<u>22.060</u>
<u>Vaste schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>108.979</u>	<u>114.083</u>
• Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen;	108.967	114.071
• Waarborgsommen	12	12
Totaal vaste passiva	197.093	193.159
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>7.045</u>	<u>5.078</u>
• Overige schulden	7.045	5.078
<u>Overlopende passiva</u>	<u>22.174</u>	<u>22.255</u>
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	11.377	10.356
• Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	5.328	6.902
- overige Nederlandse overheidslichamen	4.986	3.616
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	484	1.381
Totaal vlottende passiva	29.219	27.333
Totaal passiva	226.312	220.492
Garant- en borgstellingen	249.662	281.469

Toelichting op de balans

Activa

De activa omvatten alle bezittingen van de gemeente. De activa worden onderverdeeld in vaste activa en vlottende activa. Vaste activa zijn bezittingen van de gemeente die voor langere tijd dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering; in het algemeen kan worden gesteld dat indien de bezittingen voor langer dan 1 jaar dienstbaar zijn, deze als vaste activa worden beschouwd.

Het begrip vlottende activa wordt gehanteerd voor alle bezittingen van de gemeente welke over het algemeen korter dan 1 jaar dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering.

Vaste activa

Het verloopoverzicht van de vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2021	Inves- teringen	Des-inves- teringen	Afschrij- vingen/ aflos- singen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2022
Immateriële vaste activa	13.859	1.555	-	-460	-	-	14.954
Materiële vaste activa	118.741	9.483	-1.782	-5.596	-2.768	-	118.078
Financiële vaste activa	12.758	-	-102	-23	-	-150	12.482
Totaal vaste activa	145.358	11.038	-1.884	-6.079	-2.768	-150	145.515

Hierna worden de afzonderlijke posten binnen de vaste activa inhoudelijk toegelicht. Voor een nadere specificatie van de vaste activa wordt ook verwezen naar de staat van investeringen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben in z'n algemeenheid betrekking op kosten samenhangende met het sluiten van geldleningen, kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Het verloopoverzicht van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2021	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald	-	-	-	-	-	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	13.859	1.555	-	-460	-	-	14.954
Totaal immateriële vaste act.	13.859	1.555	-	-460	-	-	14.954

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Een groot deel van de boekwaarde per 31 december 2022 van de 'bijdragen aan activa in eigendom van derden' (€ 14,9 miljoen) bestaat uit de boekwaarde van de bijdrage aan het gemeentelijke sportcentrum.

De oorspronkelijke bijdrage in het gemeentelijke sportcentrum bedroeg € 9.215.000. Deze bijdrage wordt in 40 jaar annuïtair afgeschreven. De jaarlijkse annuïteit bedraagt € 284.700. Binnen dit bedrag is voor 2022 een bedrag aan afschrijvingen beschikbaar van € 184.900. Per 31 december 2022 bedraagt de boekwaarde nog € 6.470.700.

Drie andere belangrijke onderdelen van deze post hebben betrekking op 'Uitbreiding en nieuwbouw Bornego College (€ 1.436.700), 'Nieuwbouw SBO' (€ 3.795.600) en

'Sportcomplex Nieuwehorne' € 1.495.800). Deze bijdragen worden hier verantwoord omdat de gemeente geen eigenaar is van de betreffende gebouwen, maar alleen een geldelijke bijdrage beschikbaar heeft gesteld voor de realisering van de uitbreiding/nieuwbouw.

Er is in 2022 een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de vervanging van de ijsvloer, de boarding en de luchtbehandelingsinstallatie van de IJshockeyhal van Thialf. Deze investering heeft een boekwaarde van € 1.555.000.

Recapitulerend kan van de 'bijdragen in eigendom van derden' het volgende overzicht worden verstrekt:

(Bedragen x € 1.000)

Specificatie bijdragen aan activa in eigendom van derden	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Verb. dorps huis Haskerdijken	48	-	-	-2	-	-	45
Glasvezelkabel Provincie	160	-	-	-5	-	-	155
Participatie Gem. Sportcentr. bv.	6.656	-	-	-185	-	-	6.471
Uitbreiding Bornego College	1.268	-	-	-64	-	-	1.204
Bornego Beugel comp. BTW	20	-	-	-1	-	-	19
Nieuwbouw - bijdrage SBO	3.939	-	-	-144	-	-	3.796
Nieuwbouw Bornego College	222	-	-	-8	-	-	214
Sportcomplex Nieuwehorne	1.547	-	-	-52	-	-	1.496
IJshockeyhal Thialf 2022	-	1.555	-	-	-	-	1.555
Totaal bijdr. act. eigend.derd.	13.859	1.555	-	-460	-	-	14.954

Materiële vaste activa

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften dienen de materiële vaste activa te worden verbijzonderd naar materiële vaste activa met een economisch nut en materiële vaste activa met een maatschappelijk nut. Daarnaast dient ook inzichtelijk te worden gemaakt voor welk bedrag aan investeringen met een economisch nut een heffing kan worden geheven. Het verloopoverzicht van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Invest. economisch nut	65.924	3.026	-2.374	-3.531	-354	-	62.690
Invest. econ. nut, waarv. heffing	17.685	444	593	-741	-56	-	17.926
Invest. maatschappelijk nut	35.132	6.013	-	-1.324	-2.358	-	37.463
Totaal materiële vaste activa	118.741	9.483	-1.782	-5.596	-2.768	-	118.078

De boekwaarde van de investeringen met economisch nut per 31-12-2021 is € 12.100 hoger dan in de jaarrekening van 2021 en de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut per 31-12-2021 € 12.100 lager. Dit komt doordat er een herrubricering is geweest van speeltoestellen naar de juiste rubriek. Deze verschuiving heeft geen financiële gevolgen.

Erfpachtgronden

In onderstaand overzicht is aangegeven welke activa opgenomen onder de investeringen met economisch nut in erfpacht zijn uitgegeven.

(Bedragen x € 1.000)

Waarvan in erfpacht uitgegeven	Boek-waarde 31-12-2021	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Industrieterrein "Het Kanaal"	26	-	-	-	-	-	26
Tjalleberd "De Eide"	17	-	-	-	-	-	17
Totaal in erfpacht uitgegeven	43	-	-	-	-	-	43

De volgende gronden zijn door de gemeente in erfpacht uitgegeven:

- Industrieterrein 'Het Kanaal' (1.275 m²);
- Tjalleberd 'De Eide' (22 m²).

De totale waarde van de erfpachtgronden bedraagt per 31 december 2022 zoals blijkt uit bovenstaand verloopoverzicht afgerond € 43.000. De waardering per vierkante meter (ruim € 32) is daarmee ten opzichte van voorgaande jaren ongewijzigd.

Investerings met een economisch nut

Het verloopoverzicht van de investeringen met een economisch nut, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings met een economisch nut	Boek-waarde 31-12-2021	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	8.372	-	-2.374	-16	-	-	5.982
Woonruimten	107	-	-	-7	-	-	99
Bedrijfsgebouwen	49.750	2.077	-	-2.246	-202	-	49.378
Grond-, weg- en waterb. werk.	905	484	-	-51	-152	-	1.186
Vervoermiddelen	2.080	180	-	-399	-	-	1.861
Machines, appar. en installaties	3.069	284	-	-701	-	-	2.651
Overige materiële vaste activa	1.642	-	-	-110	-	-	1.532
Totaal economisch nut	65.924	3.026	-2.374	-3.531	-354	-	62.690

Gronden en terreinen

Tot de gronden en terreinen behoren onder andere de gronden voor schoolgebouwen, begraafplaatsen, gemeentelijke grondbank en overige gemeentelijke eigendommen. In beginsel wordt op gronden en terreinen niet afgeschreven. Alleen op de grond "uitbreiding begraafplaats Schoterhof" en "terreininrichting Park ten Woude" wordt afgeschreven. De verlaging van €2,3 miljoen is het gevolg van de inbreng van grond in de grondexploitatie ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Klaverblad Noord Oost.

Woonruimten

De gemeente heeft een aantal woonruimten in eigendom. In 2022 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Bedrijfsgebouwen

Hiertoe behoren onder meer de gebouwen voor huisvesting van de gemeentelijke organisatie (personeel en materieel), het Posthuis, het museum Heerenveen, (voormalige) schoolgebouwen, multifunctionele centra, sportaccommodaties, de parkeergarage op het Geert Willigensplein en overige gebouwen waar bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden. De grootste investering die in het boekjaar 2022 heeft plaatsgevonden betreft de investering in bouwkundige aanpassingen aan het gebouw van OSG Sevenwolden, de Duisterhoutschool en de Buitenkans. (In totaal € 1,7 miljoen). Voor de Duisterhoutschool en de Buitenkans is een bijdrage van het Rijk van in totaal € 202.000 ontvangen voor het aanbrengen van ventilatie in deze scholen.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Dit betreffen de investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken met een economisch nut. De boekwaarde bestaat volledig uit de investeringen in kunstgras- en sportvelden. In totaliteit is er in 2022 voor € 484.200 geïnvesteerd in een tweetal kunstgrasvelden. Er is hiervoor een bijdrage in rekening gebracht bij V.V. Heerenveen van € 152.000.

Vervoermiddelen

De post vervoermiddelen betreft voornamelijk het materieel dat ingezet wordt bij het wijkbeheer. De investering in 2022 heeft betrekking op de aanschaf van een elektrische bestelauto, een tractor en schaftwagens voor in totaal € 180.400.

Machines, apparaten en installaties

Hiertoe behoren onder meer de computers en installaties van het gemeentelijk apparaat, het Posthuis, de parkeergarage op het Geert Willigensplein en de parkeerautomaten en het materieel van de afdeling Wijkbeheer. De belangrijkste investeringen in 2022 hadden betrekking op de kosten samenhangende met de investeringen in:

- Nieuw camerasysteem voor de parkeergarage (€53.000);
- Materieel ten behoeve van gladheidsbestrijding (€ 111.500);
- Hard- en software (€ 89.100);
- Een upgrade van het telefonieplatform (26.400)

Overige materiële vaste activa

Deze activa omvatten voornamelijk de met de aanschaf van zonnepanelen, aanleg van het glasvezelnetwerk, inventaris gymnastieklokalen en met theaterinventaris gepaard gaande kosten. Hiervoor zijn in 2022 geen investeringen gedaan.

Investerings met een economisch nut; heffingen

Het verloopoverzicht van de investeringen met een economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden geheven, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Des-investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterb. werk.	17.685	444	593	-741	-56	-	17.926
Totaal economisch nut, heff.	17.685	444	593	-741	-56	-	17.926

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen zoals die in 2022 voor dit onderdeel zijn verricht, hebben betrekking op klimaatmaatregelen (€ 358.400), uitbreiding van het rioleringsstelsel (€ 86.700), en vervangingsinvesteringen voor zowel riolering (€ 468.000) als rioolgemalen (€ 191.300). De vervangingsinvestering voor riolering wordt voor € 66.900 gefinancierd vanuit de hiervoor getroffen voorziening ten behoeve van (toekomstige) vervangingsinvesteringen en is in mindering gebracht op de investering. Voor de klimaatmaatregelen is er een bijdrage van derden ontvangen (€ 56.300).

Investeringen met een maatschappelijk nut

Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 moeten alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereedkomen, geactiveerd worden. Dit betekent een geleidelijke invoering, met als gevolg dat pas over 30 tot 40 jaar alle investeringen op een identieke manier op de balans worden opgenomen en worden afgeschreven. Een van de consequenties van deze wijziging is dat de kapitaallasten sterk stijgen. Hier staat tegenover dat er geen eenmalige investeringsuitgaven ten laste van de exploitatie meer plaatsvinden. Feitelijk is er dus sprake van een verschuiving van de lasten.

Door de geleidelijke invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek onderscheid gemaakt in de activa in de openbare ruimte met maatschappelijke nut met een aanschafdatum van voor 1 januari 2017 en een aanschafdatum van na 1 januari 2017.

(Bedragen x € 1.000)

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2021	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Aanschaf voor 1 januari 2017	12.339	-	-	-664	-	-	11.674
Aanschaf na 1 januari 2017	22.794	6.013	-	-660	-2.358	-	25.789
Totaal maatschappelijk nut	35.132	6.013	-	-1.324	-2.358	-	37.463

Het verloopoverzicht van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2021	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	22	-	-	-	-	-	22
Grond-, weg- en waterb. werk.	35.032	6.013	-	-1.297	-2.358	-	37.390
Machines, appar. en installaties	78	-	-	-27	-	-	51
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal maatschappelijk nut	35.132	6.013	-	-1.324	-2.358	-	37.463

Gronden en terreinen

Tot de gronden en terreinen met een maatschappelijk nut behoort de grond van het parkeerterrein ten noorden van de K.R. Poststraat. In beginsel wordt op gronden en terreinen niet afgeschreven. In 2022 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De in het boekjaar 2022 gedane investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken met een maatschappelijk nut hebben met name betrekking op:

- Heerenveen Beter Bereikbaar, verbeteringen A32 (€ 1.704.600);
- Bruggen en oevers (€ 952.900);
- Verhardingen wegen en herinrichtingen openbare ruimte (€ 1.995.400);
- Verledden openbare verlichting (€ 873.000);
- Bestedingen in het kader van de Subsidieregeling Strategisch Plan Verkeersveiligheid (€ 209.700)

In 2022 is er bij een tweetal investeringen sprake van een bijdrage van derden. Deze bijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. De ontvangen bijdragen hebben betrekking op:

- Heerenveen Beter Bereikbaar, verbeteringen A32 (€ 1,704.600);
- Subsidieregeling Strategisch Plan Verkeersveiligheid (€ 81.500).

Machines, apparaten en installaties

Hiertoe behoren diverse technische (regel)installaties in de openbare ruimte. In 2022 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan per ultimo december 2022 uit:

(Bedragen x € 1.000)

Financiële vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2021	Inves- teringen	Des-inves- teringen	Aflos- singen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2022
Kap.verstrekk. aan deelnemingen	12.281	-	-	-	-	-	12.281
Overige langlopende geldlening.	375	-	-	-23	-	-150	201
Overige uitzettingen >1 jaar	102	-	-102	-	-	-	-
Totaal financiële vaste activa	12.758	-	-102	-23	-	-150	12.482

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	Boek- waarde 31-12- 2021	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Aflos- singen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2022
Participatie Thialf	1.500	-	-	-	-	-	1.500
Voorziening participatie Thialf	-1.500	-	-	-	-	-	-1.500
Aand.kap. gem. sportcentrum	18	-	-	-	-	-	18
Deelname Sportstad H'veen	11.900	-	-	-	-	-	11.900
Deeln. IJshockeyhal Thialf	18	-	-	-	-	-	18
Aand. Afvalsturing Friesland N.V.	54	-	-	-	-	-	54
Aand. Bank voor Ned. Gem.	128	-	-	-	-	-	128
Aand. Afvalsturing Friesland NV	16	-	-	-	-	-	16
Aandelen BNG NV	22	-	-	-	-	-	22
Deelneming Friesland Milieu	125	-	-	-	-	-	125
Totaal kap.verstrekk.deeln.	12.281	-	-	-	-	-	12.281

In verband met een mogelijk risico van oninbaarheid is ten behoeve van deze balanspost een voorziening getroffen van € 1.500.000 inzake 'Thialf'. Op grond van de verslaggevingsvoorschriften wordt deze voorziening voor wat betreft de presentatie in de balans in mindering gebracht op het activum.

Overige langlopende geldleningen u/g

De overige langlopende geldleningen kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Overige langlopende geldleningen (UG)	Oorspr. Bedrag	Einde lening	Rente %	Saldo 31- 12-2021	Saldo 31- 12-2022	Rente- opbr.
Hypothecaire geldlen. personeel	14.539	n.v.t.	div.	116	99	4
Lening vrouwenvoetbal	150	2027	0,70%	150	150	-
Voorziening lening vrouwenvoetbal				-	-150	-
Lening H'veense Boys	119	2032	1,00%	109	102	1
Totaal over.langl.geldleningen	14.808			375	201	5

In totaliteit is € 24.000 aan aflossingen ontvangen in 2022. Deze zijn in mindering gebracht op de uitstaande leningen en verklaart het verschil tussen de boekwaarden per 31-12-2021 en 31-12-2022.

In verband met een mogelijk risico van oninbaarheid is ten behoeve van deze balanspost een voorziening getroffen van € 150.000 inzake 'Lening vrouwenvoetbal'. Op grond van de verslaggevingsvoorschriften wordt deze voorziening voor wat betreft de presentatie in de balans in mindering gebracht op het activum.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	Aanschafwaarde	Slotkoers 31-12-2021	Slotkoers 01-12-2022	Marktwaaarde 31-12-2021	Marktwaaarde 31-12-2022
Obligaties St. Samenwerk	27	108,54%	-	29	-
Effecten gr.boek nat.schuld 2,5%	75	273,00%	-	405	-
Effecten gr. nat.schuld 3%		330,00%	-	28	-
Totaal overige uitzettingen	102			462	-

De obligaties en effecten zijn in 2022 verkocht. De opbrengst hiervan bedroeg in totaal € 456.000.

VLottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(Bedragen x € 1.000)

Voorraden	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Bouwgronden in exploitatie	23.197	13.815
Gereed product en handelsgoederen	13	11
Totaal voorraden	23.210	13.826

Bouwgrond in exploitatie

De boekwaarde van de diverse in exploitatie genomen bouwgronden is in het afgelopen verantwoordingsjaar met € 9,4 miljoen gedaald. In onderstaande tabel wordt het één en ander gespecificeerd per bouwgrond weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Specificatie bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2021	Uitgaven	Inkomsten	Voorziening	Resultaat	Boekwaarde 31-12-2022
Tjalleberd - De Eide	565	336	-42	-177	177	1.036
De Fjilden Nieuwehorne	850	165	-1.342	-70	70	-258
Fedde Schurerplein	575	12	-4	95	-95	489
Schoollocaties Jubbega	317	34	-	-74	74	425
Tellegebied	-387	23	-	38	-38	-402
Haskerdijken	150	7	-	51	-51	105
Skoatterwâld fase 1+2	2.360	183	-1.106	1.053	-1.053	385
Skoatterwâld fase 3	8.986	1.690	-3.816	541	-541	6.319
Subtotaal wonen	13.416	2.450	-6.309	1.457	-1.457	8.099
Heerenveen Oost Stadiongebied	3.473	112	-	1.913	-1.913	1.672
De Kavels	588	22	-1.186	-	530	-47
IBF II	5.048	213	-7.640	-	3.060	682
Spikerboor Zuid	-203	2	-	-	100	-101
KNO	876	2.705	-71	-	-	3.510
Subtotaal werken	9.782	3.054	-8.897	1.913	1.777	5.715
Totaal bouwgronden in exploit.	23.197	5.504	-15.206	3.370	320	13.815

Voor een verdere toelichting per complex word verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Gereed product en handelsgoederen

De per 31 december 2022 aanwezige voorraden van het Posthuis zijn verantwoord onder de gereed product en handelsgoederen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van maximaal één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	10.579	10.461
Rekening-courantverhouding met het Rijk	22.761	41.256
Overige vorderingen	6.841	3.360
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	40.182	55.078

Vorderingen op openbare lichamen

Eind 2022 bedragen de vorderingen op openbare lichamen € 10.461.400 Dit betreft grotendeels de vordering op het btw-compensatiefonds (BCF) voor een bedrag van € 8.168.600. Daarnaast een bedrag van € 2.292.900 aan overige vorderingen op openbare lichamen waarvan de grootste vorderingen betrekking hebben op:

- Aanvullende algemene uitkering 2022 (€ 1.796.700);
- Vergoeding voor hekkelen, Wetterskip Fryslân (€ 130.000);
- Veiligheidsregio Fryslân (€ 141.800);

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk

Op 31 december 2022 is een bedrag van € 41.256.500 gestald in 's Rijks schatkist. Eind 2021 bedroeg de uitzetting in 's Rijks schatkist € 22.761.100.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Een bepaald bedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, het zogenaamde drempelbedrag, mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor de gemeente Heerenveen is dit een bedrag van € 3.648.600. Zoals uit de benutting drempelbedrag schatkistbankieren blijkt, is er in geen van de kwartalen van 2022 sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1) Op dagb. buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	468	536	454	439
(2) Drempelbedrag	3.649	3.649	3.649	3.649
(2 -/- 1) Benutting van het drempelbedrag	3.180	3.112	3.194	3.209
Overschrijding van het drempelbedrag?	Nee	Nee	Nee	Nee

Overige vorderingen

Het saldo van de overige vorderingen bestaat uit de openstaande debiteuren ultimo 2022 en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Debiteuren algemeen	2.300	2.045
<i>Af: voorziening dubieuze debiteuren</i>	-79	-83
Debiteuren gemeentelijke belastingen	4.712	1.478
<i>Af: voorziening dubieuze debiteuren belastingen</i>	-98	-79
Debiteuren sociale zaken	6	
Overige vorderingen	-	-
Totaal overige vorderingen	6.841	3.360

Debiteuren algemeen

De grootste vorderingen ultimo 2022 hebben betrekking op:

- Ontvangsten belparkeren november en december 2022 (€ 250.300);
- Afrekening parkeerbeheer oktober 2022 (€ 487.500).
- Voetbalvereniging Heerenveen (€ 183.500)
- Zwanenburg projecten B.V. (€ 171.600)

Daarnaast is bij de algemene debiteuren rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. In 2022 is voor een bedrag van € 5.100 aan vorderingen oninbaar verklaard en afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren. Tevens is berekend dat op basis van de openstaande debiteurenpositie dat er een bedrag van € 9.500 aan de voorziening dubieuze debiteuren toegevoegd dient te worden op basis van de openstaande debiteuren per 31-12-2022, per saldo neemt de voorziening toe met een bedrag van € 4.400 ten opzichte van 2022.

Debiteuren gemeentelijke belastingen

De omvang van de gemeentelijke belastingdebiteuren ultimo 2022 is fors gedaald ten opzichte van voorgaand boekjaar. Het saldo van vorig jaar bestond voor € 3,3 miljoen uit precariobelasting voor kabels en leidingen, welke per 2022 afgeschaft is. De grootste vorderingen ultimo 2022 hebben betrekking op:

- Nog te ontvangen toeristenbelasting (€ 275.100);
- Overige belastingdebiteuren (€ 1.203.100).

Ook bij de belastingdebiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. In 2022 is voor een bedrag van € 75.000 aan vorderingen oninbaar verklaard en afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren. Daarnaast is berekend dat er weer een bedrag van € 56.300 aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren toegevoegd dient te worden op basis van de openstaande belastingdebiteuren per 31-12-2022, per saldo neemt de voorziening af met een bedrag van € 18.700 ten opzichte van 2022.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(Bedragen x € 1.000)

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	4	3
Banksaldi	1.267	1.465
Totaal liquide middelen	1.271	1.468

Overlopende activa

De post overlopende activa bevat de volgende posten:

(Bedragen x € 1.000)

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te ontvangen bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	2.110	1.530
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	8.361	8.894
Totaal overlopende activa	10.472	10.425

Nog te ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen. De post 'nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel' is gepresenteerd in onderstaand overzicht

(Bedragen x € 1.000)

Nog te ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Afrekening TOZO 2020	1.283	-	1.283	-
Toeslagenaffaire	26	14	20	21
Middelen Niet Gesprongen Explosieven (NGE)	26	-	26	-
Bekostigingsreg. opvang ontheemden Oekraïne	-	1.067	-	1.067
Specifieke uitkering stimulering sport	-	69	-	69
Nog te ontvangen van het Rijk	1.336	1.150	1.329	1.157
TOZO middelen Leeuwarden	732	226	732	226
Naleving controle coronatoegangsbewijzen	42	-	42	-
Covid-19 ger. onderwijsvertragingen	-	148	-	148
Nog te ontv. overige overheid	774	373	774	373
Totaal nog te ontv. voorschotbedragen	2.110	1.523	2.104	1.530

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Dit betreffen de overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen. De grootste posten ultimo 2022 hebben betrekking op:

- Nog te ontvangen bedragen (€ 6.753.000), w.o.:
 - TOZO-debiteuren/kapitaalverstrekkingen 2022 (€ 886.200);
 - Beschermd wonen (€ 894.000)
 - Afrekening Caparis fairdeal (€ 536.500);
 - Recht Nedvang 2^e half jaar 2022 (314.000);
 - Nog te ontvangen rente schatkistbankieren 2022 (€ 147.300);
 - Nog te verrekenen bedragen soza-crediteuren 2022 (€818.900);
 - Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2022 (€ 567.400);
 - Diverse posten op gebied van afvalinzameling 2022 (€ 212.500);
 - Budget zwerfafvalconvenant 2022 (€ 58.000);
- Vooruitbetaalde bedragen (€ 2.141.500), w.o.:
 - Bijdrage begeleid werken januari/februari 2023 (€ 1.363.500);
 - Softwarelicenties 2023 (€ 93.800);
 - Softwarelicenties 2023 en 2024 VMware (€ 205.000);
 - Contributie VNG 2023 (€80.400);

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. In overeenstemming met artikel 54 van het BBV is de aard en de reden van iedere reserve toegelicht.

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer voor eventuele rekeningtekorten en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen van de gemeente Heerenveen. Per 31 december 2022 bedraagt de algemene reserve € 56,6 miljoen. Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de reserve gedurende het verslagjaar

(Bedragen x € 1.000)

Algemene reserve	Boek- waarde 31-12- 2021	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2022
Algemene reserve	43.647	13.484	-11.782	-	11.286	56.635
Totaal algemene reserve	43.647	13.484	-11.782	-	11.286	56.635

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. De precieze doelstelling per reserve staat beschreven in de notitie 'Reserves en Voorzieningen'. In de jaarstukken wordt deze doelstelling daarom slechts kort toegelicht. Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de bestemmingsreserves gedurende het verslagjaar

(Bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserves	Boek- waarde 31-12- 2021	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2022
Projecten uit eigen middelen	79	-	-	-	-	79
Sociaal Cult. werk Aengwirden	107	-	-107	-	-	-
Leegst. Kompenije/ MFG Jubbega	77	-	-	-	-	77
Reserve Baggeren	274	65	-	-	-	339
Duurzaamheidsfonds	604	30	-	-	-	635
Mobiliteitsfonds	145	80	-	-	35	260
Frictiekosten concern	762	35	-	-	-	797
Reserve BGT	75	-	-	-	-75	-
Totaal bestemmingsreserves	2.123	210	-107	-	-40	2.186

Projecten uit eigen middelen

Er worden diverse projecten uitgevoerd die niet op de staat van investeringen terechtkomen omdat deze uit eenmalige middelen worden gefinancierd en/of uit subsidies en bijdragen van derden worden gedekt. Nog niet bestede gemeentelijke middelen per ultimo boekjaar worden ten gunste van deze reserve gebracht en in het volgende boekjaar weer beschikbaar gesteld voor de betreffende projecten.

Sociaal Cultureel werk Aengwirden

Het bevorderen van de sociale cohesie in de dorpen van de voormalige gemeente Aengwirden.

Leegstand Kompanije/MFG Jubbega

Dekking voor de huurinkomsten, voortvloeiende uit leegstand, als gevolg van gemeentelijke bezuinigingen.

Reserve Baggeren

Het reserveren van gelden voor het financieren van toekomstige baggerprojecten.

Duurzaamheidsfonds

Om uitvoering te kunnen geven aan de energietransitie zijn middelen nodig. De inkomsten uit de zonneparken worden direct al in deze reserve gestort. De stortingen worden via de verzamelbesluiten en/of begroting aan de gemeenteraad voorgelegd.

Mobiliteitsfonds

De verwachting is dat in de toekomst zich steeds vaker situaties zullen voordoen, waarbij het parkeren op eigen terrein niet te realiseren is. Het 'Mobiliteitsfonds' kan worden ingezet voor die gebieden waar het parkeren moeilijk te realiseren is (met name in het centrum en de schil van Heerenveen).

Friciekosten concern

Het vormen van een buffer voor het opvangen van frictiekosten met betrekking tot personeelskosten.

Reserve BGT

Deze bestemmingsreserve is er voor bedoeld om de kosten die gepaard gaan met de realisatie en implementatie van de Basisregistratie Grootschalige Topografie te dekken.

Gerealiseerd resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten

Dit betreft het gerealiseerde rekeningresultaat 2022 dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. Het gerealiseerde rekeningresultaat in 2022 bedraagt € 4,9 miljoen voordelig.

Voorzieningen

Volgens artikel 55 van de BBV moet de aard en de reden van elke voorziening worden toegelicht. De precieze doelstelling per voorziening staat beschreven in de notitie 'Reserves en Voorzieningen'. In de jaarstukken wordt deze doelstelling slechts kort toegelicht. Het verloop van het totaal van de voorzieningen gedurende het verslagjaar is als volgt:

Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen en te verwachten verliezen

Dit betreffen de voorzieningen voor toekomstige verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

(Bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeg- ingen	Aanwend- ingen	Vrijgeval- len bedragen t.g.v. exploitatie	Boekwaarde 31-12-2022
Gevolgen wet APPA	4.474	436	-	-857	4.053
WGA-fonds	114	-	-	-114	-
Voorziening verlofsparen	-	1.007	-	-	1.007
Voorziening verpl. en verliezen	4.587	1.443	-	-971	5.059
	-	-	-	-	-
Voorz. t.b.v. risico's verplicht.	-	-	-	-	-
Voorziening sportvelden	1.283	603	-1.256	-	629
Onderh. kade- en oeverbesch.	186	51	-28	-82	127
Onderhoud CT Kunstwerken	606	154	-59	-12	688
Voorziening onderh. gebouwen	4.060	1.355	-341	-795	4.278
Voorz. ter egalisatie van kstn.	6.134	2.162	-1.685	-889	5.722
Rioleringen	10.403	845	-	-5.186	6.062
Voorz. toek. vervangingsinvest.	10.403	845	-	-5.186	6.062
Voorziening afvalstoffenheffing	936	473	-	-28	1.381
Egalisatie riolering	-	6.131	-	-	6.131
Voorz. van derden verk. midd.	936	6.604	-	-28	7.512
Totaal voorzieningen	22.060	11.054	-1.685	-7.074	24.356

Gevolgen wet APPA

Deze voorziening is gevormd om te voorzien in de pensioenaanspraken die (voormalige) wethouders of hun nabestaanden hebben op de gemeente Heerenveen. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de totale pensioenverplichtingen. De gehanteerde disconteringsvoet voor de toekomstige pensioenen voor 2022 bedraagt 2,563% (in 2021 was deze 0,551%) . Voor de reeds ingegane pensioenen zijn de grondslagen voor de wettelijke tarieven gebruikt met een rekenrente van 3,150% (in 2021 was deze 0,301%) (bron: berekening door APG).

WGA-fonds

Deze voorziening was ter dekking van de kosten van WGA-uitkeringen voor arbeidsongeschikte werknemers in de zin van de WGA die voor eigen rekening komen. In verband met het ontbreken van meerjarige WGA-verplichtingen is de voorziening in 2022 komen te vervallen. Financiële gevolgen door eventuele nieuwe gevallen zijn afgedekt middels de WGA-verzekering via Loyalis.

Voorziening verlofsparen

In overeenstemming met de Notitie Arbeidskostengerelateerde verplichtingen van de commissie BBV dient een voorziening te worden gevormd voor alle arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarbij sprake is van een ongelijkmatig patroon. Deze voorziening is daarom gevormd voor:

- De verplichting die ontstaat naar aanleiding van het spaarverlof zoals dat vanaf 2022 van toepassing is.
- Het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi. Dit verlof kent geen verjaringstermijn.

Voorzieningen ter dekking van risico's

Dit betreffen de voorzieningen voor de op de balansdatum bestaande risico's met betrekking tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. Dergelijke voorzieningen zijn voor onze gemeente niet geïdentificeerd.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Dit betreffen de voorzieningen voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het (voorgaande) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van plannen en de looptijd van deze plannen.

Voorzieningen sportvelden

Egalisatie van onderhoudskosten van natuur- en kunstgrasvelden, inclusief atletiekbaan.

Onderhoud kade- en oeverbescherming

Egalisatie van onderhoudskosten ten behoeve van de kade- en oeverbescherming van die kades en oevers die in gemeentelijk eigendom zijn.

Onderhoud civieltechnische kunstwerken

Egalisatie van onderhoudskosten van de civieltechnische kunstwerken die in gemeentelijk eigendom zijn.

Onderhoud gebouwen

Egalisatie van onderhoudskosten van de gebouwen die in gemeentelijk eigendom zijn.

Voorziening ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen

Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld ten behoeve van de toekomstige vervangingsinvesteringen. Als de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaatsvindt, wordt deze investering geactiveerd op de balans. Vervolgens worden de bedragen die zijn opgenomen in de voorziening, rechtstreeks op de vervangingsinvestering in mindering gebracht.

Voorziening toekomstige vervangingsinvesteringen riolering

Dit jaar is de voorziening riolering conform de voorschriften gesplitst in twee voorzieningen, namelijk een voorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen en een voorziening voor de egalisatie van de rioolheffing. De voorziening voor de toekomstige vervangingsinvesteringen wordt vanaf 2022 alleen nog ingezet voor de toekomstige vervangingsinvesteringen in de riolering.

Door het ontbreken van een uitvoeringsprogramma voor riolering in 2022 hebben wij de vervangingsinvesteringen alsnog geactiveerd in 2022 en niet ten laste van de voorziening vervangingsinvesteringen gebracht. Voor de bepaling van de omvang van de voorziening per 31 december 2022 is aansluiting gemaakt met het onderliggende Watertakenplan 2021-2024. Dit betreft de vervangingsinvesteringen welke in de periode 1 januari 2023 en later nog uitgevoerd gaan worden. De vervangingsinvesteringen welke voor 1 januari 2023 waren gepland, maar niet zijn uitgevoerd, zijn vrijgevallen en conform verslaggevingsvereisten toegevoegd aan de voorziening egalisatie rioolheffing (voorziening voor van derden verkregen middelen).

Voorziening ten behoeve van derden verkregen middelen die specifiek besteed worden
Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld voor de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Dit zijn middelen die aan betreffende taakvelden moeten worden besteed, dan wel aan de burger moeten worden teruggegeven.

Voorziening afvalstoffenheffing

Egalisatie ten behoeve van de tarieven afvalstoffenheffing.

Voorziening egalisatie rioolheffing

Deze voorziening wordt ingezet ten behoeve van de egalisatie van de (toekomstige) tarieven rioolheffing. Hiermee voorkomen we grote schommelingen in het tarief van de rioolheffing.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2022.

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bestaan volledig uit onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. In 2022 is in totaliteit € 5,1 miljoen afgelost en zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De totale rentelast met betrekking tot de vaste schulden voor het jaar 2022 bedroeg € 2,7 miljoen (2021: € 2,8 miljoen). De onderhandse leningen bedragen eind 2022 nog € 108,9 miljoen. De onderverdeling is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Onderhandse leningen (OG)	Oorspr. Bedrag	Einde lening	Rente %	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022	Rente-last
NWB (2005)	13.000	2030	3,65%	4.680	4.160	163
NWB (2012)	12.000	2037	3,63%	7.680	7.200	264
NWB (2015)	10.000	2027	0,79%	6.000	5.000	41
BNG (2015)	22.000	2035	1,27%	22.000	22.000	279
BNG (2015)	75.709	2045	2,78%	59.936	57.412	1.633
NWB (2015)	17.400	2045	2,43%	13.775	13.195	328
Binnenl. bank. en ov. fin.instell.	150.109			114.071	108.967	2.709
Totaal onderhandse leningen	150.109			114.071	108.967	2.709

Waarborgsommen

Deze balanspost bestaat uit enkele langlopende (waar)borgsommen. Per 31 december 2022 bedraagt dit gesaldeerd een bedrag van € 11.600.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn de netto-vlottende schulden en de overlopende passiva verantwoord.

Netto vlottende schulden

Onder netto-vlottende schulden worden verstaan die schulden die een rentetypische looptijd kennen die korter is dan één jaar.

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bestaan voornamelijk uit de rekeningcourantverhouding met de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenparken A7 (€ 923.500) en uit de crediteurenpositie van de gemeente Heerenveen (€ 6,1 miljoen).

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	10.356	11.377
Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	10.518	10.314
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.381	484
Totaal overlopende passiva	22.255	22.174

Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar

De verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar bestaan uit de lasten 2022 die pas in 2023 of later tot een betaling zullen leiden. Hieronder vallen bijvoorbeeld de nog te betalen belastingen, nog te betalen sociale premies en de nog te betalen rente. De grootste posten ultimo 2022 hebben betrekking op:

- Nog te betalen kosten Sociaal Domein 2022 (€ 5.811.800);
- Nog te betalen loonkosten en pensioenbijdragen 2022 (€ 3.085.100);
- Nog te betalen btw 2022 (€ 382.200);
- Nog te betalen rente 2022 (€ 661.700);
- Diverse posten op gebied van afvalverwerking (€ 304.000);

Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen. Het verloop is gepresenteerd in het volgende overzicht:

(Bedragen x € 1.000)

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Tijdelijke onderst. toezicht en handhaving	123	-	-	123
Opvang ontheemden Oekraïne	-	2.000	-2.000	-
Controle coronatoegangsbewijzen	-	194	-68	126
Tegemoetkoming verhuurders sportacc.	-	20	-20	-
COVID-19 ger. onderwijsvertragingen	221	-	-221	-
Gem. hulp gedupeerden toesl.problematiek	26	19	-45	-
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2022	1.645	-	-170	1.475
Circulaire ambachtscentra 2020-2022	57	-	-49	8
Aanpak energiearmoede	-	1.163	-	1.163
Platform mijnbouw decentrale overheden	42	-	-23	19
Specifieke uitkering ventilatie in scholen	672	202	-202	672
Regeling reductie energiegebruik woningen	719	-	-719	-
Stimulering verkeersmaatregelen 2022-2023	-	327	-	327
Tijd.overbrug.regeling zelfst.ondern. (TOZO)	1.339	-	-586	753
Wet inburgering 2021	-	320	-146	175
Onderwijsroute 2022	-	43	-29	14
Specifieke uitk. voor lokale Sportakkoorden	68	57	-98	27
Lokale prev.akkoorden en prev.aanpakken	-	4	-4	-
Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	1.991	-	-1.991	-
Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	-	448	-	448
Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	6.902	4.796	-6.370	5.328
Bereikbaarheid gebiedsontw. Heerenveen A32	2.907	3.000	-1.673	4.233
De Friese Aanpak Omgevingsvisies	157	-	-157	-
Aanvalsplan laaggeletterdheid	31	-	-31	-
Subsidieregeling energiecoaches	55	-	-55	-
Regiofonds - Regiodeal Zuidoost-Friesland	125	450	-184	391
Fyts!impuls 2020-2022	66	-	-23	42
Verkeersmanifest 2021 - 2025	46	-	-8	38
Bijdr. vervanging kade Compagnonsvaart	230	-	-230	-
Festival van overmorgen	-	360	-216	144
Dorpsontwikkelingsmethodiek	-	45	-7	38
Dorpsontwikkelingsmethodiek	-	107	-7	100
Ontvangen van overige overheden	3.616	3.962	-2.592	4.986
Totaal ontvangen voorschotbedragen	10.518	8.758	-8.962	10.314

Overige vooruitontvangen bedragen

Dit betreffen de overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen. Einde 2022 bedraagt de post overige vooruitontvangen bedragen € 484.000 miljoen. De grootste post ultimo 2022 heeft betrekking op een vooruitontvangen bedrag voor De Friese Aanpak (omgevingsvisie) dat toebehoort aan boekjaar 2022 (€ 190.100).

Elementen die buiten de balanstelling vallen

Garant- en borgstellingen

Een garantie is een vorm van zekerheidstelling. Het is een overeenkomst waarbij de ene partij (de garant) zich jegens een andere partij (de schuldeiser) verbindt tot nakoming van een verbintenis die een derde (de gegarandeerde) jegens de schuldeiser heeft. Dit is overigens geen vastomlijnd juridisch begrip. Dat geldt wel voor een andere vorm van zekerheidstelling: de borgtocht. Borgtocht is volgens het Burgerlijk Wetboek (artikel 7:850) een overeenkomst waarbij de ene partij (de borg) zich jegens een andere partij (de schuldeiser) verbindt tot nakoming van een verbintenis die een derde (de hoofdschuldenaar) jegens de schuldeiser heeft of zal verkrijgen. Daar waar wordt gesproken van gemeentelijke garantstelling, is formeel sprake van borgtocht.

De gemeente Heerenveen staat per 31 december 2022 nog borg voor een bedrag van circa € 17,0 miljoen. Het bedrag is, conform de jaarverslaggevingseisen, buiten de balans onder de passiva verantwoord.

Gewaarborgde geldleningen

Van de door de gemeente Heerenveen per ultimo 2022 gewaarborgde geldleningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Gewaarborgde geldleningen	Oorspronk. Bedrag	Percentage borgstelling	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022
Stichting Acolade	8.296	100%	587	513
Stichting WoonFriesland	2.997	100%	2.124	1.985
Sportstad Heerenveen B.V.	20.000	100%	14.000	12.667
St. Samenwerking Bevordert Vooruitgang	1.283	100%	1.023	980
Stichting Bibliotheken Mar en Fean	340	100%	113	91
Stichting Leppehiem	2.042	100%	953	817
Totaal gewaarborgde geldleningen	34.958		18.800	17.053

Garanties

WSW

Instellingen op het gebied van zorg- en sociale woningbouw hebben de mogelijkheid leningen aan te trekken via het Waarborgfonds sociale woningbouw (WSW). Hiervoor geldt een achtervangregeling waarvoor ook de gemeente Heerenveen risicodragend is. De omvang van de door Heerenveen gegarandeerde geldleningen bedraagt € 226 miljoen per 31 december 2022.

NHG

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog bestond een groot woningtekort. Naast het bouwen in grote volumes voor de sociale huurmarkt, werd ook het eigen woningbezit gestimuleerd. Om het destijds makkelijker te maken om via een hypotheek voor de aanschaf van een woning te lenen, maar ook om dat voor geldverstrekkers minder riskant te maken, werden door gemeenten garanties afgegeven. Die garantie hield in dat de gemeente zich garant stelde voor de verschuldigde betalingen als de geldlener (de burger) niet meer aan zijn hypothecaire verplichtingen kon voldoen. In 1995 hebben

rijks- en gemeenteoverheid één gemeenschappelijk waarborgfonds opgezet, die overal op dezelfde manier uitvoering gaf aan de hypotheekgarantie: Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW); deze regeling staat beter bekend onder de naam Nationale Hypotheek Garantie (NHG). In 2011 hebben gemeenten zich uit de regeling teruggetrokken en staat het rijk alleen garant voor de kosten.

Op leningen tot 1995 kan de gemeente Heerenveen voor 100% worden aangesproken op het tekort. Op basis van de ontwikkeling van de huizenprijzen in relatie tot de omvang van de restschuld, wordt het risico dat de gemeente Heerenveen nu nog wordt aangesproken op tekorten voor deze hypotheek ingeschat als nihil. Sinds 1995 is de gemeente samen met het rijk aansprakelijk voor eventuele tekorten. Indien het waarborgfonds niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen kan de gemeente Heerenveen voor 50% worden aangesproken om het tekort aan te vullen. Dit geldt voor leningen die na 1994 en vóór 1 januari 2011 zijn afgesloten. De omvang van de door Heerenveen gegarandeerde geldleningen bedraagt naar schatting € 6,8 miljoen per 31 december 2022 (dit op basis van de meest recente gegevens verstrekt door NHG).

Het voorgaande wordt als volgt gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)

Garanties met achtervang	Oorspronk. Bedrag	Percentage borgstelling	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022
Stichting Accolade	159.035	100%	137.202	134.835
St. Habion	8.500	100%	8.500	8.500
Woonzorg Nederland	7.382	100%	5.160	4.967
Stichting WoonFriesland	79.000	100%	72.500	52.500
Stichting Elkien	32.500	100%	32.500	25.000
Totaal WSW-garanties	286.417		255.862	225.802
Leningen tot 1995	pm	100%	-	-
Leningen 1995 tot en met 2010	252.000	50%	6.808	6.808
Leningen vanaf 2011	pm	0%	-	-
Totaal NHG-garanties	252.000		6.808	6.808
Totaal garanties met achtervang	538.417		262.670	232.609

Vermogensinstandhoudingsverklaring Sportstad Heerenveen BV

In 2003 is door de aandeelhouders (gemeente Heerenveen en Sc Heerenveen Vastgoed BV) een vermogensinstandhoudingsverklaring ondertekend. Dit betekent dat, indien het garantievermogen van Sportstad Heerenveen BV niet meer toereikend is, de aandeelhouders het verschil op verzoek van de bank (BNG) moeten aanvullen. Het garantievermogen is opgebouwd uit het aandelenvermogen, de reserves en de achtergestelde leningen.

Verliescompensatie vennootschapsbelasting

De gemeente Heerenveen is met ingang van 2016 gedeeltelijk belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De belangrijkste belastingplichtige activiteit is daarbij het actieve grondbedrijf van de gemeente. Er is een positief resultaat berekend van € 2.558.008 over het jaar 2022. Dit resultaat is vooral veroorzaakt door de ontwikkelingen bij bedrijventerrein IBF. Het resterende compensabele verlies is volledig gebruikt. Dit resultaat leidt tot een verwachte belastinglast over 2022 van € 617.306. Indien de bezwaarprocedure inzake de reclame-inkomsten tot een positief resultaat leidt zal het bedrag aan te compenseren verliezen hoger zijn en zal het verschuldigde bedrag over 2022 lager uitvallen. Bij de schatting is nog geen rekening gehouden met aanpassingen voor bepaalde fiscaal-commerciële verschillen zoals de fiscale aftrekbeperking op gemengde kosten.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV dient in de toelichting op de balans de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente Heerenveen voor de komende jaren is gebonden te worden opgenomen. Op de volgende pagina zijn per overeenkomst de niet in de balans opgenomen rechten en/of verplichtingen per 31 december 2022 boven € 200.000 opgenomen:

Langlopende financiële verplichtingen ten laste van de exploitatie > €200.000	
BAM Infra Regionaal Nieuwleusen	Bouwwerkzaamheden voor hoofdwegen en wegen
Reijn B.V.	Inhuur personeel
Driessen B.V.	Inhuur personeel
Heijmans Infra B.V.	Onderhoud van straatverlichting
BVNG Leeuwarden B.V.	Inhuur personeel
AB Fryslan	Inhuur personeel
DVEP (De Vrije Energie Producent BV)	Energie
Dorenbos Vervoer Management B.V.	Leerlingenvervoer
Asito Schoonmaak en Onderhoud	Schoonmaakonderhoud
Medipoint WMO B.V.	WMO hulpmiddelen
SoftwareONE Netherlands B.V.	VM-ware
Taxicentrale Witteveen BV	WMO-vervoer
WIA Beheer	Eigen risicodragerschap WGA
CRAYON B.V.	Microsoft licenties
InPublic B.V.	Parkeerbeheer
Insurance Managers B.V.	Verzekering, uitgebreide gevaren
De Enk groen & golf	Onderhoud sportvelden
Taxi Koopmans	WMO-vervoer
Future Fuels Direct Sales	Levering HVO & ad blue brandstoffen
DEM bv	Levering klepelgazonmaaier
Deloitte Accountants B.V.	Accountancy werkzaamheden
Aebi Smidt Nederland BV	Gladheidsbestrijdingsmateriaal
ARP Nederland B.V.	Hardware, mobiele telefonie en tablets
Melior Verzekeringen B.V.	Verzekeringen, WGA en ongevallen
Lost Lemon B.V.	Applicatie jeugd en gezin
Arbo Unie	Arbodienstverlening

Niet uit de balans blijkende rechten

Kredietfaciliteiten

De gemeente Heerenveen beschikt over een kredietfaciliteit bij de BNG Bank met een kredietlimiet van € 500.000. In 2022 is er geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

Gebeurtenissen na balansdatum

Inzichten van belang voor de financiële positie van de gemeente Heerenveen, dienen te worden verwerkt in de jaarstukken, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december 2022. In 2023 zijn geen gebeurtenissen geweest die financiële gevolgen hebben voor de jaarrekening 2022.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeenten. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen. Om de gemeente een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarde uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van de gemeente Heerenveen komt voor het boekjaar 2022 uit op € 15,2 miljoen positief. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven in 2022 € 15,2 miljoen lager zijn dan de inkomsten. Met dit positieve EMU-saldo wordt ruimschoots voldaan aan de norm (referentiewaarde). Het aandeel in het EMU-saldo betreft overigens een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening EMU-saldo		Realisatie 2022
Periode		T
A.	Gerealiseerd exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	4.937
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.095
C.	Mutatie voorzieningen	2.295
D.	Mutatie voorraden	-9.384
E.	Gerealiseerde boekwinst verkoop effecten en gerealiseerde boekwinst verkoop (im)materiële vaste activa	354
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		15.167
G.	EMU-saldo referentiewaarde 2021	-6.320
H. Verschil EMU-saldo & referentiewaarde (F-G)		21.487

Overzicht lasten en baten en toelichting

Rekeningresultaat 2022

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Samen met inwoners	Lasten	-8.005	-8.608	-8.350	258
Zorg en Welzijn	Lasten	-96.205	-107.818	-108.017	-199
Wonen en Leven	Lasten	-53.800	-64.768	-62.169	2.599
Werken en Ondernemen	Lasten	-1.478	-1.673	-1.668	6
Toekomstbestendig en duurzaam	Lasten	-18.163	-17.501	-17.049	452
Financiën en organisatie	Lasten	-3.943	-5.079	-6.537	-1.459
Totaal Lasten		-181.595	-205.447	-203.789	1.657
Omschrijving		Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Samen met inwoners	Baten	450	824	1.522	697
Zorg en Welzijn	Baten	23.879	27.740	29.281	1.540
Wonen en Leven	Baten	23.894	34.694	31.003	-3.691
Werken en Ondernemen	Baten	140	140	130	-10
Toekomstbestendig en duurzaam	Baten	15.694	16.801	17.619	818
Financiën en organisatie	Baten	114.371	127.925	130.976	3.051
Totaal Baten		178.427	208.125	210.532	2.406
Saldo van baten en lasten		-3.168	2.679	6.742	4.064
Toevoegingen reserve		-556	-12.335	-13.694	-1.359
Onttrekking reserve		4.001	9.656	11.888	2.232
Saldo van baten en lasten		277	0	4.937	4.937

Begrotingsrechtmatigheid

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de, ook na begrotingswijziging geraamde lasten op de geautoriseerde thema's, is sprake van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid), omdat de overschrijding in strijd kan zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen deze overschrijdingen herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen.

Op 1 december 2022 heeft de raad het controleprotocol voor de jaarstukken 2022 vastgesteld. Hierin is het begrotingscriterium opgenomen. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Hiervoor wordt de 'kadernota rechtmatigheid' van de commissie BBV gebruikt.

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als rechtmatig beschouwd:

- Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendeekkende omzet.
- Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen.

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als onrechtmatig beschouwd:

- Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.
- Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd.
- Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die **niet** direct gerelateerd zijn

Op het niveau van de thema's dienen alle budgetafwijkingen groter dan € 50.000 goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen en toegelicht. Wij constateren dat er geen sprake is van budgetoverschrijdingen op themaniveau. In onderstaande tabel zijn de begrotingsonrechtmatigheden toegelicht:

Thema	Product	Afwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Toelichting
Zorg en welzijn	Totaal	-199		
	Bijstand	-472	Ja	Het betreft een open einderegeling, i.c. BUIG waardoor er geen sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.
	Minimabeleid	-193	Ja	Het betreft een open einderegeling, i.c. bijzondere bijstand, waardoor er geen sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.
	WMO	-645	Ja	Het betreft een open einderegeling, i.c. voorzieningen WMO, waardoor er geen sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.
	Onderwijs	-114	Ja	Het betreft de vergoeding aan schoolbesturen voor de 1e inrichting aan schoollokalen. Dit is een verplichting vanuit de verordening voorziening huisvesting onderwijs.
Financien en organisatie		-1459		
	Bedrijfsvoering	-1331	Ja	De overschrijding wordt veroorzaakt door de vorming van de voorziening verlofsparen en een incidentele uitkering van de CAO die niet voorzien was.
	Bedrijfsvoering	-720	Ja	Het betreft een interne verrekening. Het voordeel wordt verantwoord op het thema Toekomstbestendig en duurzaam
	Beleggingen	-101	Ja	De verkoop van een aantal obligaties heeft geleid tot een afboeking van de boekwaarde. Hiertegenover staat een opbrengst. Er is dan ook geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Voor investeringskredieten geldt tevens dat de uitgaven het beschikbare krediet niet mogen overschrijden. In onderstaande tabel zijn de kredietoverschrijdingen groter dan € 10.000 toegelicht.

Investering	Krediet	Realisatie	Afwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Toelichting
Verledden lichtmasten	60	188	-128	Nee	In 2021 gemaakte kosten zijn ten onrechte doorgeschoven naar 2022. Hiervoor was geen krediet beschikbaar.
Verledden armaturen	612	686	-74	Nee	Idem als het krediet 'verledden lichtmasten'
Noodlokalen de Buitenkans	261	273	-12	Nee	Als gevolg van gestegen prijzen voor lonen en grondstoffen is het krediet overschreden
SUVIS-maatregelen de Buitenkans	157	175	-18	Nee	Als gevolg van gestegen prijzen voor lonen en grondstoffen is het krediet overschreden

Voorgesteld wordt om bij de vaststelling van de Themarekening 2022 de genoemde overschrijdingen op de exploitatie en investeringskredieten te autoriseren.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie	Vershil
Lasten				
Algemene dekkingsmiddelen	-598	-590	-673	-83
Overhead	-7.782	-19.849	-23.220	-3.371
VPB	-102	-1.532	-617	915
Onvoorzien	-	-	-	-
Totaal lasten	-8.482	-21.971	-24.510	-2.539
Baten				
Algemene dekkingsmiddelen	114.112	127.502	130.150	2.647
Overhead	138	138	344	206
VPB	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-
Totaal baten	114.250	127.640	130.494	2.854
Totaal	105.767	105.670	105.984	315

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Lasten per thema	Document	Bedrag
Samen met inwoners		
PPN 2021 Extra kosten verkiezingen	Perspectiefnota 2021	33
inwerkprogramma nieuwe raadsleden	Primitieve begroting 2022	30
Result.bestem. 2021 - Faciliteiten Raad	Themarekening 2021	40
Uitbreiding college naar 5 wethouders	Verzamelbesluit 2022-4	70
Terugontvangst kapitaal APPA	Verzamelbesluit 2022-2	436
Regiofonds	Verzamelbesluit 2022-1 en 2022-4	184
Storting alg. reserve Overheveling Kerkenvisie	Verzamelbesluit 2022-4	48
Zorg en Welzijn		
Spuk Sportakkoord	Verzamelbesluit 2022-2 en 2022-4	98
Energietoeslag	Verzamelbesluit 2022-3 en 2022-4	4.135
Lasten SPUK opvangontheemden Oekraïne	Verzamelbesluit 2022-4	1.735
SPUK inburgering	Verzamelbesluit 2022-4	113
SPUK Onderwijsvertraging corona	Verzamelbesluit 2022-1 en 2022-4	900
SPUK expl.tekorten 2020 Thialf	Verzamelbesluit 2022-1	1.991
Overheveling Steunpakket mentaal welzijn en leefstijl	Budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	117
Storting alg. reserve budgetoverhevelingen naar 2023	Verzamelbesluit 2022-4	190
Wonen en Leven		
SPUK Coronatoegangsbewijzen 2022	Verzamelbesluit 2022-1	67
Storting alg. reserve Fonds oud Aegwirden	Primitieve begroting 2022	106
Storting reserve Mobiliteitsfonds	Verzamelbesluit 2022-4	80
Storting alg. reserve budgetoverhevelingen naar 2023	Verzamelbesluit 2022-4	900
Grondbedrijf	jaarrekening	22.750
Storting alg. reserve Grondbedrijf	jaarrekening	4.091
Werken en Ondernemen		
Storting alg. reserve budgetoverhevelingen naar 2023	Verzamelbesluit 2022-4	196
Toekomstbestendig en duurzaam		
RREW	Budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	529
Duurzaamheid	diversen	438
Storting alg. reserve budgetoverhevelingen naar 2023	Verzamelbesluit 2022-4	1.356
Storting alg. reserve erfpacht Omweg Duurzaamheid	jaarrekening	30
Inzet project digitaliseren Sociaal Domein 2022-2024	raadbesluit	86
Financiën		
Huisvestingsscenario's gemeentehuis	raadbesluit	174
Verbeterplan Planning & Control	Primitieve begroting 2022	400
Storting alg. reserve resultaat verz. Besluit	Verzamelbesluit 2022-3	3.852
Storting alg. reserve resultaat verz. Besluit	Verzamelbesluit 2022-4	1.188
Bedrijfsvoering	Begroting 2021 en verz. Besluiten	2.081
Storting alg. reserve budgetoverhevelingen naar 2023	Verzamelbesluit 2022-4	1.464
Corr dekking algemene reserve	begroting 2020	170
Totaal incidentele lasten		50.077

x € 1.000

Baten per thema	Document	Bedrag
Samen met inwoners		
Terugontvangst kapitaal APPA	Verzamelbesluit 2022-2	436
Onttr. Alg. reserve PPN extra kosten verkiezingen	Perspectiefnota 2021	33
Onttr. Alg. reserve Faciliteiten Raad	Themarekening 2021	40
Onttr. Alg. reserve Overheveling Deregulering	Verzamelbesluit 2021-4	50
Regiofonds bijdrage Opsterland	Primitieve begroting 2022	184
Zorg en Welzijn		
Spuk Sportakkoord	Verzamelbesluit 2022-2 en 2022-4	98
Hoodlijnenakkoord GGZ	Verzamelbesluit 2022-3	190
SPUK inburgering	Verzamelbesluit 2022-4	113
SPUK opvangontheemden Oekraïne	Verzamelbesluit 2022-4	2.977
Eindafr. Subsidie Brug naar werk 2016-2019	Verzamelbesluit 2022-4	105
SPUK Onderwijsvertraging corona	Verzamelbesluit 2022-1 en 2022-4	900
Onttr. Alg. reserve huur voedselbank	Begroting 2021	15
Onttr. Alg. reserve herstructurering Thialf	Begroting 2021	171
Onttr. Alg. reserve budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	474
SPUK i.z. expl.tekorten 2020 Thialf	Verzamelbesluit 2022-1	1.991
Wonen en Leven		
PPN invoering omgevingswet dekking alg. reserve	Perspectiefnota 2021	75
PPN omgevingsplan buitengebied dekking alg. reserve	Perspectiefnota 2021	100
PPN opzetten integraal omgevingsplan dekking alg. reserve	Perspectiefnota 2021	100
SPUK Coronatoegangsbewijzen 2022	Verzamelbesluit 2022-1	67
Fonds oud Aegwirden, vrijval reserve tgv. Algemene reserve	Primitieve begroting 2022	106
Mobiliteitsfonds	Verzamelbesluit 2022-4	80
Subsidie prov. Fryslân festival van overmorgen	Verzamelbesluit 2022-1	144
De friese aanpak bijdrage andere gemeenten	Primitieve begroting 2022	191
Grondbedrijf	jaarrekening	22.532
Onttr. Alg. reserve grondbedrijf	jaarrekening	3.691
Onttr. Alg. reserve budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	1.245
Werken en Ondernemen		
Onttr. Alg. reserve stimuleren circulaire economie	Raadsbesluit	125
Onttr. Alg. reserve dekking visie waterrecreatie	Raadsbesluit	50
Onttr. Alg. reserve budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	174
Toekomstbestendig en duurzaam		
Samenwerking LEEF-Provinsje	Primitieve begroting 2022	125
Onttr. Alg. reserve dekking ambachtscentrum fase 2	Verzamelbesluit 2022-2	25
Onttr. Alg. reserve budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	1.342
subsidie RREW	Budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	774
Financiën		
Onttr. Alg. reserve huisvestingsscenario's gemeentehuis	Raadsbesluit	250
Onttr. Alg. reserve inzet pro. Digitaliseren Soc. Domein 2022-2024	Raadsbesluit	429
Onttr. Alg. reserve dekking Friese Projecten Machine	Verzamelbesluit 2022-1	117
Algemene uitkering energietoeslag	Verzamelbesluit 2022-3 en 2022-4	4.135
Verkoop beleggingsportefeuille ABN	Verzamelbesluit 2022-4	429
Onttr. Alg. reserve dekking flexpool	Primitieve begroting 2022	621
Onttr. Alg. reserve PPN dekking frictiekosten bezuinigingen	Primitieve begroting 2022	108
Onttr. Alg. reserve PPN Ontwikkeling maatwerk omgevingswet	Primitieve begroting 2022	307

Onttr. Alg. reserve dekking teamleiders uit KNO	Primitieve begroting 2022	100
Onttr. Alg. reserve strategie realiseren taakstelling Jeugd	Raadsbesluit	110
Opbrengst BCF reïntegraties 2017,2018,2019	Verzamelbesluit 2022-4	50
Vrijval voorziening i.v.m. opheffing	Verzamelbesluit 2022-3	114
PPN aansluiting op de digitale snelweg dekking Alg. reserve	Perspectiefnota 2021	100
Onttr. Alg. reserve budgetoverhevelingen 2021 naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	144
PPN 2021 dekking reserve incidentele mutaties	Perspectiefnota 2021	102
Onttr. Alg. reserve vennootschapsbelasting	Verzamelbesluit 2022-2 en 2022-4	1.430
Onttr. Alg. reserve PPN Ontw. domein openbare orde en veiligheid	Perspectiefnota 2021	188
Totaal incidentele baten		47.454

Toelichting incidentele baten en lasten

In bovenstaande tabel zijn de incidentele mutaties verwerkt die in deze jaarrekening zijn verantwoord. Naast deze mutaties, zijn in deze tabel ook de incidentele mutaties verwerkt die in eerder documenten door de raad zijn vastgesteld.

Overzicht lasten en baten per taakveld

	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil begroting na wijziging met realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur		3.105	3.105	436	3.443	3.007	1.317	3.736	2.420	881	-293	587
0.10 Mutaties reserves	4.001	556	-3.445	9.656	12.335	2.679	11.888	13.694	1.805	2.232	-1.359	874
0.2 Burgerzaken	573	1.773	1.201	649	1.719	1.070	729	1.622	894	80	97	176
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.683	3.147	1.464	1.504	2.021	516	2.196	1.561	-634	692	460	1.150
0.4 Overhead	138	7.782	7.644	138	19.849	19.711	344	23.220	22.876	206	-3.371	-3.165
0.5 Treasury	349	-108	-457	895	705	-189	1.157	112	-1.045	262	593	856
0.61 OZB woningen	7.627	286	-7.341	7.351	267	-7.083	7.382	248	-7.133	31	19	50
0.62 OZB niet-woningen	7.688		-7.688	7.843		-7.843	7.872		-7.872	29		29
0.63 Parkeerbelasting	3.300		-3.300	3.200		-3.200	2.927		-2.927	-273		-273
0.64 Belastingen overig	178	423	245	178	403	225	218	341	123	40	62	102
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	98.333	165	-98.168	111.488	164	-111.324	113.921	189	-113.732	2.433	-25	2.408
0.8 Overige baten en lasten	118	27	-91	281	19	-262	257	239	-18	-24	-220	-244
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		102	102		1.532	1.532		617	617		915	915
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		3.404	3.404	96	3.356	3.260	96	3.364	3.268		-8	-8
1.2 Openbare orde en veiligheid	21	1.486	1.465	89	1.289	1.200	82	1.274	1.192	-7	15	8
2.1 Verkeer en vervoer	166	6.199	6.034	186	5.635	5.449	521	5.562	5.040	335	73	409
2.2 Parkeren	19	1.158	1.139	19	1.110	1.092	22	1.141	1.118	3	-31	-26
2.3 Recreatieve havens	23	41	18	23	48	26	35	42	7	12	6	19
2.4 Economische havens en waterwegen	295	1.139	843	425	1.101	675	522	1.012	490	97	89	185
2.5 Openbaar vervoer												
3.1 Economische ontwikkeling	3	1.275	1.272	3	1.263	1.260	3	1.309	1.306		-46	-46

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.093	7.093		14.669	12.003	-2.666	15.335	13.501	-1.834	666	-1.498	-832
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	77	106	29	77	82	5	90	85	-5	13	-3	10
3.4	Economische promotie	279	206	-73	314	176	-138	369	157	-212	55	19	74
4.1	Openbaar basisonderwijs												
4.2	Onderwijshuisvesting	61	4.144	4.083	61	3.908	3.847	52	4.225	4.173	-9	-317	-326
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	813	2.374	1.562	1.818	2.900	1.082	1.821	3.021	1.199	3	-121	-117
5.1	Sportbeleid en activering	65	1.130	1.065	2.154	3.349	1.196	2.153	3.156	1.003	-1	193	193
5.2	Sportaccommodaties	225	2.732	2.507	570	3.441	2.871	573	3.326	2.753	3	115	118
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	586	2.901	2.316	1.010	3.342	2.333	858	3.424	2.566	-152	-82	-233
5.4	Musea		557	557		523	523		545	545		-22	-22
5.5	Cultureel erfgoed		65	65		58	58		63	63		-5	-5
5.6	Media		1.072	1.072		1.059	1.059		1.143	1.143		-84	-84
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	464	9.294	8.830	402	7.258	6.855	256	6.240	5.983	-146	1.018	872
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		5.336	5.336	2.818	7.808	4.991	3.302	6.924	3.622	484	884	1.369
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		1.690	1.690		1.105	1.105		1.107	1.107		-2	-2
6.3	Inkomensregelingen	21.990	26.805	4.815	19.584	28.909	9.325	19.501	29.577	10.076	-83	-668	-751
6.4	WSW en beschut werk		8.111	8.111		8.204	8.204		8.223	8.223		-19	-19
6.5	Arbeidsparticipatie		3.137	3.137	136	2.360	2.224	446	2.446	2.000	310	-86	224
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		2.527	2.527		2.116	2.116		2.198	2.198		-82	-82
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	780	14.442	13.662	655	15.666	15.011	1.482	16.274	14.792	827	-608	219
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		20.768	20.768		18.584	18.584		17.932	17.932		652	652
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		236	236		211	211		158	158		53	53

6.82	Geëscaleerde zorg 18-		1.931	1.931		2.499	2.499		2.326	2.326		173	173
7.1	Volksgezondheid		2.107	2.107		2.107	2.107		2.131	2.131		-24	-24
7.2	Riolering	6.267	5.571	-696	6.267	5.276	-991	6.450	5.744	-706	183	-468	-285
7.3	Afval	7.445	6.424	-1.021	7.672	6.850	-822	7.636	6.774	-862	-36	76	40
7.4	Milieubeheer	125	3.531	3.406	960	4.034	3.074	908	3.707	2.799	-52	327	275
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	265	500	235	265	429	164	300	391	91	35	38	73
8.1	Ruimte en leefomgeving	183	2.780	2.598	357	2.259	1.902	389	2.056	1.667	32	203	235
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.221	9.765	544	11.788	12.312	523	7.197	8.779	1.582	-4.591	3.533	-1.059
8.3	Wonen en bouwen	1.975	2.852	877	1.745	2.692	946	1.813	2.568	755	68	124	191
	Totaal	182.429	182.147	-278	217.782	217.779	-1	222.420	217.484	-4.937	4.638	295	4.936

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023							
Jen V	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15- 31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld
			<i>Aard controle R Indicator: A7/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A7/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05</i>
			€ 0	€ 49.668	Ja	Nee	Het betreffen definitieve toekenningen
Jen V	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: A13/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05</i>

			€ 67.530	Ja	€ 0	€ 67.530	Ja	
Jen V	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/06</i>
			€ 1.496.200	€ 1.160.838	€ 0	€ 0	€ 0	€ 265.671
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11</i>	
			-€ 1.010	€ 144.900	€ 3.066.599	€ 3.066.599	Nee	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)	
				Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06	
				3	89	1	8	Ja	Ja	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
				Nee						
				Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R	

			Indicator: B2/10	Indicator: B2/11	Indicator: B2/12	Indicator: B2/13	Indicator: B2/14	Indicator: B2/15
			€ 7.192	€ 17.078			€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
			Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 1.140	€ 33.820	€ 3.468	€ 27.744	€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen		
			Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 11.800	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)

Gemeenten		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
	1	SUVIS21-01238163	€ 0	€ 0	Nee	Uitstel gevraagd.	Nee
	2	SUVIS21-00821148	€ 0	€ 0	Nee	Hier komt een nieuw gebouw. Voldoet niet aan de voorwaarden.	Ja
	3	SUVIS21-01141439	€ 0	€ 0	Ja		Ja
	4	SUVIS21-2-02376865	€ 174.680	€ 174.680	Ja		Ja
	5	SUVIS21-2-03050060	€ 550.000	€ 550.000	Nee	De start van de bouwactiviteiten is na 31 augustus 2022. Dit is conform de herziende beschikking.	Ja
	6						
		Kopie Beschikkingsnummer/N aam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>			
	1	SUVIS21-01238163	Nee	Uitstel gevraagd			
	2	SUVIS21-00821148	Nee	Hier komt een nieuw gebouw. Voldoet niet aan de eisten van het Rijk			

			3	SUVIS21-01141439	Nee	Er is een renovatie geweest. Voldoet niet aan de eisen van het Rijk.		
			4	SUVIS21-2-02376865	Ja			
			5	SUVIS21-2-03050060	Ja			
			6					
BZK	C43	Regeling reductie energieverbruik woningen	Beschikingsnummer/n aam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00449465	€ 497.256	€ 743.461	8.397		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			5.122	Ja				

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/07</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/08</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/09</i>			

			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierelating tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
			€ 904	Nee				
BZK	C75 B	Regiodeals 3e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	

		SiSa tussen medeoverheden		Een pijler per regel			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C75B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C75B/05</i>
		1	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG20208478	Vitale kernen	€ 217.279	€ 292.330
		2	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG20208478	Veerkrachtig landschap en verbindende thema's	-€ 1.355	€ 0
		100					
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09</i>	

			1	060086 Gemeente Opsterland	€ 321.435	€ 605.523	Bij indicator C75B/04 zijn alleen de kosten ten laste van de rijksmiddelen verantwoord. Bij indicator C75B/11 is bij de SISA 2021 abusievelijk opgegeven de compensabele BTW voor zowel Rijksdeel als Co-financiering. Het bedrag dat nu staat vermeld bij deze indicator is de cumulatieve BTW t/m 2022 ten laste van het rijksdeel		
--	--	--	---	-------------------------------	-----------	-----------	--	--	--

		2	060086 Gemeente Opsterland	€ 7.559	€ 4.080	Bij indicator C75B/04 zijn alleen de kosten ten laste van de rijksmiddelen verantwoord. Het bedrag bij indicator C75B/04 is negatief omdat een deelproject niet doorgaat en de kosten alsnog voor rekening van de gemeente komen. Bij indicator C75B/11 is bij de SISA 2021 abusievelijk opgegeven de compensabele BTW voor zowel Rijksdeel als Co-financiering. Het bedrag dat nu staat vermeld bij deze indicator is de cumulatieve BTW t/m 2022 ten laste van het rijksdeel		
		100						
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Aard controle R Indicator: C75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12			
			€ 30.464	€ 5.387	Nee			

OC W	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/05</i>	
		Gemeenten	€ 781.595	€ 215.028	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor- matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb- eleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor- matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb- eleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/10</i>	
		1						
		2						
		100						

OC W	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 900.002	€ 0	€ 0	€ 0	€ 221.257	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
		Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09			
		1						
		2						
		10						

len W	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/04</i>
			€ 340.201	€ 565.308	€ 282.654	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/08</i>
		1	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Ja	1	In 2021 verwijderen oneffenheden
		2	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Ja	1	In 2021 verwijderen scheuren en gaten
		3	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekpl aats aantal in st	Nee	0	Niet gerealiseerd voor 1- 1-2023, hoort bij deel 2, vervalt

			4	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Ja	11.500	In 2020 2500 meter uitgevoerd markering fietssuggestiestrook in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega, in 2021 fietssuggestiestrook gecompoteerd door middel van rode slijtlaag In 2022 9000 meter uitgevoerd markering fietssuggestiestrook in 60 km zone Bornego, Hooivaartsweg en Ds Veenweg
			5	102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Ja	18	In 2020 uitgevoerd
			6	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	16	In 2021 binnen 30 km zone Katlijk In 2022 binnen 30 km zone De Greiden, Ds. Veenweg en Bontebok
			7	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	10	In 2021 binnen 30 km zone Katlijk In 2022 binnen 30 km zone De Greiden, Ds. Veenweg en Bontebok

8	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	0	Niet gerealiseerd voor 1-1-2023, hoort bij deel 2, vervalt
9	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Ja	9	In 2020 in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega in 2022 binnen 60 km zone Bornego, Hooivaartsweg en Ds. Veenweg
10	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	7	In 2020 in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega In 2022 binnen 60 km zone Bornego, Hooivaartsweg en Ds. Veenweg
11	212 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen aantal in st	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
12	215 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom aantal in st	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024

13	217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
14	219 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
15	205 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
16	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
17	204 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Nee	0	Verwijderen oneffenheden, maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024
18	204 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Nee	0	Verwijderen scheuren en gaten, maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024

		19	224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023 of 2024		
len W	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GR'en	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01	Aard controle R Indicator: E21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03	Aard controle R Indicator: E21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
			1 IENW/BSK-2020/243683	€ 13.849	€ 91.496	€ 6.924	€ 45.748	Ja
			2 IENW/BSK-2021/350089	€ 84.454	€ 84.454	€ 42.227	€ 42.227	Nee
			Kopie beschikingsnummer	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/09			
			1 IENW/BSK-2020/243683	Ja				
			2 IENW/BSK-2021/350089	Ja				

len W	E28 C	Regionale mobiliteitsfondsen (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Gerealiseerd (Ja/Nee)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Te verrekenen met provincie	
		Provinciale beschikking, verordening of overeenkomst				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
		Gemeenten						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E28C/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E28C/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E28C/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E28C/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E28C/05</i>	
		1	1447376	Nee	€ 1.673.273	€ 15.266.560	€ 0	
			Kopie beschikingsnummer	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
					Als u kiest voor 'Ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E28C/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E28C/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E28C/08</i>			
		1	1447376		Nee			

Ien W	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>
		Provincies en Gemeenten	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW- ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027
		2	331 Drempeel/aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027
		3	333 As- verspringing/aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027

			4	334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone/aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027	
			5	360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h/aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027	
			6	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)aantal in Stuks	Nee	0	Deze maatregel hoort bij aanvraag 2e tranche, uitvoering tussen 2023 en 2027	
			7					
EZK	F3	Incidentele bijdrage ter ondersteuning van het bestuurlijk platform mijnbouw decentrale overheden		Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F3/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F3/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F3/03</i>		
				€ 23.353	€ 52.269	Ja		
SZ W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022		Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
		€ 17.309.087	€ 111.828	€ 1.230.570	€ 0	€ 144.254	€ 179
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaf faire
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
		€ 463.359	€ 202.722	€ 0	€ 1.233.832	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZ W	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeente deel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>

			€ 0	€ 24.084	€ 60.704	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZ W	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 41.255	€ 90.461	€ 61	
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 31.938	€ 4.432	€ 0	
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 76.052	€ 13.704	€ 0	
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 8.492	€ 840	€ 0	
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 4.769	€ 0	€ 830	€ 540	€ 0	
6 Totaal	-€ 4.769	€ 0	€ 158.567	€ 109.977	€ 61	
Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			

3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
6	Totaal	0	0		
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffai re	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijs te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaf faire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffair e	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZ W	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 29.000	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VW S	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 344.369	€ 413.749				
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1 Binnensportaccommodaties	€ 19.220	€ 9.730	€ 9.490	€ 0		
		2 Buitensportaccommodaties	€ 379.417	€ 304.704	€ 74.713	€ 0		

			3	Sportaccommodaties algemeen	€ 4.452	€ 0	€ 4.452	€ 0	
			4	Btw-schade overhead	€ 10.660	€ 0		€ 10.660	
VW S	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022		Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1	1037607	€ 127.713	€ 0	€ 67.713	€ 0	€ 127.713
			2	1042373	€ 56.574	€ 0	€ 30.000	€ 0	€ 30.000
			3						
			4						
				Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1	1037607	Ja				
			2	1042373	Nee				
			3						
			4						
VW S	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken		Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			

			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>			
			€ 45.000	Ja	Ja			
VW S	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale cumulatieve besteding			
					<i>Automatisch berekend</i>			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>			
			1 2020	SPUKIJZ21189 - 560103082	€ 993.000			
			2 2021	SPUKIJZ21R2195 - 560115794	€ 997.765			
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding (jaar T) per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: H16/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/09</i>
			1 Thialf	€ 993.000	€ 993.000	€ 993.000	€ 0	2020
			2 Thialf	€ 997.765	€ 997.765	€ 997.765	€ 0	2021
			50					
VW S	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T)	Totale definitieve exploitatietekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording	
				<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: H25/01	Indicator: H25/02	Indicator: H25/03	Indicator: H25/04	Indicator: H25/05	
		1	SPUKIJZ21-22157	-€ 448.058	€ 448.058	€ 0	Nee	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11</i>
		1	Thialf	Nov + dec 2021	€ 298.705	€ 298.705	€ 0	€ 0
		2	Thialf	jan-22	€ 149.353	€ 149.353	€ 0	€ 0
		50						

Overzicht reserves en voorzieningen

(Bedragen x
€ 1.000)

Algemene reserve	Boek- waarde 31-12- 2021	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2022
Algemene reserve	43.647	13.484	-11.782	-	11.286	56.635
Totaal algemene reserve	43.647	13.484	-11.782	-	11.286	56.635

(Bedragen x
€ 1.000)

Bestemmingsreserves	Boek- waarde 31-12- 2021	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2022
Projecten uit eigen middelen	79	-	-	-	-	79
Sociaal Cult. werk Aengwirden	107	-	-107	-	-	-
Leegst. Kompenije/ MFG Jubbega	77	-	-	-	-	77
Reserve Baggeren	274	65	-	-	-	339
Duurzaamheidsfonds	604	30	-	-	-	635
Mobiliteitsfonds	145	80	-	-	35	260
Frichtiekosten concern	762	35	-	-	-	797
Reserve BGT	75	-	-	-	-75	-
Totaal bestemmingsreserves	2.123	210	-107	-	-40	2.186
Totaal reserves	45.770	13.694	-11.888	-	11.246	58.821

Mutaties reserves per thema per product		
(bedragen x € 1.000)		
Thema's	Toevoegingen	Intrekkingen
Samen met inwoners	48	123
Bestuurszaken	-	73
Erfgoed	48	-
Maak het! en nieuwe rollen	-	50
Zorg en Welzijn	190	660
Jeugd	-	58
Minimabeleid	-	15
Participatie	-	25
Sport	-	171
Sportaccommodaties	-	85
WMO	190	306
Wonen en Leven	5.165	5.385
Beleid groen	146	352
Cultuur en recreatie	107	107
Grondexploitatie	4.091	3.691
Leges titel 1	15	-
Planologisch beleid	-	16
Posthuis	100	105
Watergangen	-	20
Wegen	411	615
Wijken	65	-
Ruimtelijk beleid c.a.	230	479
Werken en Ondernemen	196	349
Sociaal economisch beleid	196	349
Toekomstbestendig en duurzaam	1.386	1.367
Afvalinzameling	-	25
Vastgoed	48	-
Duurzaamheid	1.338	1.342
Financiën en organisatie	6.709	4.005
Algemene uitgaven en inkomsten	5.245	2.916
Algemene uitkering gemeentefonds	35	-
Bedrijfsvoering	1.429	1.089
Totaal	13.694	11.888

(Bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeg- ingen	Aanwend- ingen	Vrijgeval- len bedragen t.g.v. exploitatie	Boekwaarde 31-12-2022
Gevolgen wet APPA	4.474	436	-	-857	4.053
WGA-fonds	114	-	-	-114	-
Voorziening verlofsparen	-	1.007	-	-	1.007
Voorziening verpl. en verliezen	4.587	1.443	-	-971	5.059
	-	-	-	-	-
Voorz. t.b.v. risico's verplicht.	-	-	-	-	-
Voorziening sportvelden	1.283	603	-1.256	-	629
Onderh. kade- en oeverbesch.	186	51	-28	-82	127
Onderhoud CT Kunstwerken	606	154	-59	-12	688
Voorziening onderh. gebouwen	4.060	1.355	-341	-795	4.278
Voorz. ter egalisatie van kstn.	6.134	2.162	-1.685	-889	5.722
Rioleringen	10.403	845	-	-5.186	6.062
Voorz. toek. vervangingsinvest.	10.403	845	-	-5.186	6.062
Voorziening afvalstoffenheffing	936	473	-	-28	1.381
Egalisatie riolering	-	6.131	-	-	6.131
Voorz. van derden verk. midd.	936	6.604	-	-28	7.512
Totaal voorzieningen	22.060	11.054	-1.685	-7.074	24.356

Investeringskrediten

(Bedragen x €1.000)

Lopende investeringen	Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2021	Inkomsten t/m 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant-krediet
Omschrijving									
Bepplantingsplan KNO	425	-	-	-	9	-	9	-	416
Herinrichting Romkessteeg	179	-	35	-	71	-	106	-	73
H&I - Randapparaten: Multifunctionals	97	-	10	-	5	-	15	-	82
Noodstroomvoorziening GW-garage	80	-	36	-	-	-	36	-	44
Herstructurering Sinnebuorren	5.580	2.568	5.031	2.436	244	-	5.275	2.436	305
Verbeteringen A32	26.782	25.332	14.665	14.565	1.705	1.705	16.370	16.270	10.412
Herinrichten parkeerlocatie	500	-	-	-	-	-	-	-	500
Aanleg systeem Parkeergeleiding	100	-		-	-	-		-	100
Aanpassen alle parkeerautomaten	200	-	64	-		-	65	-	135
Aanleg stallingsplaatsen fietsen	100	-	-	-	-	-	-	-	100
Herstel groenstructuur Skoatterwald	420	-	403	-	11	-	414	-	6
Huisvesting Gemeentehuis (raadzaal)	950	-	4	-	-4	-		-	950
Calamiteitenontsluiting Kanaal West	460	-	20	-	13	-	33	-	427
Zonnepanelen gem. gebouwen	25	-	-	-	-	-	-	-	25
Opwaarderen brug Jubbega	350	-	-	-	10	-	10	-	340
Herinrichting Jelle van Damweg	789	-	7	-	22	-	29	-	760
Oever Compagnonvaart	700	500	7	-	19	-	26	-	674
Herinrichten Overkluizing	292	-	7	-	8	-	15	-	277
Herinrichting PW Jansenweg	569	-	7	-	16	-	23	-	546
Beeldend Kunstwerk Jubbega	47	-	-	-	-	-	-	-	47
Vorbereid.krediet Zonnepark KNO	1.000	-	4	-	157	-	161	-	839

Renovatie V.V. Heerenveen	50	-	-	-	-	-	-	-	50
Kunstgrasveld V.V. Heerenveen	400	-	12	-	470	152	482	152	-
Lichtmasten de Stripe	80	-	47	-	3	-	50	-	30
Sport & Bewegen: Wandelpaden	69	-	-	-	-	-	-	-	69
Vervangingsinv. vrijverval riolering	1.934	1.934	-	-	468	67	468	67	1.466
Uitbreiding riolering grexen	861	-	-	-	87	-	87	-	774
Klimaatmaatregelen bovengronds str.	303	-	-	-	-	-	-	-	303
Klimaatmaatregelen ondergronds str.	201	-	-	-	195	-	195	-	6
Klimaatmaatregelen bovengronds inc.	144	20	-	-	96	20	96	20	48
Vervangingsinvestering rioolgemalen	710	710	-	-	191	-	191	-	519
Herinrichting Wjitteringswei	350	-	-	-	-	-	-	-	350
Herinr. Ulbe Twijstrawei/ Mounedyk	180	-	-	-	7	-	7	-	173
Herinr.Gaasterl/Oostergo/Wester/Montf	450	-	-	-	-	-	-	-	450
Herinrichting Hiddingalaan e.o.	900	-	-	-	-	-	-	-	900
Herinr. Breedpad (Compagnonsweg)	300	-	-	-	-	-	-	-	300
Frederik Hendriklaan (Skoatterwald)	130	-	-	-	-	-	-	-	130
Brug Buorren	93	-	-	-	-	-	-	-	93
Waterrecreatie Akkrum	135	35	-	-	7	-	7	-	128
Waterrecreatie Akkrum-ligplaatsen	210	210	-	-	-	-	-	-	210
Brug wilde Stege	257	151	-	-	-	-	-	-	257
Herinrichting centrum Akkrum fase 1	1.630	229	-	-	97	-	97	-	1.533
Herinr. evenemententerrein Akkrum	467	187	-	-	6	-	6	-	460
Vervangen VRI Rottumerweg	150	-	-	-	10	-	10	-	140
Herinrichting Burg. Falkenaweeg	3.000	-	-	-	-	-	-	-	3.000
Afsluitsystemen Centrum Heerenveen	75	-	-	-	-	-	-	-	75
Sport- en speeltoestellen 2022	53	-	-	-	-	-	-	-	53

Reconstructie Willem de Zwijgerlaan	140	-	-	-	89	-	89	-	51
Herinr. V. Oenemastraat & Coehoorn	250	-	-	-	-	-	-	-	250
Vervanging brug De Stekker	90	-	-	-	-	-	-	-	90
Vervanging brug park De Heide	45	-	-	-	31	-	31	-	14
Renovatie Boarnebrug	230	-	-	-	69	-	69	-	161
Renovatie Zijlroedebrug	213	-	-	-	1	-	1	-	212
Smellebrêge (renovatie + vervanging)	360	-	-	-	5	-	5	-	355
Terbandsterschansbrug	35	-	-	-	-	-	-	-	35
Stationsbrug (renovatie cilinders)	15	-	-	-	-	-	-	-	15
Vervanging kademuur Breedpad West	550	-	-	-	49	-	49	-	501
Verv.damwand Nijehaske	450	-	-	-	1	-	1	-	449
Vervanging damwand F. Kuiperstrjitte	125	-	-	-	-	-	-	-	125
Vervanging damwand Ljouwerterdyk	500	-	-	-	1	-	1	-	499
Vervanging damwand Badweg	70	-	-	-	-	-	-	-	70
Damwand Boudewijn Leenheerstraat	30	-	-	-	-	-	-	-	30
Herinr. Buitenbaan 3 (IHP-VO 2022)	150	-	-	-	46	-	46	-	104
Pumptrack Karst de Jongweg	100	-	-	-	-	-	-	-	100
Speelvoorziening Rozenveld H'veen	100	-	-	-	45	-	45	-	55
Herinrichting centrum Akkrum fase 2	1.074	14	-	-	-	-	-	-	1.074
Maatregelen Meyerweg De Knipe	30	-	-	-	23	-	23	-	7
Totaal lopende investeringen	57.332	31.889	20.361	17.001	4.285	1.943	24.646	18.944	32.768

(Bedragen x €1.000)

Af te sluiten investeringen	Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2021	Inkomsten t/m 2021	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant-krediet
Omschrijving									
Grond KNO	-	2.374	-	-	-	2.374	-	2.374	-
Tractor beregening sportveld (009)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sneeuwplieg nido SNK R12 (443)	12	-	12	-	-	-	12	-	-
Sneeuwplieg nido HYL 265 (444)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sneeuwplieg nido VPZ 150 (02-002)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sneeuwpl. nido SNK 210 EPZ (05-002)	11	-	11	-	-	-	11	-	-
Sneeuwpl. nido SNK 150 EPZ (06-001)	8	-	8	-	-	-	8	-	-
Sneeuwplieg Jongerius LST (020)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materieel R&W 2019 saldo VVI	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materieel R&W 2020 VVI saldo Lias	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materieel R&W 2021 VVI saldo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elektrische installatie markt	40	-	15	-	-	-	16	-	24
Vervanging Paspomaat	110	-	-	-	-	-	-	-	110
Geluidsinstallatie raadzaal	92	-	31	-	-	-	31	-	61
Schaftwagen STBK600 (47-WFN-8)	22	-	-	-	21	-	21	-	-
Schaftwagen STBK500 (46-WFN-8)	18	-	-	-	18	-	18	-	-
Schaftwagen STBK600 (27-WFP-3)	22	-	-	-	21	-	21	-	1
Schaftwagen STBK500 (35-WFP-6)	18	-	-	-	18	-	18	-	-
Holder (TRF-65V)	77	-	-	-	71	-	71	-	6
Sneeuwplieg (22-013)	10	-	-	-	11	-	11	-	-
Syntos natstrooier (22-014)	34	-	-	-	34	-	34	-	-

Syntos natstrooier (22-015)	34	-	-	-	34	-	34	-	-
Syntos natstrooier (22-016)	33	-	-	-	33	-	33	-	-
Kangoo E-TECH (VSR-21-J)	32	-	-	-	32	-	32	-	-
H&I - Randapparaten: printers	9	-	-	-	-	-	-	-	9
H&I - Spraak & Beeld	165	-	93	-	26	-	119	-	46
H&I - ICT werkplekken: Portables	193	-	54	-	84	-	138	-	55
Portables	26	-	4	-	-	-	4	-	22
Herinrichting Meyerweg De Knipe	3.000	464	3.001	296	-	-	3.001	296	-
Zonnepanelen Werkstate	43	-	42	-	-	-	42	-	2
Glasvezelkabel Provincie	160	-	160	-	-	-	160	-	-
Verhardingen	2.443	51	2.443	51	-	-	2.443	51	-
Bruggen 40 jaar	482	-	482	-	-	-	482	-	-
Oevers 40 jaar	1.782	460	3.425	-	-1.643	-	1.782	-	-
Dorpshart/ Tsjerkebleek Akkrum	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvest. vrijval riolering	110	110	110	110	-	-	110	110	-
Uitbreiding riolering Grexen	194	-	194	-	-	-	194	-	-
Vervangingsinvest. rioolgemaal	220	220	220	220	-	-	220	220	-
Verhardingen	698	-	698	-	-	-	698	-	-
Bruggen	10	-	10	-	-	-	10	-	-
Oevers	16	-	16	-	-	-	16	-	-
Subsidie SPV	1.141	960	85	61	-	-	85	61	1.055
Bruggen 20 jaar	5	-	5	-	-	-	5	-	-
Oevers 20 jaar	49	-	49	-	-	-	49	-	-
Verledden armaturen	444	-	444	-	-	-	444	-	-
Verledden lichtmasten	323	-	323	-	-	-	323	-	-
Verledden lichtmasten	60	-	-	-	188	-	188	-	-

Onderwijshuisv. Inricht. De Buitenkans	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IHP 2019: Onvoorzien/spoedaanvr.	31	-	31	-	-	-	31	-	-
IHP 2020: Onvoorzien/spoedaanvr.	22	-	22	-	-	-	22	-	-
Sport & Bew.: Speel- en sporttoestell.	12	-	12	-	-	-	12	-	-
IHP 2021: Onvoorzien/spoedaanvr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IHP 2021: 1e Inrichting div.scholen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IHP 2022: Noodlok. bs. De Buitenkans	261	-	-	-	273	-	273	-	-
Bouwkundige aanp.Ds.Kingmaweg 10	1.000	-	-	-	1.000	-	1.000	-	-
Bouwkundige aanp. Duisterhoutschool	550	150	-	-	550	150	550	150	-
SUVIS-maatregelen De Buitenkans	157	52	-	-	175	52	175	52	-
Inventaris gymnastieklokalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investeringsbijdr. Ijshockeyhal Thialf	1.555	-	-	-	1.555	-	1.555	-	-
Posthuis: Horeca-apparatuur	3	-	3	-	-	-	3	-	-
Posthuis: Kleedkamers (herinrichten)	4	-	4	-	-	-	4	-	-
Posthuis: Meub. en herinr. Jachtweide	5	-	5	-	-	-	5	-	-
Posthuis: PR en marketing tools	6	-	6	-	-	-	6	-	-
Posthuis: PR en marketing tools	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Posthuis: Herinrichting bovenfoyer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Posthuis: Balie vern./vervangen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klimaatmaatregelen ondergronds inc.	62	37	-	-	67	37	67	37	-
Totaal af te sluiten investeringen	25.838	5.494	16.681	738	7.413	3.267	24.095	4.005	1.989

WNT

De WNT verplicht het openbaar maken van de (hoogte van de) inkomens van de secretaris en de griffier van de gemeente. In de onderstaande tabel zijn de wettelijk vereiste gegevens vermeld.

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	Dhr. J. van Leeuwestijn	Mw. L. Roest-Jonkers
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functie vervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.057,71	€ 92.576,82
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.064,28	€ 15.786,96
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 145.121,99</i>	<i>€ 108.363,78</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000,-	€ 216.000,-
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 145.121,99	€ 108.363,78
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens 2021		
bedragen x € 1	Dhr. J. van Leeuwestijn	Mw. L. Roest-Jonkers
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 116.081,20	€ 85.813,93
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.556,08	€ 15.167,52
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 137.637,28</i>	<i>€ 100.981,45</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000,00	€ 209.000,00
Bezoldiging	€ 137.637,28	€ 100.981,45

Overige gegevens

Controleverklaring

Indicatoren

Indicatoren	Eenheid	Jaar	Heerenveen	Nederland	Bron
Verwijzingen HALT	per 1.000 inwoners 12-18 jaar	2021	7	8	Stichting HALT
Jongeren met delict voor rechter	%	2020	1	1	CBS Jeugd
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2021	1,4	1,9	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	1,7	2,7	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	8	20	DUO/Ingrado
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	72,2	72,2	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2020	133,5	202,0	CBS
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	2022	820	640	CBS MSD WMO
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	6	6	CBS Jeugd
Personen met een bijstands-uitkering	per 10.000 inwoners	2021	442,2	431,2	CBS
Werkloze jongeren	%	2021	2	2	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdhulp	% inwoners tot 18 jaar	2022	10	10,7	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	% inwoners 12-23 jr	2022	0,2	0,3	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	% inwoners tot 18 jaar	2022	1,3	1,1	CBS Jeugd
Nieuwe gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	14,5	9,3	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	%	2022	79,6	70,3	CBS- bevolking statistiek
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2021	0,9	1,8	CBS

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2021	3,7	4,3	CBS
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2021	0,7	1,3	CBS
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2021	5,3	6,0	Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
Vestigingen	per 1000 inwoners 15-74 jaar	2021	171,2	165,1	LISA
Func tiemenging	%	2021	58,7	53,3	LISA
Banen	per 1000 inwoners 15-64 jaar	2021	1.073,9	805,5	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	121	161	CBS- statistiek huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	14,9	26,8	Rijkswaterstaat klimaatmonitor
Gemiddelde woonlasten éénpersoons huishoudens	€	2022	787	823	COELO
Gemiddelde Woonlasten meerpersoons huishoudens	€	2022	910	905	COELO
Gemiddelde WOZ waarde woningen	x €1.000	2022	269	317	CBS-WOZ